

TISZAVASVÁRI POLGÁRMESTERI HIVATAL	
Érkeztetés dátuma:	2021-05-28. hó ..... nap
Iktatószám:	TPH / 255 - 115 / 2021
Napja:	
Szervegys.:	
Ügyintéző:	Intézési tételszám:
Melléklet:	

TISZAVASVÁRI VÁROS

BŰNMEGELŐZÉSI KONCEPCIÓJA

2021

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés	4
I.1 A bűnmegelőzés szintjei	5
I.2 Bűnmegelőzési stratégia célja	7
I.3 A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia	7
I.4 A települési bűnmegelőzési stratégia	8
I.5 A települési bűnmegelőzési stratégia jogszabályi háttere	10
I.5.1 A települési bűnmegelőzési stratégia vonatkozó jogszabályai	11
I.5.2 A közösségi együttélés szabályai Tiszavasváriban	13
II. 1. Helyzetelemzés	15
II.2. Településszerkezeti adottságok	16
II.3 A népesség összetétele	18
II.4 Gazdasági helyzet	20
III. Önkormányzat, intézményrendszer és beavatkozási szintek	23
III.1 A szociális és gyermekjóléti ellátórendszer szerepe a bűnmegelőzésben (Kornisné Központ)	24
III.1.1 Kötelező és nem kötelező alapszolgáltatások	24
III.1.2 Kornisné Központ, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás – időskorúak	27
III.1.3 Kornisné Központ családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, családsegítő és gyermekjóléti központ/jelzőrendszer – család és a gyermek, kiskorúak és fiatalok védelme	28
III.2 Jegyzői gyámhatóság	30
III.3.1. Tiva-Szolg Nonprofit Kft., mint közfoglalkoztató – munkahelyteremtés	34
III.3.2. Tiva-Szolg Nonprofit Kft. – védőnők	37
III.4 Bölcsőde	37
III.5 Oktatás	38
III.5.1 Óvoda	39
III.5.2 Iskolák	39
III.6 Egyéb szervezetek	40

I. BEVEZETÉS

A város bűnmegelőzési koncepciója több mint egy évtizeddel ezelőtt fogalmazódott meg először, az évek múlásával időszerűvé, és elkerülhetlenné vált felülvizsgálata és a működőképes régi elvek megtartása mentén a társadalmi, és jogkörnyezeti változásokhoz illeszkedő új irányvonalak beépítése. A legfontosabb cél továbbra is Tiszavasvári város közbiztonsági és bűnmegelőzési filozófiájának megfogalmazása, majd az elmúlt évek tapasztalatainak felhasználásával - konkrét helyzetelemzés alapján - a megvalósítandó rövid-, közép- és hosszú távú célok, prioritások kijelölése, a végrehajtás módjának meghatározása; a fejlesztés folyamatos biztosításával az életminőséget javító közbiztonság megteremtésére törekszünk.

Tiszavasvári város önkormányzata mindig is tevékeny szerepet vállalt a város közbiztonságának fenntartásában, hatékonyan részt vett a városlakók szubjektív biztonságérzetének erősítésében, a rendvédelmi szervek, a lakosság és a civil szervek közötti együttműködés elősegítésében.

A bűnmegelőzés fogalmi körébe sorolható még az elkövetővé, áldozattá válás megelőzése keretében a bűncselekmény elkövetését, elszenvetését, lehetővé tevő, elősegítő szociális környezeti hatások megváltoztatása, mely főleg az oktatási, nevelési intézményekben felvilágosítással, a szociális alapellátások során nyújtott tájékoztatás révén valósulhat meg.

A közbiztonságot, a biztonságos élethez való jogot az állam önmagában nem képes minden esetben magas színvonalon garantálni polgárai számára, a közbiztonsági helyzet problémáira való reagálás csak helybeni összefogással valósítható meg. Ennek érdekében fel kell készíteni a helyi társadalmat a megelőzés lehetséges módjaira, kialakítva az ott élők reális veszély- és felelősségérzetét.

A közvetlen prevenciós célok közül a bűncselekmények közvetlen megelőzése elsősorban a rendőrség feladata, amit fokozott rendőri fellépéssel, valamint a veszélyeztetett területeken történő fokozott hatósági jelenléttel érhet el.

A közvetett prevenciós célok (bűnözővé válás megelőzése, bűnalkalmak csökkentése, sértetti károk mérséklése, az elkövetéshez vezető folyamatok megismerése, tanulmányozása)

III.6.1 Rendőrség	41
III.6.1.1 Büntető igazságszolgáltatás és a bűnmegelőzés	41
III.6.1.2 Tiszavasvári közrend, közbiztonság a Tiszavasvári Rendőrkapitányság 2020. évi beszámolója alapján	43
III.6.2 Polgárőrség	55
III.6.3 Mezei Őrszolgálat	58
III.6.4 Tűzoltóság	59
III.6.5 Közterület-felügyelet	60
III.6.6 Esélytér Intézményfenntartó Központ - „Esély a jövőért” komplex integrációs oktatási, művelődési prevenciós program	61
III.6.7 Kábítószer Egyeztető Fórum	62
III.6.8 Civil szervezetek	66
III.6.9 Média	66
III.6.10 „Komplex felzárkóztató programok Tiszavasvári Külső-Szentmihály városrészén” című TOP-5.2.1-15-SB1-2016-00011 projekt	67
IV. Megelőzési felfogás, célok, feladatok	80
IV.1 A bűnmegelőzést és a közbiztonságot érintő általános és kiemelt feladatok	82
IV.1.1 Jelenleg rendelkezésre álló bűnmegelőzési eszközök	82
IV.1.2 Bűnmegelőzést érintő kiemelt feladatok	83
IV.1.3 Közrend, közbiztonság feladatai	83
IV.1.4 Közlekedéskultúra javításának feladatai	84
IV.1.5 Gyermekek és ifjúságvédelem feladatai	84
IV.1.6 Családvédelem feladatai	84
IV.1.7 Követendő magatartások népszerűsítésének feladatai	85
IV.1.8 Média	85
IV.2.1 Kiemelt célok	85
IV.2.2 Gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés, fiatalok helyben tartása	85
IV.2.3 Élhető környezet kialakítása	88
IV.2.4. Gyermekek-, ifjúság-, és családvédelem	91
IV.2.5. Oktatás és komplex felzárkóztatás	93
IV.2.6 Közlekedésbiztonság	97
IV.2.7 Sport	99
IV.2.8. Közterületi jelenlét, szubjektív közbiztonságérzet javítása	101
V. Záradék	102

elérésében nem csak a rendőrségnek, hanem az önkormányzatoknak, a lakosságnak is felelősséget kell éreznie.

A bűnmegelőzési stratégia csak akkor hatékony, ha az a helyi társadalom-politika részeként valósul meg, abban a helyi önkormányzatnak, hatóságoknak és intézményeknek folyamatosan együtt kell működniük a civil szervezetekkel, az egyházakkal, az állampolgárok közösségeivel, azoknak nyitottnak és befogadónak kell lenniük a különböző szakmai, tudományos és civil kezdeményezésekre.

A **bűnmegelőzés** nem valósítható meg kizárólag a bűnüldözés és büntető igazságszolgáltatás rendszerében – mondja ki a Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiája is. A Stratégia a bűnmegelőzés nemzetközileg elfogadott fogalmát az Európai Unió Tanácsa 2001. május 28-án hozott döntése alapján a következőképpen adja meg:

Minden olyan **intézkedés és beavatkozás, melynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása,** történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével. E fogalom elvárása a bűnmegelőzési politikával szemben, hogy ne egyetlen dimenzióban értelmezze a megelőző feladatokat, hanem az úgynevezett három pillér elve értelmében vegye célba a bűnelkövetés minden lehetséges aspektusát, vagyis az elkövetőn kívül az áldozatot és a bűncselekményi szituációt is, valamint mind rövid-, mind közép- és hosszú távon szolgáljon eredményekkel.

I.1. A bűnmegelőzés szintjei

Az **elsődleges bűnmegelőzés** célcsoportja az egész lakosság. A cél az adott társadalom értékrendjét elfogadó állampolgári attitűd kialakítása. Ennek során fontos szerepe van a nevelésnek, a szocializáció minden formájának, a biztonságos munka- és lakáskörülményeknek és a szabadidő kulturált eltöltésének¹. „Az állam irányító és szervező tevékenysége tudatosan is kiterjedhet sok olyan társadalmi probléma megoldására, ami megszüntetheti vagy csökkentheti azok kriminogén hatását. Ilyen területek a büntető felelősségre vonáson kívül mindenekelőtt az oktatás és nevelés, az egészségügy fejlesztése, a szociális gondoskodás és a munkalehetőség problémái.”²

„Azokat a lehetőségeket kell tehát megtalálnia, amelyek segítségével birtokába tudja juttatni az egyént bizonyos képességeknek, készségeknek. Ezek alkalmazásával döntéseit a társadalmi elvárásokkal összhangban valósíthatja meg.”³

A **másodlagos megelőzés**⁴ körébe a már célirányosabb beavatkozások tartoznak. A bűnelkövetővé még nem vált, de már deviáns vagy kriminális szempontból veszélyeztetett csoportokra, egyénekre, vagy bűnözési szempontból magas kockázatú helyzetekre, körülményekre irányul. Indokoltta teheti a beavatkozást például a veszélyeztető családi környezet, alkohol- és drogproblémák, iskolakerülés vagy a lakókörnyezet rossz közbiztonsági helyzete, esetleg egy szervezeten belüli korrupciós fertőzöttség, vagy az ezt könnyítő körülmények. A **rövid- és középtávú bűnmegelőzési programok többsége a másodlagos bűnmegelőzés körébe tartozik**, ahol már a hatósági kényszer is megengedett lehet. A kényszer lehetősége, és az, hogy a beavatkozás itt a bizonyos szempontból veszélyeztetettnek tekintettekre irányul, felveti a megbélyegzés (stigmatizáció) tilalmát és a kirekesztés elkerülésének fontosságát.

A **harmadlagos megelőzés**⁵ a bűnelkövetők bűnismétlésének megakadályozását célozza. A már megtörtént bűncselekményekre való intézményes reakciók említhetők itt, vagyis ez a terület már reaktív, így döntően a büntető igazságszolgáltatás rendszeréhez tartozik, de szerepet kap a bűnmegelőzés minden olyan szereplője, aki a bűnelkövetőt társadalmi beilleszkedése, reintegrációja során hozzá tudja segíteni ahhoz, hogy tartózkodjon az újabb bűncselekmény elkövetésétől.

1. Pusztai László: A bűnmegelőzés dilemmája. In.: Kriminológiai és Kriminálisztikai Évkönyv XXXII. IKVA Könyvkiadó, Budapest, 5-57. o. 35. o.
2. Vigh József: A bűnmegelőzés elméleti és gyakorlati kérdései. Magyar Jog, 1999/6., 321-328. o. 326. o.
3. Irk Ferenc: A bűnözés megelőzése jogi eszközeinek elméletéhez. In: Kriminológiai és kriminálisztikai tanulmányok. XXII. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1985. 67-117. 71. o.
4. Borbíró (2009) i. m.: 115. o.
5. Gönczöl Katalin: Bűnözés és megelőzés. Társadalmi Szemle, 1994/5., 40-54. o. 50. o.

I.2. Bűnmegelőzési stratégia célja

Az önkormányzat közbiztonsági és bűnmegelőzési filozófiájának megfogalmazása, a konkrét helyzetelemzés alapján megvalósítandó rövid-, közép-, és hosszú távú célok és prioritások kijelölése, valamint a rendelkezésre álló eszközök és lehetőségek feltárásával a végrehajtás módjának meghatározása, az életminőséget javító közbiztonság megteremtése. Az önkormányzat egyetért azzal, hogy szükség van a hatályos jogszabályokon alapuló, a megváltozott társadalmi környezet hatásait figyelembe vevő, a bűnmegelőzés szempontjait és a bűnmegelőzés érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazó koncepció kidolgozására. A koncepció jogi- és intézményi külső környezete, valamint az önkormányzat szabályozási mozgástere az alábbiak szerint vázolható.

I.3. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája **meghatározza a bűnmegelőzés rendszerének és szereplőinek feladatait.** Az állami intézményrendszer ágazatainak és tagjainak feladatköre a **bűnmegelőzésben rendkívül fontos, hiszen enélkül maga a bűnmegelőzési rendszer működtetése sem** képzelhető el. Magyarország **kriminálpolitikai törekvése a közrend erősítése, a közterületek biztonságának fokozása, a bűnözés mennyiségi visszaszorítása és csökkentése, a bűnözéssel okozott károk és negatív hatások enyhítése, megfelelő védelem biztosítása a családok és egyének számára, végső soron az állampolgárok biztonságérzetének javítása.** *(Járási polgárőr-koordinátor tevékenységhez kiadott módszertani ajánlás 2014.)*

A **bűnmegelőzés** a közbiztonságot szolgálja, amely azt jelenti, hogy az állampolgárok jogait és kötelezettségeiket biztonságban, félelem nélkül érvényesíthetik. A **közbiztonság** a megélhetés, a szociális, az egészségügyi, a kulturális ellátottsághoz való jogot is jelenti, továbbá a köz-és magánélet harmóniájára való törekvést, a demokratikus társadalom követelményeihez való alkalmazkodást. **Biztonságos állapot** egy közösségen, településen, társadalmon belül, amikor a jogrend, a törvények védik az egész közösséget, illetve az ott élő egyes személyek testi, lelki épségét, személyi és közösségi tulajdonát; veszélytelen élet egy közösségben, mivel az ott élők kölcsönösen tiszteletben tartják egymás testi, lelki épségét, személyes és közös vagyontárgyaikat.

A bűncselekmények veszélyeztetik a **közbiztonságot**.

A közbiztonság a társadalmi együttélés rendjének - *adott időszakban és helyen* - jogilag szabályozott olyan tényleges helyzete, amelyben az **emberek élete, személye, javai és jogai biztosítottak az illetéktelen támadástól**.

A **biztonság tehát termék, produktum**, amit az állami szervek, intézmények, esetenként magánszemélyek, szervezetek termelnek, melynek végső és kívánt állapota a háborítás mentes lét, „fogyasztói” pedig az **állampolgárok**.

A magas szintű közbiztonság megteremtése és fenntartása, a bűnözés visszaszorítása, a bűnözést kiváltó jelenségek feltárása érdekében az **1087/2011. (IV.12.) Korm. határozattal létrehozott Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács** a legújabb tudományos eredményekre figyelemmel kidolgozta a társadalmi bűnmegelőzés új nemzeti stratégiáját, amelyet a **Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023)** (a továbbiakban: NBS) szóló **1744/2013. (X.17.) Korm. határozat** 2013. október 18-án léptetett hatályba.

I.4. A települési bűnmegelőzési stratégia

„A helyi közrend és közbiztonság védelme elsősorban a helyi önkormányzatok feladata, az állam pedig garanciát vállal a közbiztonság helyi szintű finanszírozására”. (Helyi Önkormányzatok Európai Chartája, Strasbourg, 1985.10.15, aláírói Európa Tanács tagállamai)

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló **115/2003. (X.28.) OGY. határozat**, az Európa Tanács ajánlásainak megfelelően kimondja, hogy az önkormányzatok joga, egyben kötelessége a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében a helyi bűnmegelőzési stratégia kialakítása és realizálása.

„A társadalmat differenciált módon ösztönző és mozgósító bűnmegelőzés eredményes megvalósítása érdekében a Kormánynak, a helyi önkormányzatoknak, a központi és helyi hatóságoknak és intézményeknek folyamatosan együtt kell működniük a civil szervezetekkel, az egyházakkal, az üzleti és gazdasági élet szereplőivel és az állampolgárok kisközösségeivel. A társadalmi bűnmegelőzés rendszerének nyitottnak és befogadónak kell lennie a tudományos, a szakmai és a civil kezdeményezésekre. A rendszer működtetéséhez a kormányzatnak kell biztosítani a bűnözéssel kapcsolatos legfontosabb adatokat, a tudományos

eredmények hasznosítását és a szakképzés feltételeit.”

Az **NBS kiemelten fontosnak tartja, hogy a helyi problémák helyi szinten, helyi viszonyoknak megfelelő módon kerüljenek orvoslásra.** Ennek nélkülözhetetlen feltétele, hogy valamennyi önkormányzat, együttműködésben a rendőrséggel és a polgárőrséggel és egyéb kapcsolódó szervezetekkel átgondolja, hogy saját közigazgatási területén melyek a leggyakrabban előforduló problémák, mely bűncselekmények kapcsán állapítható meg a tendencia jelleg, s hogy ezek alapján milyen intézkedések alkalmazhatók. Ez ugyanis nem kizárólag a rendőrség feladata, a társadalom és a közösség összefogására és aktivitására is szükség van. Egy **település közbiztonsági helyzete a helyi problémák összességéből tevődik össze,** ezért kezelése és a jogsértések megelőzése elsősorban helyi összefogással valósítható meg hatékonyan.

A **helyi közügyként megfogalmazott bűnmegelőzési stratégia** az, ami figyelembe véve a település sajátosságait és lehetőségeit megoldási módokat, célokat, javaslatokat fogalmazhat meg. Ennek megfelelően az **NBS kiemelt beavatkozási területei között első helyen szerepelnek a településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó célok.**

Az ország bűnügyi helyzetét statisztikai adatok alapján lehet elemezni. Fontos a lakosság közbiztonságba vetett hite, az erről való vélekedése, amelyet napjainkban **szubjektív biztonságérzetnek** is nevezünk. A szubjektív biztonságérzetet **meghatározza** az ország, illetve a szűkebb **lakóhely objektív közbiztonsági állapota,** valamint a **médiában elhangzó információk,** az adott **személy társadalmi státusza, az ország gazdasági helyzete, a migráció, a többségi társadalom kisebbségekkel szembeni vélekedése,** és fordítva, a társadalom tagjainak és csoportjainak frusztrációja, illetve számos más tényező. A következmények nélküli bűnelkövetés, a társadalom tagjainak „fásultsága”, a „**miért tegyek feljelentést, úgysem történik semmi**” gondolat látszatra **csökkenti az ismertté vált bűnözés számszerű adatait, rombolja azonban a társadalom közbiztonságba,** végső soron az állam és a rendvédelmi szervek működésébe vetett hitét. *(Járási polgárőr-koordinátor tevékenységhez kiadott módszertani ajánlás 2014.)*

Nagyon fontos tehát a **szubjektív biztonságérzet megteremtéséhez növelni a lakosok objektív biztonságérzetét.** Ehhez járulnak hozzá az állami rendvédelmi szerven kívül a **helyi szervezetek, önkormányzati intézmények keretében biztosított jogintézmények,** melyeket a későbbiekben ismertetünk.

Hangsúlyozandó a bűnmegelőzés kapcsán, hogy **annak eredményessége több tényező összhatása**. Nem csak az **állam, a társadalom szerepvállalása is kiemelkedően befolyásolja**.

Az államhoz kötődő hatások:

- a büntető igazságszolgáltatás az áldozatok számára visszacsatolható módon hozza meg és közvetítse döntéseit,
- a büntető igazságszolgáltatásban, a rendőrségen, a nevelési-oktatási intézményekben, a szociális és egészségügyi ellátásban dolgozó szakemberek kiválasztása és értékelése kompetenciaalapú rendszer figyelembevételével történjen,
- a rendőri beavatkozás, a közterületi jelenlét célja minden esetben világos és az érintett közösség számára elfogadott legyen, - a rendőrség a közösség problémáira a közösséggel, a közösséget képviselő szervekkel együttműködve adjon választ,
- a bűncselekmények áldozatává vált személyek számára biztosított legyen a személyes helyzetüknek és szükségleteiknek megfelelő tájékoztatás, bánásmód, védelem, a szakszerű, gyors ellátás, és anyagi támogatás.

Társadalmi hatások:

- az állampolgárok öngondoskodási képessége erősödjön, felelősségérzete növekedjen, - a konfliktusok erőszakmentes feloldásának szemlélete tudatosodjon a társadalomban,
- szélesedjen a fiatalok szociális kapcsolatrendszere, nagyszámú összetartó, a kallódó fiatalokat megtartó közösség alakuljon ki, - a helyi közösségépítő programok eredményeként erősödjön a társadalmi összetartás, az informális kontroll,
- a kölcsönös segítségnyújtás eredményeként fokozódjon a lakóközösségek önvédelme, - erősödjön a fiatalok önkontrollja, normakövetése és felelősségvállalása,
- az alkohol- és droproblémákat hatékonyan és időben kezeljék, - a korán megjelenő antiszociális viselkedést időben észleljék, ezekre időben reagáljanak.

(Járási polgárőr-koordinátor tevékenységhez kiadott módszertani ajánlás 2014.)

I.5. A települési bűnmegelőzési stratégia jogszabályi háttere

A **település objektív közbiztonsági állapota**, valamint a **lakosság szubjektív biztonságérzete** számos körülmény együttes hatásától függ. A közbiztonság fokozása, az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása, a bűnözést eredményező folyamatok

kontrollálása, valamint a bűnözés mennyiségi csökkentése csak átfogó célkitűzések meghatározásával valósítható meg, amelyet a helyi közösség is átérez.

Az egyik legfontosabb befolyásoló tényező a **jogszabályi környezet**, a bűnmegelőzési és a bűnüldözési célokat szolgáló, az általános és speciális prevenciót elősegítő, valamint a közbiztonság megvalósítása érdekében közreműködő szervezetek hatásköreit, együttműködését szabályozó jogszabályok összhangja, s az azokban foglaltak hatékony megvalósítása. Önmagában a szigorú büntető és szabálysértési jog természetesen nem előzi meg a bűnözést, de a következetes törvényi szabályozás, és megfelelő szankció kilátásba helyezése nélkül nem beszélhetünk bűnmegelőzésről sem.

1.5.1 A települési bűnmegelőzési stratégia vonatkozó jogszabályai:

- **A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény** 17. §-a a települési önkormányzatok kötelező feladatai közé sorolja a közbiztonság helyi feladatairól, valamint a tűzvédelemről való gondoskodást.
- **A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény** III. fejezete a települési önkormányzatok és a rendőrség kapcsolatát határozza meg. Felhívja a figyelmet az önkormányzati és rendőri vezetők közbiztonsággal kapcsolatos közös feladataira.
- **A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X.28.) OGY határozat** kimondja, hogy az önkormányzatok joga, egyben kötelessége a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében a helyi bűnmegelőzési stratégia kialakítása és realizálása.
- A büntető jogalkalmazás szempontjából kiemelkedő szerepe van a **Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvénynek** (Btk.), amelynek módosításai szigorították a visszaesőkkel kapcsolatos szabályokat, kiszélesedett ugyanakkor a jogos védelem kerete, a büntethetőség korhatára a legsúlyosabb, a társadalom számára legveszélyesebb erőszakos bűncselekmények esetében 12 éves korra csökkent, s a fiatalok bűnelkövetőkkel szemben is szigorúbb szabályok alkalmazandók.
- **A jogalkotó a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény** (Szabstv.) megalkotásával a társadalomra kisebb fokban veszélyes cselekmények tekintetében is szigorúbb szabályozást

hozott létre, különös tekintettel a tulajdon elleni szabálysértések elkövetőivel szemben kiszabható büntetésekre.

A parlament 2012. év elején új szabálysértési törvényt alkotott, mely 2012. április 15. napján lépett hatályba és a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény e napon hatályát veszítette. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabstv.) 1. § (1) bekezdése szerint szabálysértés az a törvény által büntetni rendelt tevékenység vagy mulasztás, amely veszélyes a társadalomra. A Szabstv. 254. § (2) bekezdése szerint az önkormányzatok 2012. május 31-ig kötelesek voltak hatályon kívül helyezni az önkormányzati rendeletekben meghatározott szabálysértési rendelkezéseket. Fentiekre tekintettel 2012. május 31-ig az önkormányzati rendeletekben lévő szabálysértési rendelkezéseket hatályon kívül kellett helyezni, és a továbbiakban a Szabstv. nem tartalmaz felhatalmazást szabálysértési tényállást tartalmazó önkormányzati rendelet megalkotására. Megszűnt az önkormányzatok képviselő-testületeinek lehetősége arra, hogy önkormányzati rendeletben szabálysértéssé nyilváníthassanak egyes, a település sajátosságainak megfelelő, speciális közösségellenes magatartásokat. Miután a Szabstv. a korábban döntően jegyzői hatáskörbe tartozó szabálysértések elbírálását a járási hivatalok hatáskörébe utalta, megszűnt a kisebb súlyú, társadalomra veszélyes magatartások elkövetőinek felelősségre vonása kapcsán kialakítható, a bűnmegelőzés céljait szolgáló helyi gyakorlat kialakításának lehetősége.

- **Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.)** 143. § (4) bekezdés d) pontja felhatalmazása szerint a helyi önkormányzat képviselőtestülete az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit önkormányzati rendeletben szabályozhatja. E felhatalmazó rendelkezés azonban a jelenlegi jogszabályi környezetben nem oldja, de nem is oldhatja meg a felmerült problémákat. A felhatalmazó rendelkezés ugyanis részben alkotmányossági aggályokat vet fel az Alkotmánybíróság 38/2012. (XI. 14.) AB határozatának indokolása szerint, részben pedig azért, mert a közösségi együttélés alapvető szabályainak megszegésével kapcsolatos eljárás nem illeszthető be a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.), 2018. január 1-től **az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.)** hatálya alá.
- **Az Mötv. 13. § (1) bekezdésének 17. pontja** a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok között külön nevesíti a település közbiztonságának biztosításában történő közreműködést.

- A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény (Kftv.), az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény (Rftv.), valamint a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló 2011. évi CLXV. törvény.
- A fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény.

I.5.2. A közösségi együttélés szabályai Tiszavasváriban

(A közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló rendelet hatályon kívül helyezése és az egyes tényállások magasabb szintű jogszabályok által történő szankcionálása)

Ahogy arról az I.5.1. pontban utaltunk, érdemes említést tenni az önkormányzatok képviselő-testületei, mint jogalkotók által megalkotott **szabálysértési tényállások hatályon kívül helyezéséről**. Majd az azt követő **helyi szintű szabályozás lehetőségeiről, a Tiszavasváriban érvényes jogszabályi rendelkezésekről**.

Mint az már ismeretes, 2012. május 31-ig az önkormányzati rendeletekben lévő szabálysértési rendelkezéseket hatályon kívül kellett helyezni, és a továbbiakban a Szabstv. nem tartalmaz felhatalmazást szabálysértési tényállást tartalmazó önkormányzati rendelet megalkotására.

Az Mötv. 51. § (4) bekezdése felhatalmazást adott **2012-ben a helyi önkormányzat képviselő-testületének, hogy rendeletben határozza meg a tiltott, közösségellenes magatartásokat**, valamint a magatartás elkövetőjével szembeni közigazgatási bírság kiszabásának szabályait. Ezen felhatalmazás alapján alkotta meg Tiszavasvári Város Önkormányzata Képviselő-testülete a tiltott, kirívóan közösségellenes magatartásokról, a helyszíni és közigazgatási bírság kiszabásának szabályairól szóló **21/2012. (VII.02.) számú önkormányzati rendeletét**.

Az Alkotmánybíróság **38/2012. (XI. 14.) AB. határozatban megállapította**, hogy az Mötv. 51. § (4) bekezdése, valamint a 143. § (4) bekezdés e) pontja a jogalkotási felhatalmazás hiányosságai, a jogalkotással szembeni megfelelő garanciák hiánya és a bizonytalan tartalmú fogalomhasználat miatt **alaptörvény-ellenes**, ezért azokat **2012. november 15-ei hatállyal megsemmisítette**.

Az Alkotmánybíróság döntésére figyelemmel a Képviselő-testület 2012. november 15-i hatállyal **hatályon kívül helyezte** a tiltott, kirívóan közösségellenes magatartásokról, a helyszíni és közigazgatási bírság kiszabásának szabályairól szóló 21/2012. (VII.2.) önkormányzati rendeletét.

Ezt követően **2013. január 1. napján újabb jogalkotási felhatalmazás** lépett életbe.

Magyarország Alaptörvénye a **32. cikk (1) bekezdés a) pontjában** rögzíti a helyi önkormányzat azon jogát, hogy a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendeletet alkosson.

Az Mötv. 8. § (1) bekezdése b) pontja alapján a helyi közösség tagjai a helyi önkormányzat alanyaként kötelesek betartani és betartatni a közösségi együttélés alapvető szabályait.

Az Mötv. 8. § (2) bekezdése valamint a 143. § (4) bekezdés d) pontja felhatalmazza a helyi önkormányzat képviselő-testületét, hogy rendeletben határozza meg a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményei.

Az Mötv.-ben kapott **felhatalmazó rendelkezés alapján tehát lehetősége nyílt az önkormányzatoknak**, - tekintettel az „új” szabálysértési törvényre (*a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről* szóló 2012. II. törvény), ami szabálysértési tényállás megállapítását már csak törvényi szinten teszi lehetővé, önkormányzati rendeletben nem - **hogy a legalapvetőbb szabályokat, amelyek szabályozatlanul maradtak, rendeletbe foglalják és megszegésüket - szigorúan alkotmányos keretek között – szankcionálják.**

Hatályba lépett ezért Tiszavasvári Város Önkormányzata közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megszegésének következményeiről szóló 37/2014. (XI.27.) önkormányzati rendelete.

Amikor **ez a rendelet legelső alkalommal megalkotásra került, eleve az összes hatályos önkormányzati rendeletben szabályozott szabálysértési tényállások összevágásával jött létre, azonban az új felhatalmazás közigazgatási eljárásba rendelte kezelni, elbírálni azokat a „quazi szabálysértéseket”, melyekre korábban a szabálysértési törvény vonatkozott.**

A közösségi együttélés szabályainak megalkotására vonatkozó felhatalmazásban tehát az önkormányzatok többsége megoldást látott a kiüresedő szabálysértési tényállások további szankcionálása kapcsán, ez a megoldás azonban nem mutatkozott

kivitelezhetőnek. Ráadásul több ponton tartalmazott párhuzamos szabályozást a magasabb szintű jogszabályokkal, így végül 2018. évben az önkormányzat hatályon kívül helyezte azt.

Jelenleg a korábban önkormányzati rendeletben foglalt magatartások vonatkozásában, más jogszabályok útján biztosítható azok betartása. A jegyzői hatáskörbe tartozó birtokvédelem is idesorolható, valamint a **panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény, mely szerint az állami szervek és a helyi önkormányzati szervek a panaszokat és a közérdekű bejelentéseket a törvény szerint kötelesek elintézni.**

Ezen kívül számtalan, speciális anyagi és eljárási jogszabály is felsorolható, mint például: a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény, parlagrafü elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól szóló 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendelet, a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköreiről szóló 245/1998. (XII.31.) Korm. rendelet, stb.

II.1. Helyzetelemzés

Tiszavasvári közel 13 ezer lakosú település, Magyarország Észak-Alföldi régiójához tartozik, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye „nyugati kapuja”, a 38 ezres térség, fejlődő központja. A 2013. január 1. napja óta működő járási rendszerben járási székhely a hozzá tartozó Szorgalmatos, Tiszadada, Tiszadob, Tiszaeszlár és Tiszalök településekkel. Városunkat a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet a komplex fejlettségi mutató alapján a fejlesztendő járások közé sorol.

Az ország fővárosától, Budapesttől 210 km-re keletre, míg a román, az ukrán, a szlovák határtól pedig 100-100 km-re fekszik. A várost az M3-as autópályával összekötő 36-os fő közlekedési út szeli át. Az M3-as autópálya településünk határától 10 km-re épült meg. Fekvése kiváló, hiszen három megye határán helyezkedik el.

Településünk állandó népességének száma 2020. január 1-jén: 13036 fő.

0-18 évesek száma: 3.245 fő

tankötelesek száma (6-16 évesek száma): 1.902 fő

Élve születések száma, elhunytak száma:

2011. évben az élve születettek száma: 158 fő volt, míg az elhunytak száma: 161 fő.

2013. évben az élve születettek száma 174 fő volt, míg az elhunytak száma 170 fő.

2015. évben az élve születettek száma: 168 fő volt, míg az elhunytak száma: 185 fő.

2017. évben az élve születettek száma: 145 fő volt, míg az elhunytak száma: 150 fő.

2019. évben az élve születések száma: 194 fő, és a halálozások száma: 179 fő.

II.2. Településszerkezeti adottságok

2013-ban Tiszavasvári népsűrűsége 100,79 fő/km² volt, ami a megyei (94,57 fő/km²) értéktől magasabb, de az országostól (106,17 fő/km²) alacsonyabb. A hasonló nagyságrendű városokat vizsgálva Tiszavasvári inkább alacsony népsűrűségű városnak tekinthető, amit a közigazgatásilag hozzátartozó jelentős nagyságú külterület indokol. (www.ksh.hu) A településrendezési terv nyolc városrészre számol, amiből három a leszakadó réteg lakóhelyét jelenti. Ez a három városrész a következő:

A Búdi rész

A Búdi városrész két egymástól élesen elkülöníthető részből áll. A központhoz közel eső területeket a városi átlag feletti életszínvonalal rendelkezők lakják, míg a terület perem részein jelentős számban élnek erősen hátrányos helyzetű, romungró, magyarcigány családok. (Településfejlesztési koncepció)

Az egyszobás lakások aránya kissé a városi átlag felett van (7,9 százalék). Búd Tiszavasvárin belül kevésbé előregedett városrész: középen áll mind az idősek, mind a gyermekek részarányát tekintve. Az itt lakók átlagos iskolai végzettsége lényegesen rosszabb a város fejlettebb településrészeinek értékeinél, de jóval kedvezőbb, mint a leginkább leszakadó józsefházi és külső-szentmihályi arány. (www.ksh.hu) (Településfejlesztési koncepció) Bármely a szegregációs indexet meghatározó mutató azt igazolja, hogy Józsefháza és a Széles úti területek után a búdi városrészen élők helyzete a legkedvezőtlenebb

Külső-Szentmihály

A településfejlesztéssel foglalkozó szakembereken kívül a tiszavasváriak a városrész hivatalos elnevezését alig ismerik. Ezt a területet szinte mindenki a két legismertebb, utcáról, a Széles utca és Keskeny utca néven emlegeti. Az itt élőket pedig a „Széles utcaiak” gyűjtőnéven nevezik. Tiszavasváriban mindenki tudja, hol van és mit jelent a Széles utca, amely mára már nem csak a helyiek körében vált fogalommá. A leromlott állagú putrikat és az ott élő oláh cigányokat értik a „Széles utcaiak” megnevezés alatt. A város roma lakosságának nagyobbik része itt él, a külső-szentmihályi városszéli telepen.

Nyelvüket jól beszélik, gyermekeiknek ez az anyanyelvük, az asszonyok őrzik a hagyományos viseletet, a közösségi életben is érvényesül hagyományaik jó része. (Lengyel, 2004)

A 2011-es népszámlálás adatai alapján Külső-Szentmihályon 2376-an élnek, az összlakosság 18,5 százaléka. De csak 496 lakás (az összes lakás 10,85 százaléka) található ezen a településrészen. Az adatok az mutatják, hogy magas, Tiszavasváriban itt a legmagasabb az egy lakott lakásra jutó létszám. (4,8 fő). Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya is nagyon jelentős, szinte minden második (43,7 százalék) ebbe a kategóriába sorolható. Az itt élők életkora alapján ez a legfiatalabb korösszetételű városrész. A gyermekkorúak aránya több mint duplája a városi értéknek (40,9 százalék, a városi érték 20,3 százalék). Az itteniek hátrányos helyzetét igazolja, hogy nagyon alacsony (7,6 százalék) a 60 évesnél idősebbek aránya.

A településrészen lakók közül 3 főből 2 legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik (61,6 százalék), az itt élők 80,5 százaléka inaktív, a családok több mint 60 százalékának nincs állandó munkából származó jövedelme. (Településfejlesztési koncepció) Jelenleg az itteniek számára szinte az egyetlen munkalehetőség a közmunka. A városrész nagy problémája a szilárd burkolatú utak hiánya.

Józsefháza-Dankópuszta

Józsefháza a várostól 7 kilométerre található, közigazgatásilag Tiszavasvárihoz tartozik. A településrészen a csökkentett értékű lakások (C lakások) építése volt a jellemző, amelyek mára amortizálódott, nagyon rossz állapotú ingatlanokat jelentenek. A 2011-es népszámláláskor ezen a településrészen 59 lakóházat és 181 állandó lakost regisztráltak. A

népszámlálási adatok alapján az aktív korúak között nagyon magas volt a legfeljebb általános iskolai végzettségűek (64,7 százalék), a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (77,6 százalék) és nagyon alacsony a foglalkoztatottaké (21,3 százalék). A munkanélküliségi ráta és a tartós munkanélküliek aránya Tiszavasvári nyolc településrésze között itt volt a legmagasabb (53,5 százalék, illetve 20,9 százalék) (www.ksh.hu)

Korábban ezen a településrészen nem éltek romacsaládok. Jó adottságokkal rendelkező földterület volt, az itteniek főként mezőgazdasággal foglalkoztak. Ahogy a lakossága öregedett és a fiatalok már nem tudtak, nem akartak mezőgazdaságból élni, de egyéb munkalehetőségük nem volt, ezért folyamatosan elköltöztek a területről. Az ingatlanok értéke jelentősen csökkent, az eladhatatlan üresen maradt házakba pedig roma családok költöztek, főként oláh cigányok. A jelenleg itt élők egyetlen családból, a Lakatos családból származnak.

Az utóbbi években több külső szociológiai és helyi felmérés készült a roma népesség arányáról. Ha a becslés reális, akkor a településen élők 23 százaléka roma. Ez közel 3000 fő.

Tiszavasvári egy olyan közepes nagyságú város, melynek helyzete lehetővé, sőt szükségessé is teszi, hogy egy olyan modell értékű programot hozzon létre, mely révén a leszakadó rétegek képesek lesznek a település aktív munkavállalóivá és társadalmi szereplőivé válni.

II.3. A népesség összetétele

A stratégia szempontjából sem hagyható figyelmen kívül, hogy **településünkön a fiatal korosztályban jelentős, és növekvő hányadú a társadalom perifériáján élő családokban nevelkedők aránya.** A védőnők adatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy a született gyermekek közül jelentős, 60 %-ot meghaladó mértékű a hátrányos helyzetűek aránya. A gyermekek veszélyeztetettségének jelenleg nincs elfogadott szakmai definíciója Magyarországon.

Az **idősödő korosztály létszámát** figyelembe véve Tiszavasvári nem nevezhető előregedő városnak, mert magasabb a 14 év alatti állandó lakosok száma. Az öregedési index a 100 fő 14 év alattira jutó 65 év felettiiek számát jelenti.

Az észak-keleti és észak-alföld magyarországi régió az ország többi részétől fejlettség szempontjából hátrányosabb helyzetben van az alábbi okok miatt:

- születéskor várható élettartam a legalacsonyabbak között van;
- a roma lakosság komplex problémáinak orvoslása, szociális problémáinak minél előbbi megoldása várat magára;
- alacsony az iskolázottsági szint;
- analfabétizmus;
- rossz egészségügyi, szociális körülmények;
- alacsony foglalkoztatottság,
- országos átlagtól magasabb arányú a tartós munkanélküliek száma;
- országos átlag alatti keresetek;
- időskorú népesség növekvő száma;
- aktív dolgozók csökkenő száma;
- munkahelyhiány a képzett munkaerő számára;
- csökken a települési népesség megtartó erő.

Meg kell említeni Tiszavasvári Város sajátos helyzetét a halmozottan hátrányos helyzetű roma gyermekek magas száma miatt is. A roma lakosság a hazai **roma népesség** életszínvonala, foglalkoztatottsága, iskolázottsága a társadalom egészénél lényegesen rosszabb. Kutatók az okok között első helyen jelölik meg a képzettséget, majd a lakóhelyet és a munkaerő-piaci helyzetüket. Jelentős lehet, bár nem mérhető a diszkrimináció is. A roma népességre vonatkozó hivatalos adat kevés. A 2001. évi népszámláláskor a város lakosságának 8,9%-a vallotta magát roma nemzetiségűnek. Ez jóval magasabb a 4,6%-os megyei átlagnál.(KSH adatok). 2007. évben folytatott felmérések alapján igen magas a gyermekarány: 52,5 %. A romák életkora az össznépességhez viszonyítva alacsony. A mindössze 2,2%-os nyugdíjaskorú arány a város teljes népességének (14,7%) éppen az egyhatedét teszi ki. A munkaképes korúak igen jelentős része rokkantnyugdíjas, vagy járadékos. Az elmúlt évek alatt nemcsak a kiskorúak aránya növekedett a népességben belül, hanem a családokra eső átlaglétszám is, annak ellenére, hogy növekedett a csonkacsaládok száma. Átlagosan 5,05 fős családlétszámmal, házanként 6,3 fővel számolhatunk. Ennek alapján Szentmihályon az 1435 fős roma lakosság 284 családban, 228 házban, putriban (22,2 % él ilyen körülmények között) él.

Legtöbben a város két szélén, Búdön és a Majorban élnek, (nem hivatalos adatok a Roma Nemzetiségi Önkormányzat éves beszámolója, az oktatási intézmények statisztikai adatai és a szociális támogatások alapján).

Az idős- és középkorú generációra az alulképzettség jellemző. A fiatalabbak közül egyre többen végzik el a nyolc általános iskolát (általános iskolák 8. osztályos statisztikai adatai alapján), többen szakképesítést szereznek, leérettségiznek, de nagyon kevesen szereznek a felsőoktatásban diplomát.

Az intézmények alapítványai, helyi civil szervezetek külön segítséget nyújtanak a nehéz sorsú gyermekek részére (étkezés, nyári foglalkoztatás, stb.).

Évek óta folyamatos lelkes munka – integrációt, beilleszkedést elősegítő - folyik az óvodákban, iskolákban, az oktatási referensek, a családsegítők és gyermekjóléti szakemberek segítségével.

Az oktatási integráció kapcsán problémát jelent az, hogy a magukat roma származásúnak valló szülők gyermekeiket együtt, egy óvodába, egy osztályba kívánják feltétlenül járatni.

További nehézséget jelent a putrik felszámolása, infrastruktúrális fejlesztése, a munkanélküliség felszámolása, a munkahelyteremtés, továbbá hogy ilyen arányú szegregált terület esetében csak több szakterületet érintő összehangolt, tervezett, évtizedes munkával érhetünk el eredményt.

Fentiek alapján megállapítható, hogy településünk legsúlyosabb szociális problémája a roma lakosság helyzete, ugyanakkor az is látszik, hogy problémáikat alapvetően az oktatási, munkaerőpiaci eszközökkel együtt lehet orvosolni, a szociális ellátórendszer csak a problémák kezelésében nyújthat segítséget.

2014. év elején fogadta el az önkormányzat a „Cselekvési tervet”, melynek alapján a következő intézkedések kezdődtek el: lakcímek rendezése a valós állapotnak megfelelően, az aktív korúak ellátásában részesülők esetében a támogatás azon feltételhez kötése rendeleti szinten, hogy szeméttároló kukával rendelkezzenek és a hulladékszállítást igénybe vegyék. Az érintettek körében ez mindenképpen ösztönzőleg hatott, vagyis beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Az aktív korú ellátás megállapítása 2015. márciustól a járások hatásköre, a jogosultság feltételekhez kötésének lehetőségét a jogalkotó 2015 áprilisától megszüntette.

II.4 Gazdasági helyzet

A rendszerváltást követő piacvesztés, a gazdasági szerkezetváltás elmaradása hosszú időre meghatározta a város foglalkoztatási helyzetét. Jellemző hogy az ipari munkahelyek megszűntével nincs olyan gazdasági ágazat, mely felszívna a munkanélküliek tömegét.

A mezőgazdasági nagyüzemek leépítése, az építőipari cégek megszűnése, átalakulása, majd az Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt. tömeges létszámleépítése, a könnyűipari üzemek később megszűnése volt a legnagyobb hatással a gazdasági élet alakulására. A kétharmadára csökkent aktív keresők egy jelentős része kénytelen a térségen kívül munkát végezni.

Különösen a műszaki értelmiség és a jól képzett szakember-gárda helyi gazdaságból való kivonulása okoz érzékeny veszteséget a városnak.

Az utóbbi években a képzett munkaerő hiánya jelentkezik a térségünkben. **A fiatalok csak kis része tér vissza a továbbtanulásuk befejezése után. Elindult egy olyan folyamat is, hogy a friss nyugdíjas szülők, akiknek az aktivitására lehetne még számítani, a gyerekeik után költöznek a nagyobb városokba. Az Alkaloida ismét felvenne képzett munkaerőt, de a fizetés alacsony, ezért nagyon nehezen tud itt tartani fiatalokat. Legfeljebb a pályájuk kezdetén albérletben lakva dolgoznak itt egy pár évet. Így a városban főleg az elszegényedő hátrányos helyzetű családok maradnak, akik között sok a roma ember. Rájuk nem jellemző még a mobilitás, ezért a városnak elemi érdeke, hogy ezeknek a családoknak a gyerekeit megfelelő szakemberré tudja kiképezni a gazdasági fejlődés érdekében.**

A társadalmi kirekesztődés egyik legjelentősebb szegmense a jövedelmekben fogható meg. A jövedelmeken kívül a társadalmi kirekesztődésre alapvető befolyással bír a családi életciklus hatása, a képzettségi különbségek, a tartós munkanélküliség, az etnikai hovatartozás, valamint a lakóhely elhelyezkedése. Családi életciklust tekintve magas a gyermekek szegénységkockázata, közülük is a három és annál több gyermeket, valamint a gyermeküket egyedül nevelőket érinti leginkább a gyermekszegénység.

Az idős népességből az egy háztartásban egyedül élők közül is sokan sorolódnak a szegények közé. A háztartás nagysága szerint a három fős családokban a legalacsonyabb a szegénység kockázata, míg a hat-és többfős háztartások esetében a kockázat háromszoros az átlaghoz képest.

Minden szegénységi mérés azt mutatja, hogy az iskolai végzettség döntően meghatározza a szegénység kockázatát.

A munkaerő-piaci pozíció szerepe a szegénység megjelenésében óriási, ott ahol nincs aktív kereső, a szegénység kockázata az átlag kétszerese. Magas mindemellett még az alkalmi munkások, a munkanélküliek, az eltartottak, és a gyed-en, gyes-en lévők között is.

Az etnikai hovatartozás a romák esetében egyértelmű kockázatot jelent, minél alacsonyabban húzzuk meg a szegénység határát, annál magasabb a romák aránya a szegények között. Itt

említendő meg az is, hogy a rossz adottságú lakókörnyezet, a rossz lakás szintén a mély és tartós szegénységet valószínűsíti.

Évek óta változatlanul nagyon rossz az álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetétele. Megyei viszonylatban is kiemelkedően magas az iskolázatlan, 8 általánossal, vagy még azzal sem rendelkező rétegek aránya (56,2%).

Mutatók	Tiszavasvári	2. szegregátum	3. szegregátum
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,0	80,6	64,2
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	13,0	0,7	1,8
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	44,6	86,2	76,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	17,3	70,7	55,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	51,2	13,7	23,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	41,4	71,9	66,7
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	44,2	79,0	62,5
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességben belül	60,5	89,0	75,4
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	14,3	39,4	50,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	6,4	15,8	18,8

A szakmával rendelkezők aránya is lényegesen alatta marad a megyében megjelenő azonos csoport százaléknak. Ennek alapvető oka a roma lakosság iskolázatlansága.

III. Önkormányzat, intézményrendszer és a beavatkozási szintek

Az Möt. 13. § (1) bekezdés 17. pontja szerint a helyi önkormányzat a **helyi közügyek, a helyben biztosítható közfeladatok körében közreműködik a település közbiztonságának biztosításában.**

Tiszavasvári Város Önkormányzata által létrehozott költségvetési szervek:

- **Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény** Tiszavasvári, Ifjúság út 8.
(képviseli: Moravszki Zsoltné intézményvezető)
(Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemlé Óvoda Tiszavasvári, Ifjúság utca 8.
Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Minimanó Óvoda Tiszavasvári, Vasvári Pál út 67/A.
Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Lurkó-Kuckó Óvoda Tiszavasvári, Egység utca 6.
Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Varázsceruza Óvoda Tiszavasvári, Gombás András utca 8. B épület)
- **Tiszavasvári Bölcsőde** (Tiszavasvári, Gombás András utca 8. A épület,
képviseli: Reznek Istvánné intézményvezető)
- **Egyesített Közművelődési Intézmény és Könyvtár** Tiszavasvári, Szabadság tér 1.
képviseli: Kulcsár Lászlóné igazgató)
- **Városi Kincstár Tiszavasvári** (székhelye: 4440 Tiszavasvári, Báthory u. 6.
képviseli: Húri-Szabó Szilvia igazgató)
- **Tiszavasvári Polgármesteri Hivatala** (székhelye: 4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4. szám
képviseli: Dr. Kórik Zsuzsanna jegyző)
- **Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermejjóléti Központ** (a továbbiakban: Kornisné Központ,
székhelye: Tiszavasvári, Vasvári Pál út 87., képviseli: Makkai Jánosné intézményvezető)

Tiszavasvári önkormányzata 100 %-ban önkormányzati tulajdonú gazdálkodó szerve:

Tiva-Szolg Településszolgáltató és Vagyonkezelő Nonprofit Kft. (székhelye: 4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4. sz., ügyvezető: dr. Groncsák Andrea)

A cég közszolgáltatási szerződés keretében biztosítja az alábbi feladatokat:

Városüzemeltetés, intézményi és szünidei gyermekétkeztetés, ifjúsági tábor üzemeltetés, piac üzemeltetés, **közfoglalkoztatás**, temető üzemeltetés, utak-hidak karbantartása, zöldfelület kezelés, **védőnő szolgálat**, **ifjúság-egészségügy**, vérvételi hely.

Az ügyelet, járóbeteg szakellátás és nem szakosított ellátások biztosítását eredményes közbeszerzést követően külső szolgáltatók biztosítják.

Valamennyi intézmény érintett bűnmegelőzési szempontból, a bölcsőde gyermekjóléti intézményként, az óvoda, mint köznevelési intézmény a szocializáció első lépéseként.

A Tiva-Szolg Nonprofit Kft. a védőnők, ifjúság-egészségügy és a közfoglalkoztatás feladatellátás kapcsán.

A Kornisné Központ pedig, mint gyermekjóléti és szociális alap-szakosított ellátásokat biztosító integrált intézmény.

III.1. A szociális – és gyermekjóléti ellátórendszer szerepe a bűnmegelőzésben (Kornisné Központ)

A Kornisné Központ biztosítja a település lakossága számára az alap- és szakellátás körébe tartozó szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat. Az integrált intézmény mindegyik tevékenységi formára rendelkezik működési engedéllyel.

III.1.1. Kötelező és nem kötelező alapszolgáltatások

Tiszavasvári Város Önkormányzata – 10.000 fő állandó lakosság szám felett- az alábbi szociális alapszolgáltatásokat köteles biztosítani:

- családsegítés,
- étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- család és gyermekjóléti szolgálat,
- család és gyermekjóléti központ,
- nappali ellátása (idősek, hajléktalanok, szenvedélybetegek, fogyatékos személyek)

2009. január 1. napjától a támogató szolgáltatás és közösségi ellátás, 2010. január 1. napjától a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is kikerült a kötelező feladatellátás köréből.

Tiszavasvári Városban jelenleg a **Kornisné Központon** keresztül az alábbi ellátási formák működnek: **étkeztetés, házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a család és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ, a támogató szolgálat, a nappali ellátás keretében az idősek klubja, idősek otthona, a fogyatékosok otthona.**

Nem kötelező ellátásként biztosított: **az idősek otthona, a fogyatékosok otthona, támogató szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.**

Nem kötelező feladatellátásként a **Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete (rövidített nevén: TELSE)** fenntartásában működött 2011-ig a „Fordulópont” Pszichoszociális Szolgálat, mint szolgáltató útján - ellátási szerződéssel - a **szenvedélybetegek közösségi ellátása.**

Szintén a TELSE fenntartásában, a „Kapocs” Szenvedélybetegek Nappali Intézmény keretein belül működött 2007. december 29. napjától 2011-ig - ellátási szerződés keretében - kötelező önkormányzati feladatként a **szenvedélybeteg nappali ellátása, míg a fogyatékos személyek nappali ellátását** a „Szivárvány” Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye látta el.

2011-ben a „Szivárvány” Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye, (székhely: Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 87. sz.), valamint a „Kapocs” Szenvedélybetegek Nappali Intézete (székhely: Tiszavasvári Vasvári Pál u. 55. sz.) intézményekből a fenntartó egy intézményt hozott létre **TELSE-Szociális Szolgáltató elnevezéssel.** Ennek székhelyén, a Vasvári Pál u. 55. sz. alatt működik a „Fordulópont” Pszichoszociális Szolgálat is, melyet mivel a szolgáltatás nyújtásának helye azonos a nappali ellátásokkal, a fenntartó integrált a központi intézménybe.

2009. évtől a TELSE „szociális foglalkoztatás- termelő tevékenységek végzése, védett környezetben, de munkahelyi körülmények megteremtésével” szociális intézményi ellátást is biztosít. A szociális foglalkoztatás keretében a munkakészségek, valamint testi és szellemi képességeinek munkavégzéssel történő megőrzése, fejlesztése, illetve munkafolyamatok betanítása, az önálló munkavégző képesség kialakítása, helyreállítása, fejlesztése történik.

Az intézmény a szociális foglalkoztatás keretében munka- rehabilitációs valamint fejlesztő-felkészítő foglalkoztatást egyaránt megvalósít.

2015. áprilistól a Telse Támogatott Lakhatás „Lehetőségek Háza” néven támogatott lakhatási szolgáltatást nyújt 10 fő számára (8 fő fogyatékos személy, 1 fő pszichiátriai beteg és 1 fő szenvedélybeteg)

2017. áprilistól „Harmónia Házzal” 12 fővel bővíti az igénybevevők számát. Összesen 21 fő fogyatékkal élő személy és 1 fő szenvedélybeteg számára.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban Gyvt.) 14. §. (2) bekezdése értelmében a **gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.** A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A Gyvt. 15. §-a értelmében pénzbeli és természetbeni ellátások a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a gyermekétkeztetés, a gyermektartásdíj megelőlegezése, az otthoneremtési támogatás.** A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások a **gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása, gyermekek átmeneti gondozása, a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai.** A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások az **otthont nyújtó ellátás, az utógondozói ellátás, a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.** A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések a **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása, a védelembe vétel, a családbafogadás, az ideiglenes hatályú elhelyezés, a nevelésbe vétel, nevelési felügyelet elrendelése, utógondozás elrendelése, az utógondozói ellátás elrendelése, a megelőző pártfogás elrendelése.**

A gyermekvédelmi ellátórendszeren belül működik a **gyermekjóléti szolgáltatás - Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Család és Gyermekjóléti Központ.** Tiszavasvári Város Önkormányzata Képviselő-testülete a családok átmeneti otthona 2016. december 20. napjával történő feltételes megszüntetéséről döntött.

A feladatellátás biztosítása ellátási szerződés útján történik, mely alapján a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Szervezete fenntartásában lévő Magyar Vöröskereszt Szabolcs- Szatmár- Bereg Megyei Szervezete NYITOTT- Ház Anya-Gyermek Segítőotthona végez. A feladatellátásért az önkormányzat **szolgáltatási díjat fizet**, mely a félévente megállapított intézményi térítési díj (az egy ellátottra kivetített teljes önköltség) és az éves normatív állami hozzájárulás közötti különbség, azaz az önkormányzat a szolgáltatási díjat a gondozásban eltöltött időszakkal arányosan havonta, **utólag megtéríti.**

Az Önkormányzat fenntartásában lévő **Tiszavasvári Bölcsőde** önálló intézményként biztosítja a **gyermekek napközbeni ellátását.**

A város szociális ellátórendszere a jelenleg hatályos jogszabályi előírások szerint teljes mértékben biztosítani tudja az ellátási kötelezettségeit.

III.1.2. Kornisné Központ, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás – időskorúak

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szakmai központja a Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermejjóléti Központ, 4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38. szám alatti telephelye, a diszpécserközpont a Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermejjóléti Központ portájára került kihelyezésre. Itt a folyamatos munkarend biztosítja a **segélyhívások azonnali fogadását a nap 24 órájában.** A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatait **19 fő megbízásos jogviszonyban foglalkoztatott gondozó látja el.**

A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy átlépve a hagyományos házi segítségnyújtás kereteit, a gondozott krízis esetén bármikor kapcsolatba léphessen gondozójával.

A rendszer révén időskorú és fogyatékos személyek egyaránt nagyfokú biztonsággal otthonukban ápolhatókká válnak. Ebből következően időben kitolódhat a drágább bentlakásos vagy egészségügyi ellátásokba való bekerülésük.

Azon túlmenően, hogy az ellátási forma egy jóval költségtakarékosabb szolgáltatást biztosít, nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az ellátottak megszokott lakókörnyezetben történő gondozása mentálisan is sokkal előnyösebb. Nem szólva arról, hogy az ellátásban

résztevők számára egyfajta biztonságérzetet nyújt a szolgáltatás, hiszen bármilyen probléma esetén az ügyeletet teljesítő gondozó megjelenik a gondozott lakásán.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás térítésmentes szolgáltatás.

A szociális ellátórendszer biztosítja az idős, segítségre szoruló személyekkel történő folyamatos kapcsolattartást, a gondozó bár a mindennapi életvezetési tevékenységeket segíti, rendszeresen megjelenik, tájékozódik az ellátott felől. Tud a problémáiról, és az ellátott részére is biztosítva van egy könnyen elérhető jelzési forma baj esetén.

Bármilyen kapcsolat, ami a személyében kiszolgáltatott segítségére szolgálhat, megelőzheti a sérelmére elkövethető cselekményeket.

III.1.3. Kornisné Központ családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, családsegítő és gyermekjóléti központ/jelzőrendszer – család és a gyermek, kiskorúak és fiatalok védelme

A családot szokás szociológiai értelemben így is emlegetni, és nem véletlenül: kicsiben ugyanis nagyon sok dolgot, működést lehet a családban lemodellezni, amire később a gyerekek majd a társadalom önálló tagjaként is szüksége lesz. Ezért is kiemelten fontos a családon belüli a gyermek fejlődését befolyásoló körülmények nyomon követése.

Az egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény értelmében **a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben –** működhet 2016. január 1-jétől: **települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, a járási szinten a család- és gyermekjóléti központ** keretében. Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jön létre.

A gyermek- és ifjúságvédelem azt a tevékenységrendszert, jogszabályrendszert és intézményrendszert jelenti, amelynek célja a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségük megelőzése és megszüntetése, valamint azoknak a gyermekeknek a helyettesítő védelme és a nevelésükről-gondozásukról történő gondoskodás, akik hatósági intézkedés következtében kikerülnek vér szerinti családjukból.

A gyermekvédelmi törvény határozottan elkülöníti egymástól a **hatósági munkát és a szolgáltatásokat**. Előbbi a gyermek és a család sorsát érintő hatósági döntéseket – pl. családból való kiemelés és visszahelyezés; gyám kijelölése, döntés az örökbefogadásról - jelenti, amit a gyámhatóság (jegyző, gyámhivatal) végez; utóbbi pedig azokat a különböző típusú szolgáltatásokat, amelyeket a rászoruló családok, gyerekek igénybe vehetnek.

Ugyancsak elválasztja egymástól a gyermekvédelmi törvény a szolgáltatások két körét: a minden család számára rendelkezésre álló **gyermekjóléti alapellátásokat**, és a családból kiemelt **gyermek gondozást biztosító gyermekvédelmi szakellátásokat**.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése **állami és önkormányzati feladat**, melyben részt vesznek civil szervezetek, egyházi szervezetek, egyéni vállalkozók is.

A fenti szervezeteken túlmenően **számos más szervezetnek is feladata a gyermekek védelme, melyek veszélyeztettség észlelése esetén kötelesek jelezni ezt a kerületi gyermekjóléti szolgálatnak**. E szervek közé tartozik többek között a **gyermekegészségügyi szolgálat; a különböző közoktatási intézmények; a családsegítő szolgálatok; a rendőrség; az ügyészség; az áldozatsegítő szolgálat; a gyerekekkel kapcsolatba kerülő civil szervezetek**; de bármely állampolgár is tehet, sőt köteles is bejelentést tenni, ha gyerekbántalmazást vagy más módon történő veszélyeztetést tapasztal. **(Jelzőrendszer)**

Visszatérve azonban a szolgálatra, a szolgáltatás célja:

- Tiszavasvári város ellátási területén élő gyermekek részére a gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása, valamint a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő gondozás-nevelés figyelemmel kísérése, gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztető körülmények megelőzése, a kialakult veszélyeztető körülmények megszüntetésében való közreműködés.
- A szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetben lévő személyek, családok életvezetési képességének megtartása, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése - figyelemmel kíséri a lakosság életvezetését, az egyén és család között felmerülő konfliktusokat, kutatja a konfliktusok megoldási módját.

Mint ahogyan azt végig hangsúlyozzuk a **különböző hatóságok, szervezetek és az állampolgárok együttműködése, tevékenységeik, cselekményeik összhatása** elengedhetetlenül fontos a bűnmegelőzésben. Itt is látható, ha egy gyermek veszélyeztetve

van, a jelzés akár a hatóságok, akár a lakosság részéről is érkezhethet. A fontos, hogy érkezzék. Ekkor kezdődik meg a szereplők összehangolt munkája. A szolgálat helyszíni ellenőrzésének, esettanulmányának megállapításai alapján hatósági döntés születhet.

III.2. Jegyzői gyámhatóság

A gyermekvédelmi rendszer működtetése a Gyvt. 14. § (3) bekezdése értelmében állami és önkormányzati feladat.

Pénzbeli és természetbeni ellátások a Gyvt. alapján 2019-ben:

1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

- természetbeni ellátásként
- pénzbeli támogatás

2. Gyermekétkeztetés:

- ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés
- szünidei gyermekétkeztetés

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés keretében a jegyző hatáskörébe tartozik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása.

A rendszeres gyermekvédelmi támogatás formája a természetbeni kedvezményekre jogosító rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény. 2006-ig rendszeres gyermekvédelmi támogatásról beszéltünk, mely pénzbeli támogatási forma 2006-ban beépült a családi pótlékba. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogintézménye létrehozásának indoka volt a rendszeres gyermekvédelmi támogatáshoz kötődő egyéb gyermekvédelmi kedvezmények (pl.: ingyenes, ill. kedvezményes étkezés, tankönyvtámogatás, tandíjtámogatás, kollégiumi térítési díj támogatása) igénybevétele lehetőségének további biztosítása a rászoruló gyermekek részére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jövedelemhatára, mint a jogosultság feltétele a 2019. évben az alábbiak szerint alakult:

- a **családban élők esetében** az egy főre jutó havi jövedelem nem haladhatta meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: öny.) **135%-át** (2019. évben: 38.475.-Ft),

- **egyedülálló esetében**, valamint, ha a **gyermek tartósan beteg, vagy fogyatékos**, ill. a **nagykorú gyermek részére saját jogán megállapított kedvezmény esetében** az öny. **145 %-át** (2019. évben: 41.325-Ft).

Az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege (**öregségi nyugdíjminimum**) összege több éve változatlan, 2019. évben és jelenleg is: **28.500.- Ft.**

Itt említendő meg azon személyek köre, akik **nagykorúvá válásuk után is jogosultak a gyermekvédelmi kedvezményre.**

A 2019-es évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma:

Megnevezés	Összesen
Jogosult gyermekek száma:	1711
- ebből tartósan beteg, fogyatékos gyermekek száma:	0
- ebből 18. év feletti, saját jogán jogosultak száma:	53
Jogosult családok száma:	621
- ebből az egyedülálló szülők száma:	164

A 2019. évtől megszűnt az Erzsébet utalvány, mint természetbeni támogatás a gyermekvédelmi jogosultak részére, helyette törvényben meghatározott **pénzbeli támogatás kerül kifizetésre.**

A **Gyvt. 20/A. § (1) bekezdése alapján:** A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

A Gyvt. 20/A § (3) bekezdése szerint az (1) és (2) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

Ezen összegek a **2019. évben a következőképpen alakulnak: alapösszegű támogatás esetén 6000.-Ft/fő, emelt összegű támogatás esetén 6500.- Ft/fő, évente két alkalommal.** Az évi kétszeri pénzbeli ellátás biztosítása a gyermekek nagyobb szociális biztonságát garantálja.

2019. évi támogatás kifizetése az alábbi volt:

Augusztusban alapösszegű pénzbeli támogatás **96 fő** gyermek,- **576.000 Ft**, emelt összegű támogatás **1639 fő** gyermek **1.065.150 Ft**, **novemberben** alapösszegű pénzbeli támogatás **79 fő** gyermek **474.000,- Ft**, emelt összegű támogatás **1614 fő** gyermek **10.492.000 Ft** került a szülők részére kifizetésre, melyet **100%-ban térít meg részünkre a központi költségvetés.**

A Gyvt. 151. § (5) bekezdés a) pontja határozza meg azoknak a gyermekeknek a körét, akik **ingyenesen, vagy kedvezményesen étkezhetnek.**

A gyermekétkeztetés a nevelési-oktatási intézményekben biztosítva van.

Étkeztetés adatai a 2019. évben:

Intézmény	100%-os normatív kedvezményben részesülők száma	50%-os normatív kedvezményben részesülők száma	Összesen
Bölcsőde	38	0	38
Óvoda	297	0	297
Magiszter Óvoda	76	0	76
Általános Iskola	285	105	390
Magiszter Iskola	327	0	327
Gimnázium	0	17	17
Szakközépiskola	0	11	11
Szakgimnázium	1	7	8

Kollégium	1	2	3
Összesen:	1.025	142	1.167

A Gyvt. 2016. január 1. napjától hatályos módosításával **önálló gyermekvédelmi természetbeni ellátásként került meghatározásra a szünidei gyermekétkeztetés.**

Az új szabályok szerint a települési önkormányzat szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést a hátrányos helyzetű és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (továbbiakban: rászoruló gyermekek) részére ingyenesen biztosítja.

A szünidei étkeztetésről **a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerinti települési önkormányzatnak kell gondoskodnia.** A gyermek alatt a Gyvt. szerinti gyermek fogalom értendő, így a Ptk. 2:10. § (1) bekezdés szerinti kiskorúak számára kell a szolgáltatást megszervezni. Ennek megfelelően az önkormányzatnak **bölcsődés kortól, azaz a gyermek 5 hónapos korától házasságkötéséig, de legfeljebb 18. életévének betöltéséig** kell a gyermekek szünidei étkeztetéséről gondoskodni.

A szünidei étkeztetés keretében tehát függetlenül attól, hogy a gyermek intézményi jogviszonnyal rendelkezik-e, a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést biztosítani szükséges az alábbiak szerint:

- a) a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott őszi, téli, tavaszi szünet, valamint ezen időtartamra eső, a **bölcsődei** ellátást nyújtó intézmény, és az óvoda zárva tartásának **időtartama alatt valamennyi munkanapon;**
- b) a **nyári szünetben legalább 43 munkanapon,** legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, valamint az ezen időtartamra eső, a **bölcsődei** ellátást nyújtó intézmény, és az óvoda zárva tartásának **időtartama alatt valamennyi munkanapon.**

A 2019-es évben is a rászoruló gyermekek részére az ebéd egyszer használatos műanyag edényben került kiosztásra az alábbi kiosztási helyszíneken:

- Községi Ház Tiszavasvári, Széles u. 1. sz.
- Tiszavasvári Általános Iskola Vasvári Pál 97/A. úti telephely; Tiszavasvári, Vasvári Pál úti ebédlője

- Tiszavasvári Általános Iskola Ifjúság utca székhely intézmény; Tiszavasvári, Ifjúság u. 8. sz. konyhája

-Tiszavasvári-Józsefháza Polgári u. 2. (volt Boglárka étterem előtti tér)

2019. évi szünidei gyermekétkeztetésben részesülők száma a kiskorúak jogosultsága szerint:

Megnevezés		Hátrányos helyzetű gyermekek száma	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Összesen
Szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma:		103	1363	1466
Életkori bontásban:	0-2 éves	15	110	125
	3-5 éves	17	240	257
	6-13 éves	47	801	848
	14-17 éves	24	212	236
	18 éves	0	0	0

	Nyári szünet	Őszi szünet	Téli szünet	Tavaszi szünet
Étkeztetésben részesülő gyermekek létszáma:	1466	1176	1247	1256

III.3.1. Tiva-Szolg Nonprofit Kft. mint közfoglalkoztató – munkahelyteremtés

Tiszavasvári Város Önkormányzata Képviselő-testülete „A közfoglalkoztatási feladatok jövőbeni ellátásáról” szóló 70/2017. (III.30) Kt. számú határozatával döntött arról, hogy a közfoglalkoztatással összefüggő valamennyi feladat ellátásával - közfeladat-ellátási és a

közfoglalkoztatással összefüggő feladatellátást biztosító közalkalmazottak tekintetében továbbfoglalkoztatási kötelezettséggel - 2017. május 1-től a Tiszavasvári Településszolgáltatási és Vagyongazdálkodási Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot bízta meg, egyidejűleg elfogadta az erre vonatkozó feladat-ellátási szerződést.

Tiszavasvári ebből a szempontból **speciális helyzetben van, hiszen a településen jóval nagyobb a halmozottan hátrányos helyzetben lévők száma.** A közel 4000 fő (ebből kb. 1600 fő gyermek) halmozottan hátrányos lakos csaknem **80 %-a százaléka érintett a közfoglalkoztatással.** Ugyanezt az arányt nézve például Nyíregyháza jóval előnyösebb helyzetben van, míg lehetőségei messze meghaladják Tiszavasváriét.

Fontos feladat ezért, hogy perspektívával szolgáljon az **alacsonyan képzett, vagy legfeljebb betanított munkát vállalni tudók számára.**

A közmunkaprogram fenntarthatóvá tétele fő célkitűzése az önkormányzatnak.

Közfoglalkoztatásba bevontak száma összesen	
Év	Létszám (fő)
2009	456
2010	568
2011	226
2012	354
2013	320
2014	632
2015	736
2020	395

Egyértelmű kormányzati cél továbbá a **munka világába történő visszavezetés,** ehhez azonban **szükséges az alacsonyan képzett, vagy képzetlen munkaerő számára is megfelelő munkahely megteremtése,** azon túl, hogy **alapvető cél a munkahelyteremtés.** A biztos megélhetés fokozza a biztonságérzetet, erősíti a **halmozottan hátrányos helyzetben élők társadalmi beilleszkedésének lehetőségébe vetett hitét.**

A városban **több olyan projekt is folyamatban van, ami hosszú távon segítheti az itt élők helyben tartását.** Ilyen például: a **zöld város projekt, ipari park kialakítása Tiszavasváriban, egyedi támogatással tanoda/biztos kezdet gyermekház építése a szegregált területeken, komplex felzárkóztató programok indítása, útépítés, gyepmesteri telep létrehozása, havi szinten ösztönző támogatások biztosítása az Esély otthon**

pályázaton belül a 18-35 év közötti hiányszakma képviselőinek, nagy összegű lakásépítési/ vásárlási támogatás biztosítása, szálloda építése, egészségügyi létesítmények felújítása, bővítése.

III.3.2. Tiva-Szolg Nonprofit Kft. - védőnők

A területi védőnői munka 2 fő szintéren történik, egyrészt a családok otthonában, ahol a látogatások alkalmával aktuális tanácsokkal látják el a családtagokat, míg a találkozások másik része a védőnői tanácsadóban zajlik, ahol a különböző növekedési, fejlődési, státuszvizsgálatok, egyéb eszközös mérések, védőoltások történnek.

A gyámhivataloknál, mint gyámhatóságoknál nyilvántartott esetekben 70 %-ban anyagi természetű okai vannak a veszélyeztetettségnek, a védőnők 1998-ban országosan 110 ezer családban jelölték meg veszélyeztető tényezőként a droghasználatot, az alkoholfogyasztást, az elhanyagolást, vagy bántalmazást. A gyermekjóléti szolgálatok eseteinek közel harmada függ össze anyagi okokkal, míg a többi gyermeknevelési, életvitelbeli, magatartásbeli, fogyatékoságból eredő, bántalmazás és szenedélybetegségek következtében fellépő probléma. Ráadásul a családok többségében halmozottan előforduló problémák jelentkeznek, amelyek a fiatalok devians megnyilvánulásainak, a bűnelkövetésnek az indukálói.

III.4. Bölcsőde

A városban a bölcsőde biztosítja a családban nevelkedő három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését. Segíti a gyermekek harmonikus testi-szellemi fejlődését az életkori sajátosságaik figyelembe vételével. Tiszavasváriban egy bölcsőde van, mely 78 férőhellyel működik. A gyermekek bölcsődében történő elhelyezését a szülő hozzájárulásával kezdeményezheti a védőnő, a házi gyermekorvos, gyermekjóléti szolgálat, családgondozók és a gyámhivatal is. **A gyermek nevelésében a család elsődlegessége mellett a bölcsőde kiegészítő szerepet kap,** nevelési tanácsadással segíti a kisgyermekes családokat. Fontos, hogy a bölcsőde szolgáltatása és a szülők elvárásai összehangoltak legyenek.

A bölcsődei **nevelés-gondozás akkor lehet sikeres, ha a család és a bölcsőde kapcsolata jó.** Egyenrangú partnerként közös a cél, a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése. Fontos a napi

kapcsolattartás, a felmerülő nehézségek megbeszélése. Amennyiben a szülő igényli lehetősége van nevelési tanácsadásra.

Lehetővé válik kapcsolattartás keretében a gyermek otthoni környezetének, a családnak és hagyományainak megismerése. A beszélgetés meghittebb környezetben zajlik, a szülő elmondhatja gyermeke életviteli szokásait. A kisgyermeknevelő elmondhatja, hogy milyen értékeket képvisel a bölcsőde és a bölcsőde életet, mindennapjait is bemutathatja. A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, előfordul, hogy a családlátogatásra nem kerül sor, mert a szülők elzárkóznak előle. Ezt tiszteletben tartva elfogadjuk a szülők erre irányuló kérését.

Az első állomás azonban a védőnői tevékenységet követően a társas folyamatok tanításában, a szocializáció segítségével.

III.5. Oktatás

III.5.1. Óvoda

Az óvodai nevelés országos alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre

- Az óvodai nevelés a személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására kell irányulnia
- A gyermeket különleges védelem illeti meg
- A gyermek érdeke mindenek felett áll
- A gyermeknek joga van szükségletei kielégítéséhez
- A nevelés elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő szerepet játszik
- Az óvodás gyermek személyiségének teljes kibontakozására kell törekedni
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés kell, hogy övezzé
- Az óvodai nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását

Az óvoda funkciói: Óvó-védő, nevelő-személyiségfejlesztő

Az óvodai nevelés célja, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

III.5.2. Iskolák

2013. január 1. napjától a helyi közszolgáltatások és a **közoktatás rendszerének átalakítására is sor került**. A köznevelés kapcsán egy merőben új feladat-megosztási, irányítási és finanszírozási rendszer jött létre, amelyben az **önkormányzatok – amelyek eddig az intézményfenntartás gerincét adták – jelenős mértékben háttérbe szorultak**.

Az igen jelentős **önkormányzati felelősség az oktatásban a korábbi szabályozási rendszer egyedisége volt**. Valamennyi települési önkormányzat **kötelező oktatási feladata** volt ugyanis az **óvodai ellátás, valamint az ingyenes és kötelező általános iskolai nevelés biztosítása**, beleértve a nemzetiség által lakott települések esetében a **nemzetiségek részére nyújtott ilyen irányú szolgáltatást is**.

A feladat állami hatáskörbe kerülése ellenére a helyi önkormányzatok köznevelésben betöltött szerepe nem szűnt meg teljesen.

2007-ig Tiszavasváriban három általános iskola működött. A Kabay János Általános Iskola, a Pethe Ferenc Általános Iskola és a Vasvári Pál Általános Iskola. Az **intézmények a település három különböző részén működtek**, diákjaik jellemzően a környéken lakókból került ki és **homogén társadalmi csoportokból rekrutálódtak**. A Kabay János Általános Iskola központi helyzetéből adódóan is a város „elitjének” gyerekeit tanította. A Pethe Ferenc Általános Iskola egyik épületébe az Alkaloida kvalifikált dolgozóinak, amíg a másikba a Széles úti roma családoknak a gyerekei jártak. A Vasvári Pál Általános Iskolába főként a bűdi gyerekek iratkoztak be.

2007-ben a három iskolát összevonták és létrejött a **Tiszavasvári Általános Iskola** (jelenleg **Tiszavasvári Kabay János Általános Iskola**) előbb három, majd amikor 2009-ban a Magyarországi Magszter Alapítvány átvette a volt Pethe Ferenc Általános Iskolát, akkor két tagintézménnyel.

A **Magyarországi Magszter Alapítvány komplex programot** hozott létre, amelyben egymásra épül az óvoda és az általános iskola. Ezt a folyamatot folytatja a **Magyarországi Pünkösdi Egyház** által működtetett intézmény 2019-től. Valamint Közösségi Házat, Tanodát és Szülői klubbot működtet. A két általános iskola között jó munkakapcsolat alakult ki. Ugyanígy a **Nyíregyházi Szakképzési Centrum, Tiszavasvári Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiumával**. A Helyben működő **Váci Mihály Gimnázium** is egyre nagyobb teret ad a hátrányos helyzetű és a roma gyerek továbbtanulásának.

Későbbiekben ismertetésre kerül a Magszter Alapítvány programja és láthatóvá válik, hogy a **városban működő óvodák, általános iskolák, a középiskolák jó lehetőséget teremtenek arra**, hogy az oktatási struktúra **egymást kiegészítve segítsék a városban a leszakadó rétegek oktatását**.

Ezt az **egymásra épültséget újra kell gondolni és módszertanilag is közelíteni kell** egymáshoz a valódi megoldások érdekében, hiszen – a városfejlesztési stratégiában is kifejtetten - vannak elmaradások.

III.6. Egyéb szervezetek

A bűnmegelőzés rendszere összetett, szereplői nemcsak az állami szervek, hanem a társadalom valamennyi szereplője.

A **bűnmegelőzés össztársadalmi feladat**. Minden szervnek, szervezetnek és egyénnek következetesen érvényesíteni kell azokat az elvárásokat, amelyek a közrend és közbiztonság erősítését szolgálhatják. Az aktív bűnmegelőzési tevékenység bármilyen hatékony, kiterjedt és forrásokkal megfelelően ellátott, nem érhet el valódi sikereket a tág értelemben vett környezeti hatások megfelelő támogatásának hiányában. Ezek a környezeti hatások megjelennek: - a családi és közösségi kapcsolatokban, - az oktatásban és nevelésben, - az államhoz és intézményeihez való viszonyunkban, és - a normakövetésben. *(Járási polgárőr-koordinátor tevékenységhez kiadott módszertani ajánlás 2014.)*

III.6.1. Rendőrség:

III.6.1.1. Büntető igazságszolgáltatás és a bűnmegelőzés

„A büntető igazságszolgáltatás tehát nem lehet bűnmegelőzés eszköze, mint ahogy a prevenció sem lehet a büntető igazságszolgáltatás elsődleges célja.” (Társadalmi bűnmegelőzés és emberi jogi követelmények Megjelent: Acta Humana, 2004/4. számban)

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény első szakasza értelmében a rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a határforgalom ellenőrzése, a terrorizmus elleni küzdelem és az e törvényben meghatározott **bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés.**

Az országos szintű beszámolók és a települési rendvédelmi szervek által készített beszámolók tematikája is hasonlóan épül fel.

A lakosságot **leginkább zavaró szabálysértések** országos szinten: a rendzavarás, a garázdaság, a közbiztonsági tevékenység jogosulatlan végzése, a tiltott prostitúció, a veszélyes fenyegetés, a tulajdon elleni szabálysértés, a koldulás, a gyülekezési joggal visszaélés, a tiltott szerencsejáték, a csendháborítás és a közérkölcms megsértése. A szabálysértési ügyekben **általános szabálysértési hatóságként** a fővárosi, megyei kormányhivatal **járási (fővárosi kerületi) hivatala, illetve a rendőrség** jár el. A szabálysértési eljárások száma nélkülözhetetlen a lakosság szubjektív biztonságérzetének megítélése, és a javítására tett célok meghatározása szempontjából.

Bűnmegelőzési szempontból is fontos adatok, tematikai elemek, melyek szerinti bontásban fontos megállapításokat tehetünk a településre is:

A rendőri eljárásban **regisztrált bűncselekmények** alakulása, az **egyes bűncselekmények kategóriák** szerinti megoszlása:

- **Vagyon elleni bűncselekmények**
- Az **erőszakos** bűnözés: Hazai viszonylatban az erőszakos és garázda jellegű, valamint a személy elleni erőszakos bűncselekmények többségét a városokban követik el. Helyszín tekintetében a legjellemzőbb elkövetési helyek a

kereskedelmi és vendéglátóhelyek és környéke, oktatási intézmények (legfőképp általános iskola), közterület (terek, parkok), vasútállomás és buszpályaudvar, illetve lakás, lakóház és azok környéke.

- A **közterületen elkövetett** bűncselekmények sajátosságai: A közterületi bűnözés magában foglalja a **személy elleni bűncselekmények, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények, az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények, a közrend elleni bűncselekmények, a gazdasági és a vagyon elleni bűncselekmények** elkövetését. A közterületen elkövetett bűncselekmények közül kiemelkedő a vagyon elleni bűncselekmények száma. Ezen belül legtöbb a lopás jogsértés. A közterületen elkövetett vagyon elleni bűncselekmények alakulásával hasonló tendenciát jelez a személy elleni és a közrend elleni jogsértések alakulása. Külön figyelemmel kell lenni a gyermek-, fiatal- és időskorú sértettek számára, megbontva a 14. életévét nem töltötte be, valamint a 14–18 év közötti korosztályra. Ezen életkori határok a Btk. 2013. július 1-jei hatálybalépéséig megegyeztek a büntetőjogi felelősség szempontjából releváns életkori határokkal. Jelenleg a meghatározott bűncselekmények esetén a fiatalkor 12 éves kornál kezdődik.
- A **bűnelkövetők (száma, neme, kora, időskorú, fiatalkorú)**
- A **fiatalkorúak sértetté** válásának körülményei
- Az **időskorú személyek sértetté válásának** körülményei. A rendőri eljárásokban regisztrált bűncselekmények sértettei közül életkorukból adódóan az egyik legveszélyeztetettebb korosztály a 60 évesnél idősebb (időskorú) személyek csoportja.
- A **nők sértetté válásának körülményei**: A nők sérelmére elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmények alakulása változó. testi sértéseket, súlyos testi, nemi erkölcs elleni bűncselekmények közül a szexuális erőszak (erőszakos közöszülés, megrontás), szemérem elleni erőszak). A vagyon elleni bűncselekmények közül a lopások. A nők sérelmére elkövetett rablás bűncselekmény. Helyszíni megoszlásuk pld. bevásárlóközpontban (áruház, üzlet, gyógyszertár), valamint közterületen.

A bűnmegelőzési prioritások, beavatkozási területek és intézkedések alapján lehetőség nyílik arra, hogy:

- javuljon a közbiztonság,
- csökkenjen a közterületen elkövetett bűncselekmények száma,
- csökkenjen a korábban bűncselekményeket elkövetők bűnismétlése,
- csökkenjen a gyermek- és fiatalkorúak veszélyeztetettsége, - csökkenjen az áldozattá válás veszélye, - teljesebb körű legyen az áldozattá vált személyek segítése, a bűnözés okozta károk kezelése.

A bűnmegelőzési stratégia kiemelt beavatkozási területei:

- a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése, - a településbiztonság fokozása,
- az áldozattá válás megelőzése és az áldozatok segítése, - a bűnismétlés megelőzése.

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti feladatait az alábbiakban határozta meg az állami vezetés:

- a gyermek- és fiatalkori bűnözés csökkentése, - a városok közbiztonságának fokozása,
- a családon belüli erőszak megelőzése,
- az áldozattá válás megelőzése, az áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja, - a bűnismétlés megelőzése.

III.6.1.2. Tiszavasvári közrend, közbiztonság a Tiszavasvári Rendőrkapitányság 2020. évi beszámolója alapján

A kapitányság 2019. évre megfogalmazott stratégiai céljai a következők voltak:

- A büntetőeljárások és szabálysértési eljárások lefolytatásának gyorsítása, az eredményesség további növelése.
- A lakosság **szubjektív biztonságérzetét leginkább befolyásoló közterületen**, valamint a magántulajdon ellen elkövetett jogsértések számában bekövetkezett pozitív tendenciák fenntartása.
- A rendelkezésre álló erők, eszközök összehangolt alkalmazásával, az egyes rendészeti feladatokat ellátó szervezetekkel és személyekkel, a **polgárőr egyesületekkel történő**

még hatékonyabb együttműködéssel a települések és külterületek közbiztonságának további erősítése.

- A közlekedésbiztonság javítása, a halálos kimenetű közlekedési balesetek, valamint a gyalogosokat és kerékpárosokat érintő balesetek számának visszaszorítása érdekében hatékony, célirányos közlekedésrendészeti ellenőrzések szervezése, kiemelten az ittas járművezetők kiszűrésével, az un. **FIN módszeres ellenőrzés folyamatos** jellegű végzésével is.
- Az Európai Parlament tagjainak, valamint 2019. évi helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására való felkészülés, a választással kapcsolatos rendőri feladatok magas szintű és jogszerű végrehajtása, a választások zavartalanságának biztosítása érdekében.
- A rendőri korrupció megelőzése és visszaszorítása, illetve az egyéb jogsértések megelőzése, feltárása, a kulturált, szolgáltató, segítő, jog- és szakszerű rendőri intézkedések ellenőrzés eszközeivel történő elősegítése, érvényre juttatása.
- A szolgálatot ellátó rendőreinkkel szemben továbbra is elvárás, hogy a törvényi előírásokat betartva és betartatva a szolgálati előírásoknak megfelelően fegyelmezetten, felkészülten, valamint az állampolgárok elvárásainak megfelelően együttműködően és kellő érzékenységgel lássák el feladataikat.

Tiszavasvári város közbiztonsági helyzetének értékelése (A bűnügyi helyzet bemutatása a Tiszavasvári Rendőrkapitányság 2020. évi beszámolója alapján)

A regisztrált bűncselekmények számának alakulása

A Tiszavasvári Rendőrkapitányság elmúlt 9 évének statisztikai adatait elemezve megállapítható, hogy 2014. évtől a regisztrált bűncselekmények száma szignifikánsan csökkent. A 2018. évi adatokhoz viszonyítva is igen jelentős az visszaesés a regisztrált bűncselekmények tekintetében 421-ről 351-re csökkent. Ezen csökkenés Tiszavasvári városában is tapasztalható, mivel az 223-ról 190-re csökkent.

A közterületen elkövetett regisztrált bűncselekmények számának alakulása

A kapitányság illetékességi területén, a közterületen elkövetett bűncselekmények összбүнözésen belüli aránya korábban magasnak volt mondható, azonban ez a reláció a 2019-es évben az országos átlaghoz konvergált. Tiszavasvári területén 2017. évtől folyamatos

csökkenés tapasztalható, tavalyi évben 66, míg 2019. évben 47, mely 28,8%-os csökkenést jelent.

A regisztrált bűncselekmények 100.000 lakosra vetített aránya, változása

2015-ben a 100.000 lakosra vetített, közterületen elkövetett bűncselekményszám tekintetében a korábbi évekhez képest jelentős csökkenés volt tapasztalható valamennyi településünkön, amely csökkenés azóta is folyamatosan megfigyelhető: 2019. évben a 100.000 főre jutó bűncselekményszám 1545 volt, amely az előző év adataihoz képest is csökkenést mutat.

A Rendőrkapitányság területén regisztrált kiemelten kezelt bűncselekmények számának alakulása

A kiemelten kezelt bűncselekmények azok, melyek a lakosság szubjektív biztonságérzetét a legmarkánsabban befolyásolják. E bűncselekmények megelőzését és felderítését, valamint a velük szembeni fellépésünk eredményességének növelését is kiemelt célként tartja számon a rendőrség.

Az elmúlt 5 év adatait figyelembe véve megállapítható, hogy az ilyen jellegű cselekmények száma folyamatosan stagnált, azonban a tendencia a 2018-as és a 2019-es évben pozitív irányba fordult, 2019. évben összesen csak 243 volt a rendőrkapitányság illetékességi területén, míg Tiszavasvári városában 2019. évben 131 ilyen jellegű bűncselekmény történt.

Ezen bűncselekmények közül azok részletezését olvashatják, amelyek a Tiszavasváriban élők személyes biztonságérzetét, a közterületek rendjét érintik, illetve nagymértékben befolyásolják.

A testi sértések számában az előző évekhez képest kismértékű csökkenés tapasztalható, de az össz bűncselekmények között még mindig az egyik vezető helyen áll. E bűncselekmény jellemzően családi, ismerősi körben következik be, a lakosság széles köre csak abban az esetben értesül róla, amennyiben az garázdaság mellett halmazatban valósul meg.

A garázdaság egyike azon bűncselekményeknek, mely a lakosság kriminális érzékenységét, szubjektív biztonságérzetét, a rendőrség külső megítélését markánsan befolyásolja. Ezen bűncselekmények száma 2016. évtől folyamatosan és jelentős mértékben csökkent. 2019 évben mindösszesen 6 ilyen jogsértés jutott a rendőrség

tudomására. A garázdaság bűncselekmények **kisebb hányadát a szórakozóhelyek környékén, ittas állapotban elkövetett verekedések** teszik ki. Ezek megelőzésének érdekében a közterületi szolgálat a hétfégi és nyári időszakban a szórakozóhelyek környékét kiemeltebben ellenőrzi.

Ezeknek a bűncselekményeknek a vizsgálatát jelentősen nehezíti, hogy az elkövetéskor valamennyi elkövető ittas állapotban van, így tőlük – előállításukat követően - érdemi vallomás nem várható. Ezen túl jellemzően a felek az elkövetés másnapján már kibékülnek egymással. A bizonyítási eljárást ezen okok miatt eredményesen lefolytatni nagyon nehézkes.

Kábítószerrel, új pszichoaktív anyaggal visszaélés helyzete: Az elmúlt évben terjesztői magatartással kapcsolatosan több eljárás is indult, melyek közül egy esetben előzetes letartóztatásra is sor került. A fogyasztói magatartások feltárásával, felderítésével szélesedett a terjesztői kör feltérképezése.

Az új pszichoaktív anyagokkal kapcsolatos nyomozások vonatkozásban továbbra is megállapítható, hogy a cselekmények – akár fogyasztói, akár terjesztői oldalról - bizonyítása nehézségekbe ütközik.

Sok esetben a kereskedők tisztában vannak azzal, hogy az általuk kínált anyag nem minősül sem kábítószernek, sem új pszichoaktív anyagnak, illetve a beszerzett anyagokon további módosításokat hajtanak végre.

Az elmúlt évben új pszichoaktív anyaggal visszaélés miatt az előző évekhez képest nagyobb arányban indítottunk fogyasztói és terjesztői magatartás tekintetében büntetőeljárást.

Általánosan kijelenthető, hogy az elkövetett csekély tárgyi súlyú bűncselekmények nagy részét az új pszichoaktív anyagok megszerzésének igénye váltja ki. Ezen anyagok jellemzően rendkívül olcsók, így jelentősebb érték megszerzése, értékesítése nem feltétlenül szükséges.

A szerek azonban – mivel azok előállítására jellemzően házi jelleggel történik - nem stabilak, nem kipróbáltak, hatásuk, mellékhatásaik nem ismertek.

Működésükről jellemzően a feketepiacon való megjelenésüket követően szereznek tudomást az előállítói, a vegyész szakértők és a bűnüldöző szervek. Az anyagok a megjelenésüket követően gyakran még új pszichoaktív anyagnak sem minősülnek, ezért birtoklásuk jogszabályba nem ütközik.

Az anyagokhoz való hozzájutás az internet, az okos-telefonok és a futárcégek folyamatos fejlődésével roppant egyszerű és kockázatmentes. Az ilyen anyagokkal kereskedő személyek tevékenységét minden esetben megpróbáljuk felderíteni.

A rendőrség folyamatosan figyelemmel kíséri azoknak a rokonai alapon szerveződő csoportoknak a tevékenységét, akikről információ merül fel, hogy új pszichoaktív anyag kereskedésével vagy vagyon elleni bűncselekmények elkövetésével foglalkoznak, vagy korábban volt velük szemben ilyen jellegű bűncselekmény miatt eljárás.

A rendőrség illetékességi területén a fentebb említett **aluliskolázott, szociálisan alacsony rétegben elhelyezkedő személyek esetében figyelhető meg a pszichoaktív anyagok fogyasztása is. A megelőzésre nagy hangsúlyt kell fektetni.**

A **lopás** bűncselekmények szintén nagymértékben befolyásolják az állampolgárok szubjektív biztonságérzetét és kriminális érzékenységét. A regisztrált lopások számában korábban nem volt pozitív változás, azonban a **2019-es évben jelentős csökkenés volt tapasztalható.**

Tiszavasvári városában a **rablás** bűncselekmény vonatkozásában a regisztrált bűncselekmény szám a 2015-ös évhez viszonyítva **csökkent 3-ról 1-re.** 2014. évben ezen bűncselekmények száma még 5 volt. 2017. és 2018. évben már csak 1 ilyen bűncselekmény került regisztrálásra. 2019-es évben rablás nem jutott a rendőrség tudomására. Azonban **2019 őszén Tiszavasváriban egy csoportos rablás elkövetéséről tettek bejelentést, ahol egyedül élő, időskorú személy sérelmére követtek el jogsértést.** A bűncselekmény elkövetéséhez hozzá járult a sértett szerepköre is, hiszen ún. "boltocskát" üzemeltetett lakásában. Az elkövetők kiléte a széleskörű adatgyűjtésnek köszönhetően hamar meg lett. A reagálás gyors volt, a fellépő erők összehangolt, személyi ismereteiket jól kihasználva végezték munkájukat.

A Rendőrkapitányság által a közbiztonság érdekében tett intézkedések keretében a közterületi jelenlét:

A Rendőrkapitányság székhelyén, Tiszavasváriban a **Közrendvédelmi Alosztály és a Közlekedésrendészeti Alosztály látja el** a közterületek rendjének fenntartásával kapcsolatos feladatokat.

A Rendészeti Osztály **5 db szolgálati gépkocsival** rendelkezik, azonban – figyelembe véve a rendőrőrsöket, valamint az alegységeket érintő feladatokat, a gépkocsik időszakos és rendkívüli javításait – ezáltal **csak minimális szinten biztosított a közterületek rendjének fenntartása érdekében szükséges reagálási képesség.**

A Tiszavasvári Rendőrkapitányságon – jellemzően a rendészeti állományt tekintve - **huzamosabb ideje problémát jelentett az állomány elvándorlása**, mely 2019 évben sem volt megállítható, év végére 10-re emelkedett az üres státuszok száma. Az osztály vezetésének szempontjából jelenleg prioritás a meglévő állomány megtartása, a munkaszínvonal emelése.

Figyelemmel arra, hogy a rendészeti állomány létszáma teljes 24 órás szolgálati lefedettség megvalósítására nem elegendő, így 2019 évben a Szabolcs-Szatmár Bereg MRFK vezetőjének intézkedései keretében biztosított túlóra keret létszükséglet volt a napi szolgálat ellátásához.

A létszámhelyzet következtében a közterületre vezényelt létszám, valamint a közterületi óraszám csökkent. A túlóra felhasználásba a teljes hivatásos állomány bevonásra került.

A bűnügyi- és közbiztonsági adatokat elemezve havi több alkalommal, célirányosan került sor fokozott közterületi jelenlét növelésére, az elemzések alapján leginkább indokolt helyen és időben. A végrehajtás a **bűncselekmények megelőzését, az ittas gépkocsivezetők, utazó bűnelkövetők elfogását, a termény- illetve falopások visszaszorítását, az időskorúak sérelmére elkövetett súlyos bűncselekmények kiszűrését célozta.** A fokozott ellenőrzésekbe bevonásra kerültek a polgárőr szervezetek, a halászati őrök, a mezőőrök, illetve a hivatásos vadászok.

A nyári idegenforgalmi idényben is fő feladatként jelentkezett a közrend fenntartása, a bűncselekmények, jogsértések megelőzése, felderítése, a nagyobb tömeget mozgató rendezvények környékén a közterület rendjének biztosítása, a jogsértések megelőzése, megszakítása.

A rendőrség illetékességi területén a **Tiszavasvári Strandfürdőn** és a Tiszalöki szabad strandon, és az ezekhez tartozó **üdülőterületeken évről évre nagyobb arányú az idegenforgalom.**

Ez jellemzően hazai vendégeket jelent, de **már külföldiek is megjelentek, leginkább szlovák és lengyel állampolgárok.**

A nyári idényre tervezett programok lebonyolításában való közreműködés, valamint az ide látogatók biztonságérzetének javítása érdekében a rendőri jelenlét biztosítására nagy hangsúlyt fektettünk. A rendőri tevékenység összehangolásával, a társadalmi segítőkkel, az együttműködő szervezetekkel közösen sikerült hozzájárulni ahhoz, hogy az **ide látogató vendégek, turisták, úgy pihenhessenek, hogy ne váljanak bűncselekmény sértettjévé.**

A turisztikai idénnyel kapcsolatosan, minden évben intézkedési terv kerül kiadásra, melyben a kapitányság teljes illetékességi területére feladat meghatározások történnek.

A közterületek, nyilvános helyek rendjével kapcsolatosan elmondható, hogy **a rendőrség illetékességi területén nem jellemző, hogy a közterületek, szórakozóhelyek bűnügyileg fertőzöttek lennének.** Tiszavasvári vonatkozásában, a **város központjában több szórakozóhely található,** melyeknek látogatottsága a szombat esti, éjszakai órákra korlátozódnak.

A **túlóra adta lehetőségeket kihasználva,** esetenként megerősített közterületi jelenléttel biztosítottuk a **szórakozóhelyek környékén élők nyugalalmát, megelőzve a garázdaságok, rendzavarások, rongálások bekövetkezését, az ittas járművezetés miatt bekövetkező balesetek** kialakulását. Ezen felül rendszeresen hajtott végre hatóságunk szórakozóhely ellenőrzéseket a frekvenciált időszakokban, **együttműködve a helyi önkormányzattal, ifjúságvédelmi intézményekkel.**

Összehangolt munka - Közterületi jelenlét, drog szeszes ital és a fiatalkorúak védelme:

2009. évtől több ízben kezdeményezésként hangzott el a városban működő vendéglátó egységek, zenés szórakozóhelyek nyitva tartási idejének korlátozása iránti igény.

Ennek okaként a városban, a péntek, szombat esti órákban fokozottan jelentkező, a szórakozóhelyek vonzáskörzetéből kiinduló garázda jellegű, rendzavaró, rongálási kárt okozó cselekmények elszaporodását jelölték meg.

A lakossági panaszok orvoslásának egyik lehetséges módja a kereskedelmi törvény előírásainak megfelelően, hogy a kereskedelmi hatóság bejelentés alapján vagy hivatalból- a lakók egészséges életkörülményeinek és pihenéshez való jogának biztosítása érdekében- a külön jogszabályban meghatározott veszélyes mértékű zaj esetén korlátozhatja az üzlet éjszakai nyitva tartását.

A veszélyes mértékű zaj fogalmát külön jogszabály határozza meg. Az ilyen jellegű panaszügyekben I. fokú környezetvédelmi hatóságként a jegyző jár el, mint szakhatóság. Az eljárást, a működési engedélyt kiadó hatóságként, szintén a jegyző folytatja le. Ez az eljárás azonban rendkívül költséges. A szakértő díját a kérelmező fél viseli, melyet letétbe kell helyeznie az eljáró hatóságnak. Amennyiben a veszélyes mértékű zaj fogalmát nem meríti ki a konkrét, panaszolt zajhatás, birtokvédelmi eljárás kezdeményezhető. Ezen eljárások eredményességét viszont csökkenti, hogy új üzemeltetővel szemben a korábbi üzemeltetővel szemben kiadott korlátozó határozat végrehajtása már nem lehetséges. Ha az új üzemeltető által működtetett egység is zavarja a lakók nyugalma, az eljárást újra kell indítani.

A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. tv. 6. § (4) bekezdése értelmében a települési önkormányzat képviselő-testülete a helyi sajátosságok figyelembevételével az üzletek éjszakai (22 óra és 6 óra közötti) nyitvatartási rendjét rendeletben szabályozhatja.

Mindezek alapján tiszavasvári önkormányzata képviselő-testülete megalkotta rendeletét, mely a város területén valamennyi vendéglátó jellegű kereskedelmi egység nyitvatartási idejét egységesen éjszaka 04.00 órában korlátozza a hétfői, míg 24.00 órában a hétköznapi napokon.

A 1279/2005. számú közigazgatási elvi határozat értelmében:

„A dohánytermék és szeszes ital 18. életévüket be nem töltött fiatalok számára történő kiszolgálása objektív felelősséget alapoz meg [1997. évi CLV. tv. 6., 43., 46. §; 1999. évi XLII. tv. 5. §; 4/1997. (I. 22.) Korm. r. 16. §].

„...A dohánytermékekkel, a szeszes itallal való kiszolgálás során - ha az értékesítés a fiatalok részére történt - a kereskedő e tilalmazott kiszolgálás következményeit kénytelen viselni, függetlenül attól, hogy alkalmazottja miként ítélte meg a vásárló korát.”

Szolgáltatás próbavásárlása esetén a szolgáltatás díja eljárási költség, amelyet a jogsértésért felelős vállalkozás visel, ha a szolgáltatás az előírt követelményeknek nem felel meg.

Ha a fogyasztóvédelmi hatóság eljárása során megállapítja a **fogyasztóvédelmi rendelkezések megsértését**, az eset összes körülményeinek figyelembevételével és az arányosság követelményének szem előtt tartásával, az **alábbi jogkövetkezményeket** állapíthatja meg:

- elrendelheti a jogsértő állapot megszüntetését,
- megtilthatja a jogsértő magatartás folytatását,
- határidő tűzésével a feltárt hibák, hiányosságok megszüntetésére kötelezheti a vállalkozást,
- a jogszerű állapot helyreállításáig feltételhez kötheti, vagy megtilthatja az áru forgalmazását, illetve értékesítését,
- a jogszerű állapot helyreállításáig terjedő időtartamra elrendelheti a jogsértéssel érintett üzlet ideiglenes bezárását, ha az a fogyasztók életének, testi épségének, egészségének védelme vagy a fogyasztók széles körét érintő kárral fenyegető veszély elhárítása érdekében szükséges,

Jogszabályban meghatározott esetekben a **jogsértés megállapításától számított legfeljebb egy évig megtilthatja az alkoholtartalmú ital, a dohánytermék, illetve a szexuális termék forgalmazását, e rendelkezések ismételt megsértése esetén pedig elrendelheti a jogsértéssel érintett üzlet legfeljebb harminc nap időtartamra történő ideiglenes bezárását, és fogyasztóvédelmi bírságot szabhat ki.**

Szabálysértési tényállás a kiskorúak szeszes itallal történő kiszolgálása vonatkozásában:

„154. Szeszesital-árusítás, -kiszolgálás és -fogyasztás tilalmának megszegése

200. § (1) Aki

a) a szeszes ital árusítására vagy a közterületen történő fogyasztására vonatkozó - törvényben, kormányrendeletben vagy önkormányzati rendeletben meghatározott - tilalmat megszegi,

b) vendéglátó üzletben tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részére szeszes italt szolgál ki,

c) a szeszes ital eladása során közterületen vagy nyilvános helyen szemmel láthatóan részeg állapotban lévő személynek szeszes italt szolgál ki,

d) közterületen vagy nyilvános helyen fiatalkorút szándékosan lerészegít,
szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt **a közterület-felügyelő is szabhat ki helyszíni bírságot.**”

A fiatalkorúak szeszes itallal történő kiszolgálásának ellenőrzése a fogyasztóvédelmi hatóság (esetünkben járási hivatal) hatáskörébe tartozik. A jegyző, mint kereskedelmi hatóság együttes ellenőrzés keretében vizsgálhatja a hatáskörébe tartozó törvényi rendelkezések megtartását azzal, hogy a közös ellenőrzés során a fogyasztóvédelmi hatóság ellenőrizheti a fiatalkorúak szeszes itallal történő kiszolgálását. Törvényben meghatározott esetben szabálysértés észlelése esetén a közterület felügyelő - Szeszesital-árusítás, -kiszolgálás és -fogyasztás tilalmának megszegése miatt- helyszíni bírságot szabhat ki.

Tekintve, hogy a polgármesteri hivatal ügyviteli feladatainak ellátására a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény értelmében kizárólag kormányzati szolgálati, illetve közszolgálati jogviszony létesíthető a kereskedelmi hatósági feladatokat a hivatal köztisztviselője végzi.

Bűn- és baleset megelőzés a Rendőrkapitányság 2020. évi beszámolójában foglaltak értelmében:

A Tiszavasvári Rendőrkapitányság a 2019-es évben – az előző évekhez viszonyítva - igyekezett nagyobb hangsúlyt fektetni a bűnmegelőzésre, a kapitányság bűnmegelőzési tevékenységére.

A Bűnügyi Osztályon kijelölésre került **1 fő bűnmegelőzési előadó, továbbá 1 fő drog prevenciós tiszt**, akik elsődlegesen az alapvetően szükséges ismereteket igyekeztek elsajátítani. Azonban ennek ellenére **tevékenységük meghaladta az elvárt szintet**, a bűnmegelőzést érintő legtöbb területen megjelent munkájuk, kiemelten nagy számban az **iskolai előadások, valamint az idősek felvilágosítása tekintetében.**

A Tiszavasvári Rendőrkapitányság **Közrendvédelmi Osztályának állományában dolgozó körzeti megbízottak továbbra is végrehajtják az „Iskola rendőr”, „Ovizsaru” tevékenységhez kötődő feladataikat.**

A Tiszavasvári Rendőrkapitányság **drogprevenációs tevékenysége a 2019-es évben nem csak az iskolai előadásokra és oktatásokra, a DADA oktatásokra korlátozódott, hanem e tevékenységet a rendőrkapitányság körzeti megbízotti állománya kiterjesztette**, mind a nyári táborokban tartott előadásokra, mind az idős személyeknek tartott előadásokra, tekintettel arra, hogy az egyik réteg a potenciális fogyasztók közé tartozik, a másik pedig azon réteghez, aki észlelheti a problémát.

A rendőrkapitányság állománya a bűnmegelőzési feladatok ellátásához a szükséges technikai feltételekkel általánosságban rendelkezik, egyéb segítséget (pl. szakirányítás) kizárólag külön meghatározott feladatok esetén veszünk igénybe.

Az **áldozatvédelmi referensi munkát a Bűnügyi Osztály tiszthelyettes nyomozója látja el**, aki áldozatvédelmi munkája során több alkalommal **jelent meg helyi szociális otthonokban és a családsegítő szolgálat által szervezett egyéb összejöveteleken**, ahol az áldozattá válás lehetőségeinek megelőzéséről tartott előadásokat.

Az Iskola Rendőre Program értékelése

2019. évben a tanévekre vonatkozó feladattervben foglalt feladatokat, a Tiszavasvári Rendőrkapitányság végrehajtotta. Mindkét tanévben **6 fő körzeti megbízott került kijelölésre, mint iskolarendőr a kapitányság illetékességi területén lévő, nyolc általános iskolai intézményekben aktívan tevékenykedjenek.**

A tanév kezdetén frekventált helyen lévő **oktatási intézmények közvetlen környezetének közbiztonsági-, közlekedési- és bűnügyi helyzete áttekintésre került.** A Közlekedésrendészeti Alosztály beosztottjai, folyamatosan a szolgálatuk során az iskolák környékén az iskolások útvonalát figyelembe véve **ellenőrizték, a kihelyezett jelzőtáblákat.**

Az intézkedésben meghatározottak alapján, iskola kezdése előtti időszakokban a szolgálatot ellátó állomány, valamint a polgárőrök segítségével az **iskola kezdés előtt és végén rendőri jelenléttel biztosítottuk a kisiskolások részére a biztonságos közlekedést**, kiemelten kezelve a gyalogos átkelőhelyeket, illetve az olyan utakat, ahol gyalogos átkelőhely nem segíti az iskolások átjutását, de felméréseink alapján, nagyszámú kisiskolás közlekedik.

2019. április 10-én került megrendezésre a Tiszavasvári, Kabay János Általános Iskolában a Városi Kerékpáros Iskolai Kupa. A versenyen első helyezést értek el, akik a megyei döntőn is részt vettek.

2019. május 24-én a Tiszavasvári Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal közösen, részt vettek az Éjszakai akadályverseny megrendezésében. A rendezvény célja volt, hogy mind a gyerekek mind a felnőttek körében hirdetni, hogy együtt a barátokkal, drog és kábítószer nélkül is igazán jól lehet szórakozni.

A csapatversenyen a rendőrség „Két lábon a földön” elnevezésű állomása a legfiatalabb és a legidősebb versenyzőknek is nagyon népszerű volt. A csapatok ún. „drogos” szemüvegben küzdhették le, az izgalmas és szórakoztató ügyességi akadálypályát. A szemléltető pályán a résztvevőnek padon kellett egyensúlyozni, rollerrel közlekedve akadályt kikerülni, akadályokat átlépegetni, valamint kislabdával célba dobni. A feladatok közben a **gyerekek megtapasztalhatták, hogy az ittasság, milyen mértékben torzítja a látást és ezáltal milyen bizonytalanná válik a mozgás.**

2018/19-as tanévben a **"Suli Moped" programban** az előzetes szűrés alapján kiválasztott diákjai 24-en sikeres vizsgát tettek, valamint 2019/20-as tanévben is 24 gyermek kezdte meg a tanfolyamot.

A Megyei Bűnmegelőzési Osztály munkatársaival együttműködve **két alkalommal is megrendezésre került a „BikeSafe” ingyenes kerékpár regisztráció,** amit a helyi lakosok nagy számban vettek igénybe.

Nem kerülte el a figyelmüket a legifjabb korosztály sem, így ellátogattak a **Tiszavasvári Fülemlé Óvoda, Varázsceruza Óvoda, Lurkó Kuckó óvoda és a Bölcsőde Oktatási intézményekbe** is és részt vettünk az óvodások és a bölcsődések **családi napjain.**

Bemutatták a szolgálati gépkocsinkat, felszereléseinket, és kötetlenül beszélgettünk a pedagógusokkal, gyerekekkel valamint szüleikkel. A program végrehajtása során azt tapasztaltuk, hogy a pedagógusok és az intézményvezetők, valamint a diákok is **örömmel vették a jelenlétüket** az intézményekben, jelzésük alapján a következő tanévben is igénylik-e program folytatását. Az iskola rendőrök jelzése alapján elegendő érdekes gyerekek számára tetszetős propagandaanyag állt a rendelkezésükre.

Együttműködés és közbiztonság

A polgárőr egyesületekkel történő együttműködés értékelése, a megkötött együttműködési megállapodások száma, az ellátott közös szolgálatra vonatkozó adatok

A polgárőrséggel és a 8 társhatósággal továbbra is szinte napi kapcsolatban vagyunk. A társhatóságok az értékelt időszakban több alkalommal vettek részt közös ellenőrzésen.

Együttműködünk a települési önkormányzatokkal, Járási Hivatalokkal és az általuk működtetett szociális szolgáltató intézményekkel, akikkel szintén napi kapcsolattartást hajtunk végre.

A napi munkakapcsolat során a rendőrség az önkormányzatokkal, az önkormányzatok a rendőrséggel folyamatosan közlik a felmerülő problémáikat, és a hatáskörükbe tartozó problémák megoldását azonnal igyekszünk megoldani.

Napi kapcsolatban állunk a települések polgárőr szervezeteivel. A közterületi szolgálatellátás kérdéseit előzetesen egyeztetjük velük az aktuális bűnügyi közbiztonsági helyzetnek megfelelően.

Az értékelt időszakban a kialakult gyakorlatnak megfelelően több közös szolgálat ellátásra került sor a mezőőri szolgálat, az erdészet munkatársaival illetve a halászati őrökkel. A kapcsolattartás során minden olyan szervezettel, valamint személlyel, akit jogszabály hatalmaz fel a közrend közbiztonság javítására, valamint a bűnmegelőzés elősegítésére, együttműködnek.

A feladatként meghatározott – egyéb rendészeti tevékenységet ellátó– személyekkel napi kapcsolattartás és koordináció történik a szolgálati tevékenységet figyelembe véve.

Az egyéb rendészeti feladatot ellátó személyek napi szinten bejelentkeznek telefonon és a szolgálatirányító parancsnokkal egyeztetve közlik szolgálat ellátásuk helyét és időszakát. Az egyeztetést a szolgálatirányító rögzíti a rendszeresített nyilvántartásban és közli a közterületi állománnyal.

III.6.2. Polgárórség

A polgárórségről szóló jogszabály a polgárórszervezetek alapfeladataként határozza meg a helyi közrend és közbiztonság védelmében, a bűnmegelőzésben való közreműködést. A polgárőr-egyesület alapfeladatai teljesítése érdekében **közterületi járőrszolgálatot, figyelőszolgálatot, a közúti baleset helyszínén, valamint bölcsőde, általános és középiskola közvetlen közelében jelzőőri tevékenységet lát el.**

A polgárőri alapfeladatokon túl a polgárórség a jogszabályban rögzítetteknek megfelelően az alábbi kiegészítő feladatokat is ellátja:

- a katasztrófákra történő felkészülés, a katasztrófák elleni védekezés, a helyreállítás és újjáépítés területén a polgári védelmi szervezetek tevékenységében való közreműködés, a környezet veszélyeztetésének, károsításának megelőzése és elhárítása, a környezeti károk következményeinek felszámolása,
- a baleset-megelőzési, áldozatvédelmi, közlekedésbiztonsági tevékenység támogatása, az állat-környezet- és természetvédelmi tevékenység támogatása, a lakosság és az önkormányzat közötti kapcsolat erősítése, - az otthonában élő fogyatékos személyek védelmében való közreműködés, a polgárok javainak védelme, az állami és önkormányzati vagyon megóvása,
- a közterületen közbiztonsági, bűnmegelőzési, valamint bűnüldözési célból elhelyezett képfelvevő által rögzített felvételek figyelése, ellenőrzése,
- a rendezvények helyszínének biztosítása, - az illetékességi területen létrehozott bűnmegelőzési és közbiztonsági, valamint baleset- megelőzési bizottság munkájában való részvétel,
- az együttműködő szervek szakmai tevékenységének segítése,
- a polgárórség feladataival összefüggő oktatási, kulturális, ismeretterjesztő tevékenységben való részvétel,
- körözött tárgyak, személyek és holttestek azonosításában és felkutatásában való részvétel.

Helyi viszonylatban is fontos a polgárőri tevékenység **gyermek- és ifjúságvédelemmel való összekapcsolása**, és az egészségkárosító szerek használatával **szembeni felvilágosító tevékenységbe való bekapcsolódás, aktív részvétel**. A rendőrség által szervezett **felvilágosító tanórák már működnek a településen**. Valamennyi szereplő bevonásával az **eredményesség tovább fokozható**.

Központi ajánlások, módszertan alapján is az ifjúságvédelmi feladatok egyik fontos területe, hogy a **polgárőrök felhívják a figyelmet az internet veszélyeire** (chatszobák, képek, megalapozatlan vélemények nyilvánítása és felrakása a közösségi portálokra), amelyek negatív hatást gyakorolhatnak a még kialakulatlan, személyiségükben még nem teljesen érett fiatalokra.

Ami a településen már szintén jól működik, hogy a polgárőrség folyamatosan von be ifjú polgárőröket a szolgálati ellátásba. Ennek pozitív hatásai elvitathatatlanok. Mindez fejleszti a közösségtudatot, ránevel saját környezetünk védelmének fontosságára, megtanítja a helyes hozzáállást a közösségromboló magatartásokkal szemben, viselkedési mintát adhat.

Az egyesület taglétszáma 2020 év elején 60 fő volt. A fiatalok részére az 50 óra közösségi szolgálatot annak törvénybe hozatalától folyamatosan biztosítják a középiskolások számára. A közösségi oldalon tett felhívásnak és az egyesületnél közösségi szolgálatot teljesítőknél köszönhetően a diákok érdeklődése nem csökkent.

Tiszavasváriban a polgárőrség jó kapcsolatot ápol a rendőrséggel, önkormányzati intézményekkel, a közélet szereplőivel. Munkájuk a rendezvénybiztosítás, közterületi jelenlét, járőrszolgálat, a Kábítószer Egyeztető Fórum tagjaként a drog prevenció területén is hatásos és eredményes.

Tevékenységvégzés bemutatása, bűnmegelőzés:

Tiszavasvári belterületén a lakosok biztonsága érdekében 6228 kilométert közlekedtek. 161 alkalommal éltek a figyelmeztetés lehetőségével, melyek nagy része a **kerékpárok kivilágítása és a szabálytalanul közlekedők biztonsága érdekében** történt.

Az elmúlt évben az egyesület tagjai több esetben figyelmeztettek és indítottak a **lakására ittas személyeket**, előfordult, amikor a Rendőrség intézkedését kérték az ittas személyhez.

A Tiszavasvári **Rendőrkapitányság munkáját a polgárőr járőr szolgálatok és egyéb rendezvénybiztosításokon felül hatósági tanúként segítették.**

Az önkormányzati intézmények és a Tiszavasváriban található általános iskolák az óvodák, és az alapítványi iskola és óvoda, **rendezvényeinek biztosításában** közreműködnek, a sportcsarnokban

megrendezésre kerülő ünnepség nyugodt lebonyolítását az egyesület végzi. A Vasvári Pál úti iskola és a **Magiszter iskola szervezésében** megrendezésre kerülő discó és családi nap biztosítására is évek óta az polgárőröket kéri fel, csakúgy, mint a **Tiszavasvári sportegyesület kézilabda és a labdarugó szakosztályok** 2020 évben is a hazai mérkőzéseik biztosítási feladatainak végrehajtására. A labdarugó mérkőzéseket kettő személy, míg a kézilabda mérkőzéseket öt - hat fő polgárőr részvételével hajtják végre, minden esetben eseménymentesen.

2012 évtől folyamatosan fenntartják és segítik az olyan diáknak, akik az előírt 50 óra közösségi szolgálatot a polgárőrségnél kívánják letudni. A diákok a szolgálatok alkalmával nagyon pontosan és lelkiismeretesen végzik a rájuk bízott feladatokat. A **diákok visszajelzése alapján szeretnek szolgálatba lenni a polgárőrökkel**, jól érzik magukat az egyesület tagjai között. Ebben a nehéz vírusos helyzetben a diákok 262,5 óra közösségi szolgálatot teljesítettek **57 fiatal részvételével**.

A **vadász polgárőröknek** köszönhetően 2020 évben 1077 órában 361 alaklommal ellenőrizték a külterületet.

A **tiszavasvári mezőőrökkel** 22 órában 111 km – t közlekedve volt kint polgárőr közös szolgálatban, ilyenkor a polgárőr szolgálati gépkocsival járták a területet.

Tiszavasváriban működő **Kábítószér Egyeztető Fórum** tagjai.

Tiszavasváriban 2020. évben Tiszavasvári Széles úton a Közösségi házban történő **segély és segélycsomag csomagosztáson** az egyesület tagjai 100 órában 17 polgárőr végzete a feladatát a rend fenntartásában és vigyázták a segély és a csomag kiosztók biztonságát.

Összeségében a Tiszavasvári Polgárőr Egyesület tagjai **2020 évben önként vállalt kötelezettségüknek köszönhetően Tiszavasváriért 4304 órai munkát teljesítettek a szolgálati gépkocsival 7699 km-t közlekedtek**.

A polgárőrség valamennyi fent **megjelölt tevékenysége szorosan beleillik a bűnmegelőzés témakörébe**. Akár az ittas személyek közterületi jelenlétének ellenőrzése, a befolyásolt állapotban lévő személyek közterületi jelenlétének „megszüntetése”, kivilágítatlan kerékpárral közlekedők figyelmeztetése megelőzhet a későbbi szabályszegéseket.

Látható, hogy a **helyi szervek munkája összehangolt**. A beszámolókból kitűnik, hogy a szervezeti háló működik.

A drogprevencióval kapcsolatos munkában valamennyi érintett részt vesz, ezen kívül együttes erővel folyik a fiatalok szemléltető módon történő felvilágosítása akár az élvezeti szerek elleni fellépés, akár a közösségi feladatellátásba történő bevonás területén.

III.6.3. Mezei Őrszolgálat

Tiszavasvári viszonylatában a mezei őrszolgálat kibővítése szükségszerű és időszerű lépés volt 2017-ben.

Tiszavasvári Város Önkormányzata Képviselő-testülete 165/2017. (VI.29.) Kt. számú határozatában döntött arról, hogy a soron következő rendes testületi ülésén megvizsgálja a mezei őrszolgálat kibővítésének lehetőségét.

Az önkormányzat Lakossági Fórum útján mérte fel a helyi igényt a szolgálat kibővítésére, melyre meghívást kaptak a földtulajdonosok, illetve földhasználók. A Lakossági Fórumon az alábbi igények mutatkoztak az őrszolgálat bővítésével kapcsolatban.

- A megjelent **földtulajdonosok egyértelműen kijelentették, hogy a mezei őrszolgálat kibővítését támogatják.**
- **Partnerségi kapcsolatot** szeretnének kialakítani az önkormányzattal, hogy **észrevételeikkel segíthessék a mezőőrök munkáját**, hiszen érdekükben áll a szolgálat hatékony működése.
- **A mezőőri járulékkal** kapcsolatban megjegyzésre került, hogy annak mértéke mindenki számára elfogadható legyen. **A mezőőri járulék fizetésére való kötelezés - a földtulajdonos, földhasználó - a földhasználatra vonatkozó nyilatkozata alapján történne.**
- **Javaslatot tettek 4 fő mezőőr foglalkoztatására.**
- Kinyilatkozták, hogy vállalják a közös járőrözést a mezőőrökkel.
- Támogatják továbbá a kamera beszerzését a mezőgazdasági földutak megfigyelésére, mivel rengeteg probléma adódik ezen utak nem rendeltetésszerű használatából.
- Problémaként merült fel a földutakról, a földekre való átjutás. Sok helyen nem megoldott, mivel az önkormányzati út mellett lévő elhanyagolt fasor akadályozza a bejutást. Javasolták ezen földutak rendbetételét, területarányos hozzájárulással.

Tiszavasvári Város Önkormányzata Képviselő-testülete 180/2017. (VII.27.) Kt. számú határozatával döntött arról, hogy **3 fővel kibővíti 2017. szeptember 1. napjával az akkor 1**

fővel működő mezei őrszolgálatot. Ezzel egyidejűleg a mezőőri járulék fizetési kötelezettség fizetésének szabályairól rendeltet alkotott.

Az őrszolgálat eredményeiről, feladatellátásról később lesz szó. A **rendőrség éves beszámolóiban kiemeli, hogy az együttműködés nagyon jó, a mezei őrszolgálat nagyban hozzájárul az eredményességi mutatók kedvező alakulásához** egyes szabálysértések, bűncselekmények viszonylatában.

III.6.4 Tűzoltóság

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény alapján végzi feladatait. A katasztrófák megelőzése és az ellenük való védekezés nemzeti ügy és a védekezés egységes irányítása állami feladat. Ebből következik, hogy a rendszer kialakításáért és működtetéséért az állam a felelős. A katasztrófák elleni védekezés a nem hivatásos katasztrófavédelmi szervezet (választott tisztségviselők) feladatain keresztül, a hivatásos katasztrófavédelmi szervezetrendszer tevékenységével és az együttműködő szervek közreműködésével valósul meg. **A katasztrófavédelmi szervek a tűzoltóságok és a polgári védelmi igazgatóságok** központi és területi szerveinek összevonása révén jöttek létre.

Az új katasztrófavédelmi törvény 2012. január 1-jei hatálybalépésével nemcsak a tűzoltóságok, hanem a katasztrófavédelem korábbi szervezeti felépítése is jelentős változásokon ment keresztül.

A tűzvédelmi szabályokat a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény szabályozza. A tűzoltás és műszaki mentés a törvényben meghatározott kivételekkel térítésmentes állami feladat. Ezen tevékenységeket a hivatásos tűzoltóságok, az önkormányzati és a létesítményi tűzoltóságok végzik úgy, hogy eközben egymással együttműködni kötelesek. A tűz oltása és a műszaki mentés során a tűzoltóság bizonyos alkotmányos jogokat szükséges és indokolt mértékben korlátozhatja.

Legközelebbi hivatásos tűzoltóságok a Nyíregyházi és Hajdúnánási Hivatásos Tűzoltóság.

Tűz és káresetekhez 2020. évben összesen 221 alkalommal kellett kivonulnunk, ebből 91 tűzeset, 72 műszaki mentés 41 téves jelzés és 17 szándékosan megtevesztő jelzés.

III.6.5. Közterület-felügyelet

A közterület rendje és tisztasága a lakosság közérzetét, biztonságérzetét befolyásoló tényező. A hatékonyabb védelem céljából közterület-felügyeleket hoztak létre, melyek feladata elsődlegesen a közterületek rendjére, tisztaságára vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése, a jogi normákba ütköző cselekmények megelőzése, megakadályozása, továbbá a közterületen folytatott – engedélyhez kötött – tevékenységek szabályszerűségének ellenőrzése.

A közterület-felügyeletek működésére a költségvetés nem biztosít külön fedezetet, nem kötelező önkormányzati feladat, fenntartásuk jelenleg csak olyan településeken lehetséges, ahol az önkormányzat finanszírozni tudja működésüket. A törvény alapján közterület-felügyeletet több önkormányzat társulások formájában is működtethet.

A felügyelet alapvető feladata a polgárok köz- és biztonságérzetét befolyásoló közterületi rend, tisztaság, kulturált környezet biztosítása.

Tiszavasváriban jelenleg 1 fő közterület-felügyelő látja el ezeket a feladatokat.

III.6.6. Esélytér Intézményfenntartó Központ - „Esély a jövőért” komplex integrációs oktatási, művelődési prevenciós program

(Magiszter Óvoda, Általános Iskola, Középiskola, Szakképző Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola fenntartója):

Tiszavasvári Város Önkormányzata Képviselő testülete „A Magyarországi Magiszter Alapítvány fenntartásában lévő köznevelési intézmény fenntartói jogának átadásáról,, szóló 65/2019. (II. 28.) Kt. számú határozatával döntött arról, hogy a Magiszter Magyarországi Alapítvány (4024 Debrecen, Wesselényi utca 4/b.) mint átadó fenntartó határozatlan időre ingyenesen átadja a fenntartásában lévő óvoda köznevelési intézmény fenntartói jogát az Esélytér Intézményfenntartó (székhelye: 4440 Nyíregyháza, Csillag utca 3. képviseli: Nemes Ágnes) részére, a fenntartáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételekkel együtt.

Tiszavasvári Város Önkormányzata és a Magyarországi Magiszter Alapítvány (továbbiakban: Alapítvány) között 2009. május 28-án került sor Közoktatási Megállapodás aláírására. A megállapodás tíz éves időtartamra került megkötésre, és 2019. augusztus 31. napján veszette hatályát.

A Magiszter Alapítvány képviselője 2019. januárban tájékoztatta az önkormányzatot arról, hogy tárgyalásokat folytat a Magyar Pütkösdi Egyházal a fenntartói feladatok átadása érdekében. Ennek eredményeként a Pütkösdi Egyház intézménye, az **Esélytér Intézményfenntartó és az Alapítvány között megállapodás jött létre a fenntartói jog átadásáról 2019. február 18. napján.**

Fentiek alapján az **Alapítvány valamennyi telephelye és alapfeladata vonatkozásában a - működési engedély jogerőre emelkedésétől – határozatlan időre szólóan az Esélytér Intézményfenntartó vette át a fenntartói feladatokat, a fenntartáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételekkel együtt.**

Az **óvoda**, mint köznevelési intézmény **önállóan működő és gazdálkodó jogi személy.**

Az intézményfenntartó használatában lévő ingatlanok:

4440 Tiszavasvári, Petőfi u. 4.

4440 Tiszavasvári, Petőfi u. 6-8.

4440 Tiszavasvári, Petőfi u. 24.

4440 Tiszavasvári, Kossuth u. 76.

Az új fenntartó a korábbi oktatási programot teljes mértékben tovább vitte, és ezen túlmenően lehetősége nyílik új forrásokkal, pályázatokkal elősegíteni a fenntartást. Ez azért nagyon fontos, mert a Magiszter Alapítványi Iskola tevékenysége kiemelkedő a településen a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése tekintetében. Programjukkal egyedülálló eredményeket érnek el a gyermekeknél.

Az Alapítvány **„Esély a jövőért” komplex integrációs oktatási, művelődési prevenciós programjának végcélja az életpályamodell kialakítása mely lehetőséget és egyben megoldást is ad az iskola környezetében élő mélyszegénységben élők számára. Fontosnak tartják az alpműveltség megalapítását, testi-mentális értelmi, érzelmi fejlesztés révén. Olyan képességeket és készségeket igyekeznek elsajátíttatni, mellyel megalapozzák az**

élethosszig tartó tanulást. A tehetségek gondozását, fejlesztését és természetesen a hátránykompenzációt is kiemelt feladatnak tekintik.

2019/2020. tanévben 470 tanuló volt jelen az intézményben, 21 osztályt működtettek. 2020/2021. tanévben 479 fő tanulóval indultak.

III.6.7. Kábítószer Egyeztető Fórum

A Kábítószer Egyeztető Fórum az önkormányzat önálló jogi személyiséggel nem rendelkező szakmacsoportja. Nem társadalmi szervezet, önkormányzati feladatellátást biztosító munkacsoport.

Tiszavasváriban 2004. november 09-én alakult meg a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, amely helyi szintű tanácsadó és egyeztető szakmai munkacsoportként funkcionál. Tevékenységében arra törekszik, hogy összhangot teremtsen a drogprobléma visszaszorításában alapvető fontosságú négy terület szervezeteinek és intézményeinek munkájában. A KEF 12 alapító taggal és az akkori elnökkel Benyusz Tamással kezdte meg munkáját a városban. Alapító tagok Tiszavasvári Város Önkormányzata Városi Rendőrkapitányság Vasvári Pál Középiskola, Szakiskola és Kollégium Váci Mihály Gimnázium Pethe Ferenc Általános Iskola Vasvári Pál Általános Iskola Kabay János Általános Iskola Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ Tiszavasvári Polgárőrség Egészségház Ifjúsági Kör Egyesület Vasvári Hírmondó Újság. Későbbi csatlakozók Tiszavasvári Közbiztonságáért Alapítvány Tiszavasvári Szakképzésért Alapítvány, Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete Vöröskereszt Tiszavasvári Szervezete Városi Sportközpont Igazságügyi Minisztérium, Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Sz.-SZ.-B. Megyei Hivatala Nagycsaládosok Országos Egyesülete, Tiszavasvári Szabadidő és Programszervező Egyesület.

Tiszavasvári Város Drogstratégiája kicsit megkésve, 2006-ban készült el, mely irányelveket adott, és utat mutatott a megvalósítandó cselekvési tervnek. A célcsoportot az oktatási intézmények tanulói és a fiatal felnőttek alkották. Programjainkat, képzéseinket úgy válogattuk össze, hogy a célcsoport tagjait megszólíthassuk. Négy pillérre helyeztük stratégiánkat: közösség- együttműködés, prevenció, ellátás-, kezelés és a kínálatcsökkentés.

Alternatívákat teremtettünk a fiataloknak a helyes döntéshez, megelőzve a drogok és kábítószeresek használatát.

Tiszavasvári Város Drogstratégiájának felülvizsgálatára az Emberi Erőforrás Minisztérium támogatásával és a Nemzeti Család-, és Szociálpolitikai Intézet közreműködésével **2014-ben került sor**. Tiszavasvári Város Drogstratégia összhangban áll az Európai Unió Drogstratégiájával, valamint a 2013. október 7-én elfogadott Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013–2020 - Tiszta tudat, józanság, küzdelem a kábítószer-bűnözés ellen alcímmel ellátott 80/2013. (X. 16.) Országgyűlési Határozattal. **A stratégia ismételt aktualizálása jelenleg folyamatban van.**

Korábbi programok:

„Iskolai Drogmegelőzési Napok” –ban a KEF társszervezőként vett részt. (2005.)

Az „Élet labirintusa” interaktív kiállítás szervezésében a KEF együttműködött. (2005.)

Országos KEF konferencián való részvétel. (2005-től minden alkalommal 2010-ig.)

Országos Drogmentes Futás. (2006-tól)

„Senki sem szabad, aki a szenvedélyek rabja” konferencia szervezése. (2005.)

Dr. Csernus Imre előadása rendhagyó előadása a szülőknek, egészségügyi-, szociális-, oktatási intézmények szakemberei számára. (2006.)

„A drog nem játékszer” a Kábítószer-ellenes Világnap alkalmából szervezett városi szintű nap szervezése. (2006.)

Önkéntesek képzése. Szakemberek képzése: Addiktológiai alapismeretek, Lokális helyzet-felismerési technikák a drogügy területén.

Kortárs-segítő képzés szervezése. (2006.)

Városi Családi Nap (2007.)

Szülői tájékoztató elkészítése. (2007.)

TÁMOP 5.2.5-08/1-2008-0150 sz. Drogalternatíva program megvalósulása során a következő programok kerültek megrendezésre:

„Egészséged testben, lélekben” – csoportokban történő lebonyolítása. - „Játszd meg magad” - szakemberképzés.

„Én kép korrekció” – szakember képzés és csoportokban történő lebonyolítása.

Kerékpártúra - Kreatív klub - Film klub

Drogmentes Magyarországért Maraton: extrém sport bemutató, Bungee trambulin, mászó fal,

A pályázati program lebonyolítása után a **Tiszavasvári Kábítószerügyi Egyeztető Fórum aktív működése megszűnt 2010-ben**. A szakemberek elfoglaltsága nem tette lehetővé az aktív működést. A 2010 utáni időszakban a városban megnövekedett a szerhasználók és terjesztők aránya, ezért **három éves szünet után az újraszerveződő Tiszavasvári KEF Nácsáné dr. Kalán Eszter Hajnalka elnökletével megkezdte munkáját** és a megváltozott, kezelésre szoruló helyzetre dolgozta ki a munkaközösség az új drogstratégiát.

A stratégia helyzetelemzése:

Tiszavasváriban az elmúlt évek következtében rendkívül nehéz helyzet alakult ki. Megnövekedett a munkanélküliségi ráta, a környékbeli településeken sincs munkalehetőség még a szakképzettek számára sem. **A mélyülő szegénység miatt fokozódik a kilátástalanság**, a jövő reménytelensége, melynek következtében folyamatosan növekszik a településen a **depresszív, lelki problémákkal küzdők száma**. Előzetes felméréseikből kidül, hogy a városban, elsősorban a peremterületeken található **búdi és Széles, illetve Keskeny úti részen élő fiatalok körében gyors ütemben terjed a különböző ártalmas szerek használata**. Sajnálatos módon a halmozottan hátrányos helyzetben lévő roma fiatalokat is elérte a droghasználat, aminek igen súlyos következményei vannak, hiszen így még tovább mélyül az integrációs szakadék. A romák lakta településrészekén a **gázutántöltős flakonokból szívott gáz volt eddig a legnépszerűbb bódulatot kereső szer**, azonban napjainkban már a **kemény drogok is jelen** vannak a fiatalok és idősebbek mindennapjaiban. A stratégia kidolgozását alapos információszerzés előzte meg, mert egy helyi közösség akkor tud megfelelően fellépni a drogproblémákkal szemben, ha reális információk állnak rendelkezésére. Tapasztalataik szerint Tiszavasváriban ezen a téren igen kedvezőtlen a helyzet, ugyanis hiányoznak azok a társadalmi szervezetek, hivatalok is, amelyek konkrét információkkal bírnak a droghelyzetről, a kezeltek, elterelésre utaltak számáról, a prevencióról. **A gyermekkorúak körében végzett prevencióos tevékenységet** elsősorban a **helyi általános iskolák pedagógusai látják el**. A fiataikorú droghasználatának megakadályozását, a felvilágosító programok népszerűsítését a város középiskolái végzik zömében. A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum a két korosztályon felül célcsoportjának tekinti a felnőtteket is.

Mint ahogyan korábban említettük a **2014-es drogstratégia fenti helyzetelemzésében foglaltakhoz képest a szervezeti szintű együttműködés megfelelő irányba halad**, hiszen a **gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai, a polgárőrök, rendőrség felvilágosító programjai**

összhangban vannak az oktatási intézményekben folyó szakmai munkával és kiegészítik azt.

A **preveniót, és ezzel együtt a drog-preveniót** Caplan nyomán (1963) a következő három kategóriába soroljuk: **Elsődleges prevenió:** azoknak szól, akik még nem próbálták ki a kábítószerket. **Másodlagos prevenió:** a résztvevőknek vannak tapasztalataik a drog terén. **Harmadlagos prevenió:** a rendszeres fogyasztók, a függők és a „gyógyult” szerhasználók kezelése. Az **elsődleges prevenió** a drogmentesek megóvását jelenti. **Szintere az óvodáktól az általános iskolák alsó tagozatáig terjed.** Módszere a helyes stratégiák elsajátítása a kereslet visszaszorítása érdekében. A **másodlagos prevenió a szerfogyasztók ártalomcsökkentő megóvása.** Fő módszere a felvilágosítás. Az iskolai drogstratégia kialakítása és módszertana szerző szerint a másodlagos prevenió eszközei, módszerei meghaladják az iskolai lehetőségeket, a pedagógusok szakmai repertoárját, ezért ezt a munkát az egészségügyi szakemberekre kell bízni. Tehát a régi felosztás szerint **a pedagógus csak elsődleges drog prevenióval foglalkozhat.**

III.6.8. Civil szervezetek

Tiszavasvári Város Önkormányzata nemcsak szorosán együttműködik a helyi civil szervezetekkel, hanem hosszú évek óta pénzügyileg is támogatja azok működését (kötségvetési rendeletben dedikált támogatással, megpályázható civil alappal, valamint a városrehabilitációs és szociális jellegű projektek partnerségben történő megvalósításával).

A városban önkormányzati adatgyűjtés szerint **56 tiszavasvári székhelyű, telephelyű civil szervezet működik.** Ebből **szociális szolgáltatóként/intézményként a Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete.**

A civil szervezetek szerepköre szintén nagyon fontos, akár a sporttevékenység, akár a zene, akár a szociális ellátás, közfeladatellátást biztosító intézmények segítése a célja az adott szervezetnek az segítheti a bűnmegelőzési törekvéseket a korábbiakban ismertetett szemlélet szerint. Mindenfajta társadalmi szerepvállalás szükséges ezen a területen is.

III.6.9. Média

Aktív felvilágosító munkát kell végezni a bűnmegelőzéssel összefüggésben az önkormányzat rendelkezésére álló kommunikációs eszközök igénybevételével (közmeghallgatás, hirdetések, fórumok, helyi lap, internetes honlap, közösségi oldal, stb.). A közbiztonság fokozására a bűnmegelőzésre fogantatott intézkedésekről, az eredményekről szóló, a kamerarendszer meglétéről és hatékonyságáról szóló hírekkel, azok hatékony és folyamatos kommunikálásával lehet még nagyobb hatékonyságot elérni. A digitális oktatás megjelenésével egyidejűleg fontos feladat az egészen fiatalok médiaértésének fejlesztése, valamint a közösségi média előnyei mellett a veszélyei fontosságának hangsúlyozása. A felelősségteljes, kellő óvatosságot előtérbe helyező internethasználat megtanítása kiemelt cél kell, hogy legyen. A szülők feladata ugyanakkor, hogy nyomon kövessék a gyermekük által látogatott tartalmakat, és azt lehetőség szerint, a kifejezetten ezt a célt szolgáló szűrőprogramokkal, alkalmazásokkal kontrollálják.

A kommunikáció szintjei:

- belső kommunikációs szint (együttműködésben résztvevő szervek, intézmények)
- külső kommunikációs szint (kijelölt célcsoport elérése)
- kommunikációs hálózatot működtető szint (anyag, technikai bázis)

Helyi szereplők különösen:

- Vasvári Hírmondó az önkormányzat képviselő-testületének lapja.
- Szabadidős Programszervező Egyesület Tiszavasvári Városi Televízió.

A televízió 2020 januárjában lett 10 éves. 2019-ben 365 adásnapjuk volt. Nézőszámuk YouTube tárhelyen meghaladta a 800.000-es határt. A nézőszám a Magyar Telekom Zrt. belépésével megnőtt.

III.6.10. „Komplex felzárkóztató programok Tiszavasvári Külső-Szentmihály városrészén” című TOP-5.2.1-15-SB1-2016-00011 projekt

A „Komplex felzárkóztató programok Tiszavasvári Külső-Szentmihály városrészén” című TOP-5.2.1-15-SB1-2016-00011 projekt keretében került felülvizsgálatra Tiszavasvári városának Bűnmegelőzési stratégiája, illetve ennek előzetes munkájaként egyfajta társadalmi párbeszéd biztosítása a helyi rendvédelmi erő, a Tiszavasvári Rendőrkapitányság, valamint a

tiszavasvári roma nemzetiség között, melyet közös rendőrségi-lakossági workshopok szervezésével, valamint lebonyolítása mediátor bevonásával biztosítottunk.

A workshopok Tiszavasváriban a Találkozások házában kerültek megrendezésre. A workshopokat hat alkalommal, személyes megjelenés mellett terveztük megtartani, azonban az idő közben kialakult pandémiás helyzetre való tekintettel az utolsó négy workshop személyes találkozás nélkül, digitális formában került megrendezésre. Az ülések lebonyolításáért a moderátor felelt, akinek a legfontosabb feladata a résztvevő felek közötti zökkenőmentes kommunikáció biztosítása, illetve az egyeztetések kellő szintű megalapozása, az elméleti háttér bemutatása volt.

A workshopok tematikájának meghatározásakor figyelembe vettük a rendelkezésre álló idői kereteket, illetve a foglalkozások párbeszédképző, és megoldáskereső funkciójának biztosítását, valamint, hogy a jelenlévő felek egymáshoz közeledhessenek, annak érdekében, hogy a városunk rendvédelme hatékonyabbá, és az elkövetővé válás szempontjából leginkább veszélyeztetett társadalmi csoport számára is megérthetőbbé váljon.

1. Workshop: Tiszavasvári demográfiai helyzete

- A roma népesség aránya a városban
- A helyi szegregátumok bemutatása
- Élet a szegregátumban
  - munkalehetőségek
  - kriminalitás jelenléte
  - életvitel
  - mélyszegénység
- A többségi társadalom romákra projektált képe

2. Workshop: A helyi rendvédelmi szervek bemutatása

- A helyi rendőrség tagozódása
- A helyi rendőrkapitányság helyzete a megyében
- Főbb bűnmegelőzési feladatok
- Statikus és dinamikus biztonság
- A rendvédelem preventív, reaktív, és protektív funkciói

3. Workshop: Tiszavasvári bűnügyi helyzete

- Kiemelkedő bűncselekmények a körzetben
- Az anyagi kárral járó bűncselekmények vonzatai
- Közrend és köznyugalom helyzete, és fogalma
- A bűnözés megítélése a szegregátumokban
- A roma társadalom funkciója a dinamikus biztonságban

4. Workshop: A preventív rendvédelem

- A kriminológiai jelzőrendszer
  - közterület-felügyelet
  - polgári véderők
  - tűzvédelem
- A roma lakosok és a rendészet együttműködési lehetőségei
- A társadalom normaképző funkciójának jellege, és fejlesztése a szegregátumokban

5. Workshop: A kommunikáció fontossága

- Problémamegoldó kommunikáció
- Asszertivitás
- Nehézségek a többségi társadalom, és a roma népesség kapcsolatában
- Észlelt sztereotípiák
  - a rendőrségre vonatkoztatott észlelt sztereotípiák
  - a romákra vonatkoztatott észlelt sztereotípiák
- A tudatos kommunikáció fontossága
- A kommunikációt szennyező tartalmak

6. Workshop, összegző ülés: lehetséges megoldások, együttműködési lehetőségek a tapasztalatok mentén

A rendelkezésre álló időkeret biztosította, hogy az együttműködést megfelelően előkészített moderációs ív mentén alakíthassuk ki a résztvevő felek között.

1. workshop - Elméleti alapozás

Az elméleti alapozás során bemutatásra került Tiszavasvári városa. A résztvevők megtudhatták, hogy hogyan alakult ki a városunk mai formájában: Búd és Szentmihály községe 1941-ben Búdszentmihály néven egyesült, a ma használatos Tiszavasvári nevet 1952 óta viseli, a Tiszabúdon született Vasvári Pálról.

A lakónépességét tekintve Tiszavasvári a megye 24 városa közül az ötödik legnagyobb település, melyet 2011-ben (KSH felmérése alapján) 12.848 fő lakott. Népsűrűsége közepes, városi összehasonlításban alacsony. Közigazgatási területe 126,59 km², így egy km²-nyi területre csupán 102 fő jut, lakásállománya 4569 db. A népességet figyelembe véve 2,9 fő/lakás. Tiszavasvári utolsó becsült népessége 13 138 fő (2019-ben), ami az akkori Magyarország népességének 0.13%-a (Szabolcs-Szatmár-Bereg megyének 2.35%-a).

A város bemutatása után tért ki a moderátor a magyarországi, illetve a tiszavasvári roma lakosság helyzetére. A roma népesség demográfiai jellemzőinek feltárása egyáltalán nem könnyű feladat. Alapvető problémát jelent ugyanis a roma népesség körül határolásának kérdése. A népszámlálásokon önmagukat romának vallók száma hektikusan változik, ingadozik népszámlálásról népszámlálásra, ami bizalmatlanságot vált ki a népszámlálás erre vonatkozó adataival kapcsolatban. A népszámlálási adatok ingadozását nagyban befolyásolja, hogy a romák többségének anyanyelve magyar. Igen heterogén népességről van szó, meghatározó a népszámlálás lebonyolítása és módszertana is, különösen a többes etnikai kötődés megjelölése, amire Magyarországon 2001 óta van lehetőség.

A legtöbb kutatás kiemeli, hogy a romák önbevallása az adott időszak társadalmi viszonyainak, valamint a diszkrimináció, a stigmatizáltság és a rasszista közbeszéd mértékének függvényében változik (Fosztó 1997, Csepeli–Simon 2004, Szuhay 2007, Ladányi–Virág 2009, Durst 2010, Tátrai et al. 2017). A roma populáció létszámának meghatározását számos alkalommal elvégezték az elmúlt több mint száz év alatt. A 20. század végén végzett különböző megközelítésű számlálások különböző számú roma népességet állapítottak meg.

Tiszavasvári város területén a KSH adatközlése alapján 5 szegregátum található, melyek közül a legnagyobb a komplex fejlesztési projektünk fókuszában álló külső-Szentmihályi 2. szegregátum, 1497 lakossal, valamint ennek a közvetlen közelében fekvő 3. szegregátum,

melynek lakónépessége 130 fő. A népesség etnikai összetételét tekintve már a 2001. évi népszámlálás adatai alapján is kiemelkedő volt a roma kisebbség aránya, és az érték 2011-re tovább emelkedett. Becslések szerint a népszámlálás során mért értéket jóval meghaladja a város roma lakosságának aránya, amely valójában kb. 16-17% lehet.

A 2. szegregátumnak 1497 lakosa van, itt lakik a szegregált területeken élők 62%-a. A városi átlaghoz (59,4%) képest mindkét szegregátumban alacsony az aktív korúak aránya (47,8% és 51,5%). Szintén mindkét szegregátum esetében jellemző, hogy a 0-14 éves lakónépesség aránya (49,9% és 40,8%) több mint kétszerese a városi átlagnak (20,3%).

Egy korábbi tanulmány szerint hagyományosan az oláh cigányság telepedett le ezen a területen, de mára ezek a határvonalak elmosódottabbak, így az itt lakók legfőbb közös jellemzője a nagyon alacsony jövedelem és a városban tapasztalható legrosszabb munkaerőpiaci helyzet. A statisztikai adatok szerint az aktív korúak között a 2. szegregátumban a legmagasabb a legfeljebb általános iskolai végzettségűek (80,6%), és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (86,2%), és a legalacsonyabb a foglalkoztatottaké (13,7%).

A szegregációs mutató értéke is nagyon magas (70,7%). Az, hogy a munkanélküliségi ráta és a tartós munkanélültek aránya a Tiszavasváriban található szegregátumok között viszonylag kedvező (39,4%, illetve 15,8%), azt mutatja, hogy a városrész lakói jelentős számban vesznek részt a közfoglalkoztatási programban vagy más idényjellegű foglalkoztatási formában.

A 3. szegregátum területén magas, de a szegregátumok között átlagosnak mondható a legfeljebb általános iskolai végzettségűek (64,2%), és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (76,1%). Ugyancsak átlagosnak mondható a szegregátumok között a foglalkoztatottak aránya (23,2%), a szegregációs mutató (55,2%), a munkanélküliségi ráta (50,0%) és a tartós munkanélültek aránya (18,8%).

A képzettségi és foglalkoztatási mutatók mindkét szegregátum esetében nagyon rosszak a városi átlaghoz képest, azonban a 2. szegregátum minden esetben kedvezőtlenebb helyzetben van a 3. szegregátumhoz képest.

Tapasztalatok

A workshopon megjelent a helyi roma lakosság több tucatnyi tagja, akik a moderátor előadását figyelmesen hallgatták végig. Jelen voltak további személyek a helyi önkormányzat, illetve a Tiszavasvári Rendőrkapitányság képviselői közül. Az első ülés minden résztvevő számára újdonságot jelentett, kibontakozó párbeszédre, a gondolatok egymással történő megosztására ennél fogva nem igazán lehetett számítani. Az elvárásainkat túlteljesítő érdeklődés azonban szült néhány kérdést, amelyet a moderátor – az előbbieken ismertetett moderációs ív szabályosságát figyelembe véve – a későbbi záróalkalomra feljegyzett, annak érdekében, hogy a projekt tapasztalatait összegezve kerülhessenek megválaszolásra.

Összességében elmondható, hogy a roma lakosság megjelent képviselő nem a szegregátumok mélyszegénységgel leginkább érintett, és a bűnelkövetővé válás szempontjából veszélyeztetett csoportjából kerültek ki, mégis magukénak érezték a problémákat, és a rendőrséggel történő egyeztetés fontosságát.

2. workshop

Míg az első alkalom főként a civil lakosságra fókuszált, addig a második alkalmon a helyi rendvédelmi erő, a Tiszavasvári Rendőrkapitányság munkáját állította a középpontba. A workshop célja az volt, hogy a civil lakosság megismerje a rendőrség munkáját, megértse motivációját, és megértse a bűnüldözés preventív faktorához elengedhetetlen civil együttműködés fontosságát.

A workshopon résztvevők megismerhették a rendőrség szolgálati tagozódását, és azok feladatkörét, amelyet a Tiszavasvári Rendőrkapitányság képviselői mutattak be. A bűnügyi szolgálati ág általános bűnmegelőzési feladata a bűncselekmény bekövetkezésének megakadályozása, az okozott kár vagy sérülés mérséklése, az ismételt áldozattá válás megelőzése.

A közrendvédelmi szolgálati ág általános bűnmegelőzési feladata a prekriminális jelenségek észlelése, ezekkel kapcsolatos intézkedések megtétele, a járőrútvonalak kialakítása annak érdekében, hogy a személyes rendőri jelenléttel növelni tudják a lakosság szubjektív biztonságérzetét, valamint a közbiztonsági tanácsadás és ezzel kapcsolatos feladatok ellátása.

Az igazgatásrendészeti szolgálati ág általános bűnmegelőzési feladata a fegyverengedélyügyi, a személy- és vagyonvédelmi, a közbiztonságra veszélyes anyagokkal és eszközökkel kapcsolatos engedélyezési és felügyeleti tevékenysége során a prekriminális jelenségek figyelemmel kísérése, azok megszüntetése érdekében az intézkedésre jogosult szerv és a bűnmegelőzési egység vagy koordinátor értesítése. Munkavégzésük során tehát főként adatelemzésre támaszkodva igyekeznek a közbiztonságra veszélyes faktorokat kiszűrni, és semlegesítésükre intézkedéseket tenni.

Bemutatásra kerültek a speciális bűnmegelőzési feladatok, úgymint:

- Család-, gyermek- és ifjúságvédelem
- Kábítószer-megelőzés, felderítés
- Megelőző vagyon- és gazdaságvédelem
- Kiemelt kockázatú csoportok áldozattá válásának megelőzése
- A közösségi életterek rendjének védelme („közterületi észlelő- és jelzőrendszer”)

Tapasztalatok

A workshop legfontosabb tapasztalata talán az volt, hogy a megjelent civil lakosságot igenis érdekelte a rendőrség munkavégzése, és határozott szándék mutatkozott arra, hogy a rendőri intézkedések mögötti mértéket megértsék. A rendőrség részéről kardinális erőfeszítés volt a workshopon a megjelent lakosság együttműködésre bírása, annak tekintetében, hogy kifejezetten felhívták a figyelmüket a rendbontó elemek társadalomból történő kivetésének, és a rendőri szerv felé történő jelentésük fontosságára.

3. workshop

A harmadik workshoptól a kialakult pandémiás helyzet miatt nem volt lehetőség arra, hogy tíz főnél nagyobb létszámú közönséget a szokott, zárt helyen egy időben fogadjunk, így körültekintő egyeztetést követően a digitális formátumú prezentációk mellett döntöttünk, és az előző workshopokon is résztvevő célcsoport az elméleti alapot tartalmazó prezentációs, és videóanyagot DVD-ken kapta meg, és kérdéseiket is digitális formátumban teheték fel.

A formátum korlátaiból adódik, hogy a személyes egyeztetés nehezebbé vált, ugyanakkor lehetséges pozitívként vettük számításba azt, hogy a fizikális távolság ösztönzően hathat a résztvevők őszinteségére, és bátrabb kérdésfeltevésre sarkallhatja őket.

A **3. workshop** legfőbb funkciója a város bűnügyi helyzetének bemutatása volt. A résztvevők pontos információkat kaphattak arról, hogy mit jelent a közrend, és a köznyugalom fogalma, illetve miért érdekelt ennek fenntartásában mind a rendőrség, mind pedig a civil lakosság. Bemutatásra kerültek a városban jellemző bűncselekmények, azok előfordulási gyakoriságai, kihangsúlyozva városunk közbiztonsági mutatóinak évek óta tartó javuló tendenciáját.

A moderátor érzékeltette a célcsoporttal a kapcsolatot a kábítószerfogyasztás, és az anyagi kárral, személyi sérüléssel járó bűncselekmények között, majd a kábítószeres bűncselekmények bemutatása következett, így a résztvevők megismerhették a drogok különböző típusait:

- Központi idegrendszeri depresszánsok (gátlók);
- Pszichostimulánsok (serkentőszerek);
- Hallucinogének;
- Vitatott besorolású vagy összetett hatásmechanizmusú szerek;
  - kannabinoidok;

- szerves oldószerek;
- disszociatív szerek;
- nyugtató gyógyszerek

Ezt követte egy dizájn drogokról szóló ismertető, tekintettel arra, hogy a szegregátumokban, és a mélyszegénységben élő fiataloknál ez ma talán a legveszélyesebb kábítószer mind közül. A dizájn drog olyan szerek gyűjtő szava, melyeket kémiai szerkezetüket tekintve úgy alkotnak meg, hogy az éppen érvényes tiltólistán ne szerepeljenek. Előnye a gyorsan változó kínálat, olcsó és könnyű beszerezhetőség. Hátránya, hogy különösen veszélyes a használatuk. Míg a klasszikus kábítószerek esetében a kezelés-ellátás területén dolgozó szakemberek ismerték a szereknek a hatását, használati kockázatát, a túladagolás esetén a teendőket, eljárási protokollokat, gyorsesztekkel gyorsan kimutathatóak voltak. A fogyasztó számára is többnyire bejósolható volt, hogy mi fog bekövetkezni e szerek használata esetén, addig a dizájn drogoknál teljesen bizonytalan a végkimenetele, ún. „kísérleti nyúl” a fogyasztó. Hátrány még a gyors hozzászokás, gyakori és több anyaghasználat, valamint, hogy idővel az intravénás szerhasználat felé tereli az egyént.

Hatásmechanizmusában szerepel testi-lelki felpörgés, fokozott aktivitás, szorongás, paranoid gondolatok, erőszakosság, pszichotikus állapotok, szapora pulzus, magas vérnyomás, izzadás, remegés, lejövetelkor vagy hosszabb távú használatkor súlyos drogéhség, pszichotikus tünetek.

Bemutatásra került ezek után a D.A.D.A. illetve az Ellenszer program, amely jelen bűnmegelőzési stratégiánk egyik sarokköve is. A foglalkozások középpontjában a személyiség, a helyzetfelismerő- és az ítélőképesség fejlesztése áll, a nemet mondás képességének elsajátítása.

4. workshop

A 4. workshop fő feladata a bűnmegelőzés, a rendvédelem preventív ágának a fontosságára való figyelemfelhívás volt, ahol a résztvevők megismerhették, hogy ők maguk miként tudnak részt venni a közbiztonság fenntartásában, illetve saját maguknak milyen szerepük lehet a bűnmegelőzési stratégiában.

Minden emberi társadalomnak ezen belül társadalmi csoportnak van **kultúrája**, de ezek az emberi kultúrák nagyon **eltérőek**. Ezek a kultúrák akár adott országrészek között is eltérőek lehetnek.

A család, mint a kultúra elsődleges közvetítő közege jó példa arra, hogy a kultúra folyamatosan változik. Ahogy a szükségletek változnak, úgy módosul lassan a kulturális alkalmazkodás is. Például, ha a családban óvodáskorú gyermek van, akkor mozi látogatáskor az óvodás igényei szerint történik a filmválasztás, de ha a családban két kamasz nevelkedik, akkor - már ha rá lehet őket venni a közös mozizásra-, valószínű nem egy mesefilmet fognak megnézni.

Az **értékek** olyan kulturális alapelvek, amelyek kifejezik azt, hogy az adott társadalomban mit tartanak kívánatosnak és fontosnak, jónak vagy rossznak. Az értékek és azok sorrendje társadalmanként és korszakanként eltérő lehet.

A **szocializáció** folyamata során megtanuljuk, hogyan lehetünk társadalmunk hasznos tagjai, hogyan kell a társadalomban élnünk.

Ahhoz, hogy egy kisebb közösség vagy akár egy nemzet, sőt az egész emberiséget átfogó világtársadalom működőképes legyen, tagjainak követniük kell bizonyos viselkedési szabályokat, normákat, máskülönben viselkedésük a társadalom többi tagja számára kiszámíthatatlanná válik, és ez ellehetetleníti az együttműködést. A norma megszegését mindig valamilyen szankció bünteti.

A normák sokfélék, nem állandóak, rövid időn belül is változhatnak, társadalmanként eltérőek, és ellentmondásban lehetnek a jogszabályokkal. Az elsődleges célunk a kultúra, a kisebbségi társadalom normaképző funkciójának a bemutatásával természetesen az volt, hogy a célcsoport megértse, miért különösen fontos az, hogy saját szocio-kulturális közegében se engedjen teret a bűnözésnek, és ne engedje a bűnözés, és erőszak kultuszának elhatalmasodását.

Ezt követően kerültek bemutatásra a rendvédelmi jelzőrendszer lokális elemei, többek között a preventív rendvédelem egyik részeként a közterület felügyelet, a közterületek rendjének és tisztaságának védelme, valamint annak rendjét megbontó jogsértések hatékonyabb

megelőzésére, megakadályozására, szankcionálására, az önkormányzati vagyon védelme érdekében közszolgálati feladatokat ellátó személyek alkalmazása. Feladatuk a közterületek jogszerű használatának, a közterületen folytatott engedélyhez, illetve útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenység szabályszerűségének ellenőrzése, a közterület rendjére és tisztaságára vonatkozó jogszabály által tiltott tevékenység megelőzése, megakadályozása, megszakítása, megszüntetése, illetve szankcionálása, közreműködés a közterület, az épített és a természeti környezet védelmében, közreműködés a társadalmi bűnmegelőzési feladatok megvalósításában, a közbiztonság és a közrend védelmében, közreműködés az önkormányzati vagyon védelmében, közreműködés a köztisztaságra vonatkozó jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében, közreműködés állat-egészségügyi és ebrendészeti feladatok ellátásában, a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa jogszerű használatának és birtoklásának az ellenőrzése, a helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom előtt el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületen a közúti járművel történő várakozási közszolgáltatás biztosítása, valamint a parkolásért járó ellenérték megfizetésének ellenőrzése és a fizetés elmaradása esetére előírt jogkövetkezmények alkalmazása.

A közterület felügyelő hivatalos személy. Feladatát a fenntartó önkormányzat illetékességi területén lévő közterületen, az önkormányzat intézményeinek, gazdasági szervezeteinek területén, valamint az önkormányzat tömegközlekedési feladatának ellátása során üzemeltetett tömegközlekedési eszköz szerződéseszerű használatának ellenőrzése során látja el.

A résztvevők számára egyértelműsítettük, hogy milyen esetekben élhet a közterület felügyelő helyszíni bírsággal:

- tulajdon elleni szabálysértés;
- polgári felhasználású robbanóanyaggal és pirotechnikai termékkel kapcsolatos szabálysértés;
- koldulás;
- tiltott szerencsejáték;
- közerkölcs megsértése;
- veszélyeztetés kutyával;
- csendháborítás;
- köztisztasági szabálysértés;
- veszélyeztetés tárgyak elhelyezésével, eldobásával;

- szeszital-árusítás, -kiszolgálás és -fogyasztás tilalmának megszegése;
- jogosulatlan közterületi értékesítés;
- jégen tartózkodás szabályainak megszegése;
- tiltott fürdés;
- személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése;
- közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése. (ezek közül csak a megállás, a várakozás, a táblával jelzett behajtási tilalom vagy korlátozás megszegése esetén)

Bemutatásra került még a helyi polgárőrség, és a városi tűzoltóság is. A workshop legfontosabb témája azonban kétségkívül a roma népesség, és a rendőrség közötti együttműködés fontosságára való figyelemfelhívás.

Az együttműködés alapvető célja a rendőrség és a romák közötti konfliktus- és előítéletes viszony megteremtése, a két érintett közötti párbeszéd javítása. Fő területei a bűnmegelőzés, az áldozattá válás elkerülése, ismeretterjesztő kommunikáció, valamint a felek illetve a felek képviselőinek együttműködése, mely a roma lakosság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló intézkedés.

A rendőrkapitányság és a roma nemzetiségi önkormányzat közötti kapcsolat segít a rendőrségnek betekintést nyerni a roma hagyományvilágba, ezáltal megismerve a kisebbség életének sajátosságait, viszonyrendszerét, tetteik mozgatórugóit, melyet később feldolgozva a minőségi rendőri feladatellátás során tudnak hasznosítani.

A roma népesség számára pedig a rendőrséggel való együttműködés segíthet elsajátítani a többségi társadalom által létrehozott normákat, értékrendeket, ezáltal elősegíti a biztonságosabb egymás mellett élés érzetét.

5. workshop

Az utolsó ismeretterjesztő workshop központi témája a kommunikáció fontossága, illetve az asszertív kommunikáció, és viselkedés módszertana volt. Ez az ismeretterjesztés egyrészt segíthet a megfelelő együttműködésben az előbbiek során ismertetett felek között, másrészt pedig segítséget nyújt abban, hogy a kommunikációs különbségek ellentété fokozódjanak.

A kommunikáció elemei:

1. információforrás: közlő vagy feladó
2. átvivő közeg: kommunikációs csatorna
3. a folyamat lényege: üzenet vagy közlemény
4. üzenet fogadása: címzett, befogadó
5. kialakult és folyamatosan változó helyzet: a beszédhelyzet, kontextus
6. cél: az üzenet megérkezése és visszacsatolása
7. a kommunikációs folyamat módszere: kódolás/dekódolás
8. zajforrás, veszélyforrás: a rendszerben fellépő zajok, zavarok

A sikeres kommunikáció feltételei, hogy az üzenet csak akkor ér a befogadóhoz, ha a befogadó jó kommunikációs csatornát választott. A befogadónak szüksége van a közös nyelvre, illetve visszajelzést ad az üzenet megérkezéséről, érthetőségéről, minőségéről, hatásáról.

A kommunikáció, és így maga a közvetített információ torzulhat, ha a befogadó fél félreérti, nem érti meg, érzelmei elviszik. Nem megfelelő az inger intenzitása, aktuális szükségleteinkhez képest túl erős, vagy gyenge (zajok vannak, fizikaiak könnyen megszüntethetőek, amennyiben én okozom), nincs közös kódunk, más nyelven kommunikálunk. Az információs veszteség, a szelektív figyelem, az üzenet túl bonyolult, vagy homályos megfogalmazás (kibocsátó hibája), a szóözön (sok beszéd, semmi mondanivaló), a durvaság, hazugság, elhallgatás, hallgatás szintén torzítják az információt.

A feladó és befogadó értelmezési tartománya eltérő lehet. Tisztán objektív valóság nem létezik, mindannyian másképp értelmezhetjük ugyanazt a helyzetet vagy jelenséget. A kommunikációt a feladó oldaláról segítheti a hitelesség, én-közlések, befogadó ismereteire, szempontjaira való tekintet, konfliktus esetén felelősség vállalása, nyitottság, dialógus használata monológ helyett. A befogadó oldaláról a nyitottság, bizalom megelőlegezése, figyelem, nem támadás a kritika, manipuláció egyértelmű elutasítása.

Az asszertív kommunikáció során képesek vagyunk tisztán, határozottan, egyértelműen képviselni a saját érdekeinket, igényeinket, képesek vagyunk meghallgatni, meghallani és megérteni a másik fél valódi érdekeit és igényeit, kapcsolatot tudunk építeni embertársainkkal úgy, hogy az előző két pontot, tehát a tiszta érdekérvényesítést és az értő meghallgatást az adott helyzetnek megfelelően alkalmazzuk, nehéz helyzeteinkben, érdekütközések esetén olyan megoldásokat keresünk, amelyekben mindkét fél nyertesnek érezheti magát.

Az asszertív kommunikáció tehát a tiszta és hatékony **önkifejezés** művészete, a másik ember **meghallgatásának** művészete, a másik emberhez **kapcsolódás** művészete, a nyer-nyer helyzetek és az erőszakmentes **együtműködés** művészete, amely egyre hangsúlyosabb szerepet kap a rendvédelmi erők munkája során is, mint azt láthatjuk a például a Készenléti Rendőrség „Partner” csoportjának példáján.

Az asszertív viselkedés határozottan, őszintén kiállni az érdekeinkért, őszintén elmondani érzésünket, vágyainkat. Mások érdekeit, vágyait figyelembe vevő, higgadt, de nyomatékos, tárgyilagos, tényszerű kommunikáció. Aki asszertívan kommunikál, több esetben és nagyobb eséllyel tudja sikeresen megoldani társas helyzeteket, mint az, aki gyakran agresszív, vagy sokszor alkalmazkodik. Képes kiállni magáért, ha problémája, gondja, baja van, nem fojtja ezeket magába, hanem képviseli az érdekeit, ezért magabiztosabbnak, erősebbnek érzi magát. Kevesebb stressz, konfliktus mérgezi az életét, önfeledebb életet él, kedveli önmagát, jól érzi magát a bőrében, jó viszonyt ápol saját magával, mivel jóban van önmagával, ezért mások is szívesen vannak vele, kevesebb feszültséget fojt magába, így kevesebbszer tör elő belőle a kényszer, hogy követelőzzön. Őszintén kapcsolódik embertársaihoz, kapcsolatai mélyebbek, párkapcsolatai intimebbek, mint az agresszíveké, vagy az alkalmazkodóké. Mivel önmagát adja, erős lesz a kisugárzása, felnéznek rá, nehéz helyzetekben jól reagál, ha nem jól reagál, akkor igyekszik tanulni a történetekből, egy szervezeti hierarchia alsóbb lépcsőin is jobban figyelnek rá, nagyobb a tekintélye.

Vitathatatlan tehát a kellően asszertív kommunikáció fontossága, és létjogosultsága mind a rendvédelmi szervek, mind pedig a romaság képviselői részéről.

6. workshop

Az utolsó workshopon a moderátor az összegyűjtött kérdésekre válaszolt, az előbbiekhöz hasonló, digitális formában. A kérdések a következők voltak:

1. Mit jelent a csendháborítás elméletben, gyakorlatban?
2. Mettől meddig tart a csendháborítás?
3. Közterület felügyelő feladatai közé mik tartoznak?
4. Van-e fegyvere a közterület felügyelőnek?
5. Mit jelent a kontextus?
6. Ha egy rendőr bántalmaz, akkor feljelenthetem-e?
7. Megbírságot-e a polgárőr?
8. Melyek a Tücsere Program feladatai?
9. Kiknek segít a Tücsere Program?

10. Hogyan tud segíteni a Kék Pont Alapítvány a droghasználóknak?
11. Milyen következményekkel jár az engedély nélkül horgászat?
12. Elkérheti-e a személyi igazolványomat a halór/közterület-felügyelő/polgárőr?
13. Összeszedhetem-e az út mentén hagyott levágott gallyat?
14. Kerékpár felszerelés hiánya miatt büntetést kapok?
15. Ha nincs kukám, elégethetem otthon a szemetemet?

A kérdésekből szembetűnő, hogy mekkora is a távolság a szegregátumok civil lakossága, és a rendvédelem között, hiszen a sokszor alapvetően triviálisnak ható kérdések merültek fel. Pusztán ez a 15 kérdés világossá teszi a hasonló programok hasznosságát, és szükségességét.

IV. Megelőzési felfogás, célok, feladatok

A **közbiztonság** a társadalom életminőségének a része, olyan kollektív, értékkel bíró termék, amelynek **kialakítása és megőrzése közös ügy**. A büntető igazságszolgáltatás önmagában nem elég hatékony a kriminalitási probléma kezelésére, az önállósult bűnmegelőzési politikával és áldozatpolitikával kiegészített kriminálpolitika az egyes társadalmi feszültségforrások és devianciák - ideértve a bűnözést is - koncentráltabb, s így hatékonyabb kezelését jelenti.

Bűnmegelőzés alatt minden olyan intézkedést és beavatkozást értünk, amelynek **célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést gerjesztő okok hatásának mérséklésével vagy az áldozattá válás megelőzésével**. A jó bűnmegelőzési politika nem egyetlen dimenzióban - hagyományosan az elkövetővé válás megelőzésének dimenziójában - értelmezi a prevenció feladatokat, hanem célba veszi a bűnelkövetés minden lehetséges aspektusát: az elkövetőt, az áldozatot és a bűncselekményi szituációt is.

A komplex bűnmegelőzési megközelítésnek egyszerre kell **rövid, közép- és hosszú távon eredményt elérnie**, így egyaránt **feladata lehet egy bűnözési szempontból súlyosan fertőzött terület**, például egy közpark környékének biztonságosabbá tétele, ahol a **közvilágítás megoldásával, a környezet rendbetételével rövid időn belül jelentős közbiztonsági javulás érhető el**, vagy például az iskolai erőszak visszaszorítása, amely

jellemzően egymásra épülő, hatásait csak hosszabb távon kifejtő munkával kezelhető sikeresen.

Ezek a **feladatok eltérő megközelítést, más-más eszközök igénybevételét** követelik meg. Míg rövidtávon nem várható kedvező hatás az elkövetővé válást gerjesztő reprodukciós folyamatok alakításától, addig a **közbiztonságot koncentráltan, gyorsan és látványosan javító, tipikusan szituációs eszközök** – a mélyen húzódó reprodukciós folyamatokra gyakorolt hatás híján – **jellemzően nem vezetnek hosszú távú, tartós eredményre.** Az **elkövető-, az áldozat- és a szituáció-központú bűnmegelőzési eszközök együttes alkalmazása** tehát a komplex bűnmegelőzési politika egyik legfontosabb követelménye.

A **bűnmegelőzés differenciáltsága azonban más elvárásokban is visszatükröződik.** Így többek között a **bűnözéskontrollban részt vevők körének kiszélesedésében.** Az állam a bűnözésért viselt felelősségének egy részét a társadalom egyéb szegmenseire - a helyi önkormányzatokra, a közösségekre, az üzleti szférára, az egyházakra és végső soron az állampolgárra - telepíti. Ezt a **felelősség megosztást a partnerség elve fejezi ki.**

A bűnmegelőzés koncepciója szerint a bűnmegelőzési tevékenység az **állam, a közösségek és a polgárok közötti folyamatos kommunikáció során alakul:** ebben a folyamatban fejeződnek ki a **helyi érdekek és problémák,** fogalmazódnak meg a **problémákhoz igazodó megoldási javaslatok,** és történik meg a sikerekről vagy kudarcokról szóló visszacsatolás.

A bűnmegelőzés **alapelve** a társadalom hagyományos **közösségeiben meglévő szolidaritás támogatása, az alulról induló, összefogáson alapuló kezdeményezések felkarolása.** A bűnmegelőzés szakmai törekvései közé tartozik a **társadalmi befogadás és a tolerancia erősítése, az előítéletek elleni fellépés, a diszkrimináció minden formája elleni következetes küzdelem** és a bűncselekmény következtében elszenvedett károk reparálását célzó helyreállító igazságszolgáltatási eszközök minél szélesebb körű alkalmazása.

A **bűnözés okai és feltételei között** említeni kell a **szociális ellátottságot, a közigazgatás fejlettségét, a műveltségi szintet, az igazságszolgáltatás gyorsaságát, a munkanélküliség mértékét, az általános gazdasági helyzetet, és a szociális ellátottsághoz szervesen kapcsolódó további tényezőket.**

A megelőzést elsődlegesen a **makro- és mikrokörnyezetben lévő okokra tekintettel kell végezni**. Másodlagos jelentőségű, de rendkívül fontos a megelőzés szempontjából a büntetőjogi felelősségre vonás és a helyzeti jellegű prevenció, amely a bűnalkalmak korlátozását, az áldozattá válás elkerülését jelenti.

A **különböző feladatokat nem lehet, de nem is szabad egymástól átvállalni, az egyes területek nem moshatók össze**. Az okok és feltételek áttekintéséből következik, hogy a megelőző munka **állami, önkormányzati és társadalmi feladat**. Minden szervezet a **saját feladatkörében meghatározott munkájával és ötletével járulhat hozzá** a közbiztonság javításához.

Egyértelműen kinyilvánítható, hogy az **önkormányzatoknak a rendőrséggel együttműködve aktív és vezető szerepet kell vállalnia** a helyi közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében. Kezdeményező szerepe van a **helyi jelzőrendszerek**, együttműködési formák megszervezésében, a **helyi programok koordinálásában, végrehajtásában, folyamatos értékelésében**, ezért Tiszavasvári város önkormányzata, mint a **helyi közigazgatás irányítója, és mint testület vezérli, motiválja és koordinálja** a helyi bűnmegelőzést.

IV.1. A bűnmegelőzést és a közbiztonságot érintő általános és kiemelt feladatok

IV.1.1. Jelenleg rendelkezésre álló bűnmegelőzési eszközök:

- **egyeztető, közvetítő szerep** felvállalása;
- **konfliktuskezelés, problémamegoldás** kezdeményezése;
- **településpolitika alakítása** a biztonsági szempontok figyelembevételével (pl. településtervezés, közlekedésbiztonsági intézkedések, közvilágítás, útkereszteződések biztonsági intézkedései);
- a **rendőrség, tűzoltóság, polgárőrség** anyagi támogatása,
- **drog prevenció**, (pld.: Kábítószer Egyeztető Fórum működtetése)
- a bűnmegelőzési programokhoz kapcsolódó **pályázati lehetőségek kihasználása**, ehhez szükséges saját forrás biztosítása; (**terek, parkok kialakítása, komplex felzárkóztató programok megvalósítása, útfelújítás, kamerarendszer fejlesztése**)

- **közterület-felügyelet** működtetése;
- **munkahelyteremtés** (ide értve **közfoglalkoztatást** is)
- a helyi **köznevelési intézményekkel együttműködni**, hogy a gyermekek elsajátíthassák az alapvető bűnmegelőzési és közbiztonsági ismereteket.

IV.1.2. Bűnmegelőzést érintő kiemelt feladatok

- a bűnmegelőzéshez való helyi társadalmi szintű összefogás és felelősség népszerűsítése, a személyes szerepvállalás motiválása;
- külső források bevonása, pályázati lehetőségek felkutatása;
- helyi erőforrások bevonása a bűnmegelőzési tevékenység munkájába;
- helyi összefogás és felelősség megteremtése a bűnmegelőzésben (a civil szervezetek és a lakosság összefogása és együttműködése);
- a helyi közösségek, a lakosság és a rendőrség közötti folyamatos és jó kapcsolatot kialakításában segédkezés;
- partnerség megteremtése, kapcsolatkeresés a társadalmi, bűnmegelőzés szereplői között (civil szervezetek, egyház, térségi, országos, nemzetközi szint);
- a bűnözés helyi okainak feltárása, megállapítása;
- a sértetté válást befolyásoló tényezők feltárása;
- a bűnalkalmak számát redukáló intézkedések megfogalmazása;
- az elsőbbséget élvező célok és a nagyjelentőségű feladatok meghatározása;
- a feladatok közös végrehajtására szoros együttműködés az önkormányzat, a szakmai szervezetek, a helyi intézmények, a helyi társadalom tagjai között;
- a bűnmegelőzésben együttműködők között folyamatos partnerségi viszony fenntartása;
- a társadalmi megelőzési program és az ezzel kapcsolatos információk hatékony továbbítása, folyamatos kommunikálása;
- drog prevenció;
- a meglévő munkahelyek megtartása, további munkahelyteremtés, termelő egységek helyben tartása, számuk bővítése.

IV.1.3. Közrend, közbiztonság feladatai

- **veszélyeztetett területek folyamatos felderítése**, ellenőrzése, az ellenőrzés (járőrözés) hatékonyságának fokozására;

- **fertőzött területek fokozott figyelemmel kísérése;**
- fertőzött területen élők **fokozott tájékoztatása** (személyes, honlap, tv., helyi újság);
- **lakosság rendszeres tájékoztatása** - pl. zárral, lakattal zárják az olyan kerti, udvari kamrákat, tárolókat, ill. egyéb helyeket, ahol értéket tárolnak (pl. fűnyíró, szerszámok, gépek, stb...), mert bűnelkövetők célpontjává válhatnak;
- **lakó-környezet biztonságának erősítése;**
- **közterületek, szórakozóhelyek környéke, műemlékek, épületek, játszóterek, parkok biztonságának erősítése, fokozott ellenőrzése** vagyon- és személyvédelem biztosítása céljából.

IV.1.4. Közlekedéskultúra javításának feladatai

- **közlekedésbiztonságot veszélyeztető helyszínek, hiányosságok felderítése, szükséges intézkedések megtétele;**
- **közlekedési és közúti biztonság megerősítése;**
- **baleset megelőzési programok szervezése, elsősorban az oktatási intézményekben (óvoda, általános iskola) az életkori sajátosságokhoz igazodva;**
- **gyalogátkelőhelyek kiemelt ellenőrzése.**
- **a külterületi utak folyamatos gondozása, a belvív, csatornarendszer korszerűsítése, vízlevezetések megoldása;**
- **gyalogátkelőhelyek felülvizsgálata, szükség szerint új kijelölése;**
- **közvilágítás korszerűsítésének megvizsgálása**

IV.1.5. Gyermek és ifjúságvédelem feladatai

- a gyermek és fiatalok **áldozattá és bűnelkövetővé válásának megelőzése;**
- tovább kell erősíteni a gyermekvédelemben résztvevő **jelzőrendszer** tagjainak együttműködését, rendszeres szakmai megbeszélések, szociális kerekasztal működtetésével;
- a **jelzőrendszer szerepének** további erősítése a gyermek-és ifjúságvédelemben.
- az érintett csoportok **felzárkóztatásának elősegítése, az esélyegyenlőség megteremtése** pályázati források bevonásával;
- **komplex felzárkóztató programok folytatása**
- **drog prevenciók programok folytatása**

IV.1.6. Családvédelem feladatai

- a **családon belüli erőszak felderítése** a lakosság részére nyújtott **folyamatos információ** biztosításával;
- a **családon belüli erőszak áldozatainak** védelme érdekében finomítani kell a beavatkozási lehetőségeket;
- a **nők és időskorúak ellen elkövetett támadások megelőzése**.
- településen működő **ingyenes étkeztetési lehetőséget nyújtó szervezetek segítése (népkonyha)**

IV.1.7 Követendő magatartások népszerűsítésének feladatai

Helyi elismeréseket (kitüntetések, díjak, címek) kell adományozni azon polgárok részére, akik példamutató magatartást tanúsítanak, áldozatos munkát végeznek a közbiztonság és helyi bűnmegelőzés érdekében. Az önkormányzat ennek rendeleti szintű szabályozását megalkotta.

IV.1.8 Média

Helyi média szerepkörének erősítése a bűnmegelőzés területén, tájékoztató, figyelemfelhívó anyagok közzététele.

IV.2.1 Kiemelt célok

IV.2.2 Gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés, fiatalok helyben tartása

Az önkormányzat céljai jelentős mértékben azonosak a 2011-ben, illetve a 2013-ban megfogalmazottakkal. Az ott leírtak jelenleg is aktuálisak. A **befektetők városba történő vonzása**, mely mindenképpen a foglalkoztatás javítását célozza a munkahelyteremtés által. A városban működő vállalkozások számának és gazdasági erejének növelése is kiemelt feladat. Fel kell karolni az önkormányzat lehetőségeihez képest minden gazdaságilag megalapozott, komolyan átgondolt fejlesztést, melyben lehetőség látszik az előzőek megvalósítására. Mindenhol támogatni kell a jelenlegi munkahelyek megőrzését, illetve újak létrehozását.

Jó ideje megállapítható, hogy a településen a legnagyobb foglalkoztató összességében az önkormányzat és a magyar állam, így jelentős a **közsférához kötődő foglalkoztatás**, amibe a közalkalmazottak, közfoglalkoztatottak és köztisztviselők is beleszámítanak. A klasszikus önkormányzati feladatokon túl folytatni kell a visszavett önkormányzati földeken a munkát, a művelésbe vett földek növelésével emelhető a foglalkoztatottak száma, így a foglalkoztatáson túl jelentősebb mértékben látható el saját terményekkel a közétkeztetési feladatokat is ellátó Tiva-Szolg Kft.

Fontos feladatot láthatnak el többek között az önkormányzati intézményekben fizikai és szellemi munkát végzők, és a város köztisztaságát biztosító közfoglalkoztatottak.

Még mindig kiemelt jelentőségű foglalkoztató az Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt, bár az ott dolgozók létszáma a korábbinak töredéke. Mellette jelentős számban található még Tiszavasváriban kereskedelmi, szolgáltatási és a mezőgazdasági ágazatban tevékenykedő vállalkozások.

Kiemelt cél a **helyi vállalkozókkal korrekt, egymás munkáját értékelő és segítő együttműködés folytatása.**

Továbbra is fontos a **folyamatosan kapcsolattartás és együttműködés a gazdaság élet helyi szereplőivel.**

Kapcsolódó projektek különösen:

-Tiszavasvári Város Önkormányzatának a TOP-1.1.1-15-SB1-2016-00005 „**Iparterület kialakítása Tiszavasváriban**” című pályázata elnyerte az igényelt 180 096 550 Ft támogatást.

Az iparterület kialakítását a bűdi városrészen található (0371/7 hrsz-ú) önkormányzati tulajdonú ingatlanon tervezzük. A jelenleg nem hasznosított területrészen zöldmezős beruházással egy olyan beépítési lehetőséget kívánunk megvalósítani, ami kisebb léptékben, de teljes infrastruktúrával biztosítja a kis és középvállalkozások számára új telephely kiépítését. Kialakításra kerül 6 db ipari-gazdasági beruházásra alkalmas ingatlan, melyeken 350 m²-től 560 m²-ig terjedő nagyságú csarnokok épülhetnek majd. Megtörténik a létrejövő ingatlanok teljes közművesítése (gáz, ivó-, csapadék és szennyvíz, elektromos ellátás). Szintén megvalósul a terület körbekerítése és a megközelítést szolgáló rossz minőségű aszfaltozott út felújítása is. A kialakítandó telkek egyikén az önkormányzat

saját felhasználásra egy raktár csarnoképületet tervez iroda és vizesblokkok létesítésével. A beruházás reményeink szerint hozzájárul mind a helyi cégek fejlesztéséhez, mind újabb vállalkozások betelepüléséhez.

- **Szálloda projekt: Tiszavasvári Gyógyfürdő fejlesztése - ET-2020-02-060.** A magyar kormány 2,5 milliárd forintos támogatásának köszönhetően 50 szobás gyógy szálloda épülhet Tiszavasváriban.

- Tiszavasvári Önkormányzata Képviselő-testülete **2019. szeptember 30-ai ülésén elfogadta a EFOP-1.2.1-16-2017-00009 kódszámú „Esély és Otthon – Mindkettő lehetséges!” című pályázati felhívás keretében elkészült a fiatalok ösztönző támogatásáról és lakhatásáról szóló 32/2019.(X.1.) számú önkormányzati rendeletet** (továbbiakban: Rendelet), mellyel Tiszavasvári Város Önkormányzata **a fiatalok helyben maradását szeretné támogatni. A támogatás mértéke közel 70.000.000-Ft.**

A támogatások **pályázat útján nyerhetőek el.** Az ösztönző támogatásokat **évente legalább 2 alkalommal**, de szükség szerinti gyakorisággal hirdeti meg az önkormányzat.

Alap jogosultsági feltétel, hogy a támogatás a meghirdetett korosztály - a pályázat benyújtásakor a **18. életévét már betöltötte, de 35. életévnél nem idősebb** természetes személy - **részére biztosítható, aki a rendeletben meghatározott hiányszakmával rendelkezik.** A legtöbb esetben a **jövedelem csak bírálati szempont** több pályázat benyújtása esetén.

Ösztönző támogatás típusai kezdetben:

- Ingázók támogatása
- Gyermekeit egyedül nevelő munkavállaló támogatása
- Tiszavasváriban lakó és regisztrált álláskereső támogatása
- Tiszavasváriban lakó és hiányszakma képviselőinek helyben tartása
- Tiszavasváriban belterületi lakóépületet vásárló vagy belterületi ingatlanon lakóépületet építő fiatalok támogatása

Fenti **támogatási formák nagy része később az igények figyelembe vétele mellett összevonásra került.** Jelenleg az utolsó két támogatási formára nyújtható be kérelem annak meghirdetése esetén.

A pályázatnak köszönhetően **7 önkormányzati lakás** felújítása is megtörtént, melyek **igénybe vételi lehetőségét** illetve különböző **anyagi támogatások** pályázati feltételeit a rendelet tartalmazza.

Az **ösztönző támogatások félévig adhatóak**, melyek havi rendszerességgel kerülnek folyósításra, a lakhatási támogatás pedig maximum 24. hónapra kérhető.

Egy-egy támogatási forma havi 50.000 Ft plusz bevételt jelenthet az eredményes pályázónak. A Tiszavasváriban lakóépületet vásárlók, építők pedig, amennyiben eredményesen pályáznak 700.000-Ft egyszeri támogatásban részesülhetnek. A **jövedelmi viszony sok esetben csak bírálati szempont**. Érdemes tehát pályázni akár az önkormányzati intézményben, vagy részben vagy egészben önkormányzati feladatellátást szolgáló gazdálkodó szervezetnél, állami fenntartású szervezetnél, illetve a versenyszférában dolgozó hiányszakma képviselőinek.

A hiányszakma tágan került meghatározásra a rendeletben az alábbiak szerint: pedagógus, óvodapedagógus, gyógypedagógus, dajka, szakács, rendőr, tűzoltó, orvos, pénzügyi-számviteli ügyintéző, mérlegképes könyvelő, jogász, építésügyi-műszaki munkakör betöltéséhez szükséges végzettség, közgazdász, szociális munkás, szociálpedagógus, szociális ápoló és gondozó, ápoló, mentálhigiénés, pszichológus, egészségügyi szakképesítéssel rendelkező szakember, védőnő, villanyszerelő, gépészmérnök, villamosmérnök, gépész, gépszerelő, hegesztő, bádogos, műszerész, esztergályos, lakatos, festő, karbantartó munkakör betöltéséhez szükséges végzettség, „T” kategóriás gépjárművezető, nehézgépkezelő.

IV.2.3. Élhető környezet kialakítása

- **Gyepmesteri telep kialakítása:** A településen ki kell alakítani egy gyepmesteri telepet, tekintettel a kóbor kutyák számára, és arra is, hogy a környező telepek leterheltség miatt nem fogadják árajánlat kéréseinket. Egyedi megbízással biztosított jelenleg a kóbor eb befogás, ez azonban hosszú távon nem megoldás a problémánkra. A 2020-as közfoglalkoztatási programban már szerepel a gyepmesteri telep kialakításának előkészítése. Ezzel egyidejűleg dolgozzuk ki javaslatainkat és kérésünket további egyedi támogatás iránt. A gyepmesteri telep helyszíne meghatározásra került, az állami főépítész előzetes véleményezése mellett. Ezen kívül az engedélyező hatósággal a kapcsolatot felvettük és készülnek a tervek a kivitelezéshez.

Az önkormányzat **egyedi támogatási iránti igényt** dolgozott ki és nyújtott be a kormány felé, melynek eredményeként **1.265 000.000 Ft egyedi kormányzati támogatásban részesült, ennek keretében 2021. évben megkezdődhet a gyepmesteri telep kivitelezése.**

- Ugyanezen egyedi támogatás keretében **722.500 Ft többletforrás erejéig** valósulnak meg továbbá az alábbi fejlesztések:

- Felújítja az **önkormányzat a központi orvosi rendelőt, és a Kabay úti volt családok átmeneti otthona, volt idősek otthona épületének külső homlokzatát több százmilliós nagyságrendben.**
- **Tanoda, biztos kezdet gyermekházak építése, felújítása, közösségi ház felújítása.**
- **Több százmillió forint útkarbantartásra, belvív és csapadékvíz-elvezetés karbantartására.**

- Egyedi kormányzati támogatással megtörtént a **Minimanó óvoda részleges felújítása 2020.** évben. Közel 30 millió forint összegű BM pályázattal támogatott összességében 35 millió forintos felújítás valósult meg.

- Tiszavasvári Város Önkormányzatának a TOP-1.4.1-15-SB1-2016-00077 "**A Tiszavasvári Minimanó Óvoda családbarát infrastrukturális fejlesztése**" című pályázata kapcsán **pedig 235.195.216 Ft** vissza nem térítendő támogatásban részesült ismét a település.

Az önkormányzat az idei évben a Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény - Vasvári Pál utcai - **Minimanó Óvodájának felújítását, energetikai fejlesztését, akadálymentesítését és az ehhez kapcsolódó eszközbeszerzést valósítja meg** a pályázat keretein belül az alábbiak szerint:

- az Intézmény infrastrukturális fejlesztése: a meglévő óvodaépület felújítása, beleértve az épületgépészetet, csoportszobák, öltözők, vizesblokkok teljeskörű felújítása,
- Bútorok és egyéb berendezési tárgyak, eszközök, udvari játékok beszerzése
- Informatikai eszközök beszerzése,
- Megújuló energiaforrások alkalmazása: napelemes rendszer kiépítése,
- Hatályos jogszabályokban előírt akadálymentesítés,
- Energiahatékonysági intézkedések: épület teljes körű hőszigetelése, nyílászárók cseréje, fűtési rendszer korszerűsítése.

- Hulladék helyzet:

Tiszavasvári Város Önkormányzata a köztisztasági feladatok ellátása céljából közbeszerzési eljárást folytatott le a 2017. évben, melynek eredményeként **2017. december 1. - 2022. november. 30. közötti időszakra, azaz 5 évre szerződés megkötésére került sor az Önkormányzat és a nyertes egyéni vállalkozó között hulladékszállítás, -ártalmatlanítás, és -kezelés feladatellátásra.**

Településünkön a hulladék **nagy része az Erdő, Keskeny és Széles utcákról kerül beszállításra, amely a 8 helyszín 44 %-át teszi ki.** A konténerek kihasználtsága 100 %-os. Az Erdő-, Keskeny-, Széles-, Víz-, Kun Béla-, Bereznai utca konténer csoportokat rendszerint **kommunális (háztartási) hulladékhoz** hasonló tartalom jellemzi, esetenként azonban **nagy mennyiségű zöldhulladék** is jelentkezik bennük. A Bereznai- és Kun Béla utcákon PET palackok, nagydarabos lombhulladékok kerültek elhelyezésre olyan mennyiségben és úgy, hogy a kommunális hulladék már nem fért bele a konténerbe. A Erdő, Keskeny és Széles utcákon **alkalmanként, konténer utáni feltakarításkor jellemzően nagy mennyiségű föld, több alkalommal építési-bontási hulladék és zöld hulladék is belekerül a konténerbe, így a kommunális hulladék már nem fér azokba bele.**

Összességében elmondható, hogy a konténerek nem rendeltetésszerű használatából több probléma adódik. Az önkormányzat tízmilliós nagyságrendben költ mind illegális, mind a fent megjelölt formában hulladékszállításra.

- **A közterületi konténer rendeltetése nem a háztartások hulladékának összegyűjtése.**
- **A nem rendeltetésszerű használat a város egész területén jellemző. Sok esetben nem ismert a lakók előtt a közkonténerek tényleges rendeltetése!** (Előfordul, hogy kukával rendelkező személy a kukája tartalmát a közkonténerbe üríti, ahelyett, hogy a kukásautót megvárná.)
- **A közterületi konténeres szállítást az önkormányzat átszervezte, és a jövőben szigorúbb fellépéssel kell élni azokkal szemben, akik illegálisan helyeznek el szemetet önkormányzati tulajdonú területen.** (A nagy mennyiségű silt és egyéb építési hulladék elhelyezése valószínűsíti a szemétürítés jogszerűtlen gyakorlatának kialakulását a településen. Az önkormányzatnak egyelőre informális tudomása van az illegális elhelyezés gyakorlott módszereiről.)

- **Fel kell mérni továbbá annak lehetséges megoldási módjait, hogy akik nem rendelkeznek hulladékgyűjtő edénnyel hogyan szoríthatók rá erre.**

2019. évben megvalósuló pályázat volt az „Illegális hulladéklerakók felszámolása Tiszavasváriban” Tiszavasvári település 6 frekventált pontján összesen 31 konténernyi hulladék elszállítása és megfelelő kezelése 2.984.246 Ft támogatással valósult meg. Hasonló pályázatok figyelése és megvalósítása kiemelt figyelmet élvez.

A „Tisztítsuk meg az Országot” pályázatának keretén belül pedig a település több pontján számolta fel az önkormányzat az illegális hulladéklerakókat. A pályázatot 2020. december és 2021. február 28. között valósították meg. Ez idő alatt a településről **350 m³ szemetet szállítottunk el, ez 112 tonna** mennyiségnek felel meg. Az erre fordított pályázati összeg **9.811.751. Ft**, ami tartalmazza a hulladék elszállítását, kezelését, begyűjtését, továbbá a felmerülő egyéb költségeket is. Ezzel ismét egy előrelépést tett egy tisztább és élhetőbb város felé.

IV.2.4. Gyermekek-, ifjúság-, és családvédelem

A város intézményeivel, ifjúságvédelmi fórumaival együttműködve szorgalmazni kell a fiatal korosztály értelmes szabadidő eltöltésének lehetőségét, a szenvedélybetegségek kialakulásával szembeni prevenciós programok gyakoriságát. Fórumok, előadások, kiadványok, rendezvények által elemezni kell az ifjúságot érintő gyakoribb egészségügyi, morális, bűnügyi, jogi, szociális problémák okait, és a megoldás, az együttműködés lehetséges színtereit.

- Tiszavasvári helyi **komplex felzárkóztatási program megvalósítására kérelemcsomagot** dolgozott ki melynek eredményként **egyedi támogatásban** részesül a **1957/2020 (XII.21.) Kormány határozat értelmében, az alábbi – rövid áttekintés - szerint:**

1.265.000.000 Ft egyedi kormányzati támogatás infrastrukturális fejlesztés:

- **több százmillió forint útkarbantartásra, belvíz és csapadékvíz-elvezetés karbantartására,**
- **gyepmesteri telep megépítése,**
- **központi orvosi rendelő, járóbeteg szakrendelő épület felújítás.**

722.500 e Ft többletforrás komplex felzárkóztatásra: Tanoda, Biztos Kezdet Gyermekházak építése, felújítás, Községi Ház felújítás

A kormány kiemelt figyelmének köszönhetően tehát **jelentős fejlesztés valósulhat meg városunkban infrastruktúra-, nevelés-oktatás fejlesztés, szolgáltatás, tehetséggondozás, képzés szinten is.** Nagy volumenű munka veszi kezdetét, melynek **fontos része, hogy szakemberek működjenek közre, így 2021. évben munkacsoport létrehozását kezdeményezi az önkormányzat.** A fejlesztés engedélyeztetési, közművesítési, költségtervezési és közbeszerzési része várhatóan 2021. évben veszi kezdetét, a megvalósítás/kivitelezés azt követő évben.

- Komplex felzárkóztató programok a Külső-szentmihályi városrészen

TOP-5.2.1-15-SB1-2016-00011 Komplex felzárkóztató programok Tiszavasvári Külső-Szentmihály városrészén. A támogatási összeg **nagyságrendileg 140 millió forint.**

A Támogató a Terület és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) keretén belül TOP-5.2.1-15 jelű, A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok tárgyú felhívást tett közzé, melyre **Tiszavasvári önkormányzata TOP-5.2.1-15-SB1-2016-00011 azonosító számon regisztrált, 2016.év május hónap 03. napon befogadott támogatási kérelmet nyújtott be,** a Szerződés mellékletét képező felhívás szerint, amelyet a Támogató **2019. év június hónap 18. napon kelt támogatási döntés szerint támogatásban részesített.**

Konzorciumi partnerek: Tiszavasvári Város Önkormányzata, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzati Hivatal, Magyarországi Magiszter Alapítvány, Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermekjóléti Központ, az Élet Kenyere Alapítvány Sirok.

A pályázat keretében a megjelölt városrészek lakói számára felzárkóztató programok, egészségügyi szűrések, szociális jogi tanácsadás, ifjúsági táborok, rendezvények valósulnak meg.

Tervezett befejezési dátum: 2022. szeptember 30.

A projekt célja a leszakadó és leszakadással veszélyeztetett városi területeken élők **közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja.** Ezzel összhangban a megvalósuló tevékenységek eredményeként a hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javulnak, elérhetővé válnak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok.

A projekt a **Széchenyi 2020 program keretében valósul meg.**

- A **Nyírségi Szociális Centrum** (székhely: 4400 Nyíregyháza, Szűrszabó út 4.) az általa végzett **szociális étkeztetés (népkonyha) szolgáltatását bővítette városunkban az önkormányzat segítségével.**

A tevékenységvégzés két helyszíne:

- az önkormányzat tulajdonában lévő, **Vasvári Pál út 93. szám alatti ingatlan** és
- a **Közösségi Ház** (Tiszavasvári, Széles u. 1.)

IV.2.5. Oktatás és komplex felzárkóztatás

A felzárkóztatás két fontos területe:

1. **Infrastruktúrát fejlesztő programelemek (út, járda, lakhatás és közösségi tér) megvalósítása**
2. **A fiatalok, az alacsony iskolai végzettségűek és a pályakezdők munkaerőpiaci esélyeinek növelését célzó munkahelyteremtés.**

Tiszavasvári Város Önkormányzata a TOP-5.2.1-15-SB1 - A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok **„Komplex felzárkóztató programok Tiszavasvári Külső-Szentmihály városrészén” pályázaton támogatást nyert és megkezdte a program végrehajtását.**

Ugyanezen program „Leromlott városi területek rehabilitációja –TOP-4.3.1-15” kódszámú infrastruktúrát fejlesztő része nem nyert támogatást.

Az önkormányzat 2019. évtől ennek ellenére már megvalósította néhány, a szegregátumokban található út **szilárd burkolattal való ellátását és sportpálya építését.**

A hátrányos helyzetű lakosok, illetve gyermekek viszonylag magas száma, illetve térbeli koncentrációja egyre több területen jelentkezik megoldandó feladatként. A rendszeres szociális segélyben, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma a megyei városoknál tapasztalt értékeknél kedvezőtlenebbek, ezzel is jelezve, hogy a lakosság jelentős része hátrányos helyzetű, jövedelmi viszonyai korlátozottak. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása és integrálása csak komplex beavatkozásokkal érhető el.

Az önkormányzat egyedi kormányzati igény keretében **722.500 e Ft többletforrást kap komplex felzárkóztatásra:** Tanoda, Biztos Kezdet Gyermekházak építése, felújítás, Községi Ház felújítás.

Ezen kívül több önkormányzati tulajdonú épület felújítására kerül/került sor az elmúlt évben, a beruházások egy része jelenleg is zajlik.

Fenti infrastrukturális fejlesztés részeként képzés és felzárkóztatás címén is támogatást nyert a város. Ennek előzményeként bemutatásra került a város helyzete és az oktatásfelzárkóztatás lehetséges irányai. A Magiszter Alapítvány tevékenysége a korábbiakban már kifejtésre került, ezzel egyidejűleg szükséges szót ejteni a felzárkóztatás lehetséges oktatási programelemeiről.

A felzárkóztatás programelemeinél mindenképpen az egymásra épülést, a bemenetet és kimenetet is reprezentáló, amennyiben lehetséges adekvát mérésekkel alátámasztott cselekvési tervet kell kidolgozni.

Az oktatási szereplőkön kívül az intézményesített kereteket is túllépő programokat kell tervezni. A városban az érintett szereplők megegyeznek abban, hogy a megszületéstől a felnőtt élet beindításáig kell segíteni, követni ezeket a folyamatokat.

A következő programelemeket lehet kiemelni különösen:

- Biztos kezdet program
- Az NYSZC Tiszavasvári Szakgimnáziumában az agrárképzés újraindítása
- Óvodás kortól kezdve az általános iskolán keresztül a munkára nevelés, a helyes pályaorientáció előkészítése
- gyakorlatok beindítása
- Pályaorientációs labor kialakítása
- Magiszter program kiszélesítése
- Kedves Ház működtetése
- Munkahelyteremtés

A születés után a családoknak be kell indítani egy olyan programot, ami akár teljesen megegyezhet a **Biztos kezdettel**. Itt mind a három városrészen / Búd, Józsefháza, Külső-Szentmihály/ kell működtetni **ezt a hatékony és már bevált programot**. Ez főleg a 0-tól három éves korig segíti a gyerekeket és a családokat, főleg az édesanyákat.

A jelenlegi törvényi szabályozás szerint - 2011. évi. CLXXXVII. törvény a szakképzésről 4/A.§ (2) bekezdése - csak miniszteri hozzájárulással engedi az agrárképzés folytatását NYSZC Tiszavasvári Szakgimnáziumában, viszont az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetű és roma tanulók sikerebbek voltak a mezőgazdasági gépész és egyéb agrárszakmák, esetleg részsakképesítések megszerzése során. A munkaerő-piac részéről is igen jelentős az igény az agrárismeretekkel rendelkező fiatalok iránt.

Tiszavasvári környékén sok a mezőgazdasági nagyvállalkozás, ahol keresik a szakmunkásokat. Varrodákat lehetne beindítani, ha lenne képzett munkaerő. Ahhoz viszont, hogy a középiskolában ne morzsolódjanak le a fiatalok, rendszeresen és pontosan járjanak gyakorlatra, **már óvodás korban el kell kezdeni a munkára nevelést.**

Az intézményi tapasztalatok a nagyarányú **lemorzsolódás legfőbb okaként a jövőkép hiányát, a megfelelő motivációt jelölik meg.** A gyerekek a családból nem hoznak megfelelően erős indítást az irányba, hogy elvégezzék az iskolát, hogy szakmát szerezzenek, hogy stabil munkahellyel rendelkezzenek. A középiskolában nagyon rövid idő áll rendelkezésre, hogy ezt az érdeklődést felkeltsük, a megfelelő iskolába járást elérjük, hiszen a 16 éves tankötelezettség betöltése után, nagyon gyorsan kimaradnak az iskolából.

A cél, hogy **már óvodáskorban elkezdjük az érdeklődés felkeltését, esetleg folytatva az általános iskola alsó- és felső tagozatán egy olyan pályaorientációs tevékenységgel, mely 8. osztályban, a továbbtanulási lapok beadásakor- egyrészt felméri a gyerek képességeit, másrészt megismerteti a tanulókat a szakmák fajtáival, tevékenységi köreivel, segítve a megfelelő irányválasztást.**

Fontos, az együttműködés kialakítása város önkormányzatával, a családsegítővel, a programok megvalósítása esetén is, hiszen akár földterület biztosításával, akár a szülői háttér erősítésével (a szülők bevonásával a tevékenységekbe) több eredményt lehet elérni.

Előrelépés lehetne az Alapítványi iskolában egy **„Pályaorientációs labor”** kialakítani- a középiskolával együttműködésben-, amelyben megismerhetnék, esetleg ki is próbálhatnák az egyes szakmák mibenlétét.

Ezzel hozzájárulhatnánk ahhoz az Európai Unió direktívához, melyben azt vállalta Magyarország, hogy a korai iskola elhagyók arányát 10% alá szorítja.

A **Magyarországi Magiszter Iskola** már tíz éve működtet egy komplex programot Tiszavasváriban, melynek fő célja a szegénységben élő családoknál a hátrányok leküzdése, a tehetséggondozás, a családok segítése. Programjukban fontos szerepet kap a Közösségi Házban működtetett családi rendezvények, a Tanoda, mely szinte egyedüli tanulási lehetőséget jelent a telepi környezetben élők számára. Óvodát és általános iskolát működtet Tiszavasváriban, korábban NYSZC Tiszavasvári Szakgimnáziumával együttműködve agrárképzést is folytatott, azért, hogy a kimentési rész is biztosítva legyen, azok számára is, akik általában lemorzsolódnak a középiskolából. Ehhez egy mentor programot is működtetett.

A **Nyíregyházi Szakképzési Centrum, Tiszavasvári Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiumának** választható szakterületeit már elő lehetne készíteni egy külön programmal az általános iskolákban.

A szakmai végzettség megszerzése után lehetőség van 2 év alatt teljes értékű érettségi bizonyítványt szerezni az intézményben.

Több család van, akiknél még mindig problémás a megfelelő lakókörnyezet és ez által a nyugodt tanulási lehetőség biztosítása. A **Kedvesház-pedagógia** mára a közoktatásban ismert módszertan lett. Hiánypótló szerepet tölt be a roma/hátrányos helyzetű gyerekek integrált oktatásban. A módszer megismeréséhez és elsajátításához módszertani kézikönyv és 90 órás akkreditált pedagógus-továbbképzés áll rendelkezésre.

A kollégiumban különböző korú és képességű, roma-és nem roma, általános- és középiskolás tanulók laknak. Tudatos törekvés az életkori- és kulturális integráció megvalósítása. Nagy hangsúlyt kap a személyes törődés, a közösségi aktivitás. Év elején a nevelők a szülők bevonásával elkészítik a gyerek egyéni fejlesztési tervét.

A Kedvesház-modell emellett az alábbi tevékenységeket foglalja magába:

- Családsegítés, családgondozás preventív gyermekvédelem
- Kedvesház, a hiányzó gyermekvédelmi intézményi láncszem
- A Kedvesház pedagógiájával párhuzamosan, olyan speciális szakembereket vennék igénybe a program megvalósítása során, akik a jelentkező problémák megoldásában, a

program minden elemében segíthetnének. (pszichológus, fejlesztő pedagógus, szociális munkás)

A Kedvesháznak óriási szerepe van a családmegtartásban és a családérésítésben. Úgy segíti a családot, hogy közben nem szakítja el a gyermeket a szülői háztól, a szülői jogok és felelősségek nem csorbulnak, éppen ellenkezőleg: elősegítik a szülői kompetenciák megerősödését.

IV.2.6. Közlekedésbiztonság

Az önkormányzat gazdasági programja részként is megfogalmazta már, hogy lehetőség szerint gondoskodni kell a **meglévő utak állagának megóvása** mellett azon útjainknak a fejlesztéséről, amelyek nem rendelkeznek útalappal, szilárd burkolattal.

A központi költségvetésről szóló törvény „Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések” pontja alapján a **2018-as évben is pályázatot nyújtott be a város a „belterületi utak, járdák, hidak felújítása” (max. 30 millió Ft, 85%-os támogatás) alcél megvalósítására.**

Tiszavasvári azon 460 település közé tartozik, aki az összesen 1800 pályázó településből **19.431.000 Ft összegű támogatást kaptak az alábbi – testület által meghatározott - önkormányzati tulajdonú útszakaszok felújítására a 2019-es évben:**

- Mikszáth Kálmán utca; 196 m,
- Hankó László utca; 277 m,
- Wesselényi utca; 136 m,
- Budai Nagy Antal utca; 136 m,
- Alkotás utca; 61 m,
- Könyves Kálmán utca; 90 m,
- Február 1. utca; 150 m,
- Thököly Imre utca; 143 m,
- Bacsó Béla utca; 87 m,
- Illés Béla utca; 90 m,
- Mártírok utca; 75 m,
- Petőfi utca (volt Csokigyár melletti és mögötti rész); 350 m.

Az útszakaszok 10 cm vastag mart aszfaltburkolatot kapnak, alkohol bázisú bitumenemulzió permetezésével, bazalt zúzalék szórásával és hengerelésével, átlagosan 3,5 és 5 m közötti szélességben. A megjelölt adatok az esetek többségében a teljes utcahosszt magukban foglalják.

Fentiekén kívül 2019. évben egyedi pályázati anyagot dolgozott ki az önkormányzat a település úthálózatának fejlesztése érdekében, melynek eredményeként **260 millió forint egyedi kormányzati támogatást** kapott településünk. Több mint 1 km hosszan újult meg teljes szélességében a padkázást is ide értve a **Petőfi utca** csakúgy, mint a **Zrínyi utca**. Elkészült a volt Coop előtti parkoló, az **Ifjúság utca**, **Jókai utca** és a **Szabolcsvezér utca ifjúság úti csomópontja** is. A **Széles-, Keskeny utcák előkészítése** zajlik, a végleges munkálatokra ebben az évben kerül sor, csakúgy, mint a **büdi utcák aszfaltozására**.

Külterületi útfelújítására is sor került a 2018-as év végére. 25 millió forint pályázati forrásból útalapot és zúzottkő borítást kapott a Sopron út 800 méteres szakasza. A fejlesztés a Sopron úti közmunka telephely megközelítését is nagyban elősegíti.

2020. évben 1.265.000.000- Ft egyedi kormányzati támogatást nyert a város ifrastrukturális fejlesztésre, melynek keretében több száz millió forint került elkülönítésre útkarbantartásra, belvíz és csapadékvíz-elvezetés karbantartására. A megvalósítás 2021-ben veszi kezdetét.

További cél a **település forgalomszabályozási, forgalomtechnikai feltételrendszerének áttekintése** a Tiszavasvári Rendőrkapitányság, indokolt esetben közlekedési szaktervező bevonásával. **Közlekedési táblák felújítása, esetleges cseréje** a biztonságos közlekedés érdekében elengedhetetlenül fontos.

A **Kossuth L. u. – Ifjúság u. csomópontjában** a gyalogátkelőhely kialakítása hosszú évek után 2020. évben végre kivitelezésre került, főként a gyermekek iskolába jutásához szükséges úttesten történő biztonságos átkelés érdekében.

Szükséges a **Gépállomás u. felől érkező nagy létszámú gyalogos forgalom** számára egy korláttal ellátott járda kialakítása a főút mellett a Sportcsarnok oldalában a meglévő gyalogosátkelőig.

A Kossuth utcán lévő általános iskolához kapcsolódóan területrendezés megvalósítása cél.

A Tiszavasvári közigazgatási területén kívül eső, **Hajdúnánásra vezető útszakasz M3 autópálya felhajtóig tartó 4 km hosszú útszakasza 2020. évben leburkolásra kerül.**

A turisztika fejlesztésével párhuzamosan kiemelt cél a **kerékpárút hálózat fejlesztése, kiemelt figyelemmel a Tiszavasvári-Tiszalök közötti útszakaszra.** Kisebb fejlesztés a Zöld város pályázat keretein belül is megvalósul a **strand felé vezető útszakaszon.**

IV.2.7. Sport

A rendszeres testmozgás az egészséges életmód elengedhetetlen része, ezért már az óvodában, illetve az iskolában el kell kezdeni a sport szeretetére való nevelést. Az új köznevelési törvény is kiemelt szerepet tulajdonít a testmozgásnak, ennek megfelelően egyes évfolyamokon mindennapos testnevelés órát vezetett be.

A városban a sportcsarnok, a csónakázó tó és környéke – akár az országos sportrendezvényeknek is - megfelelő helyszínt biztosít a sportoláshoz kedvet érző lakosoknak. Továbbra is kiemelten kívánja kezelni és támogatni az önkormányzat a városban nagy múlttal és hagyománnyal rendelkező sportágakat. **A Tiszavasvári Sportegyesületen belül működő jelenleg 9 szakosztály széles palettát kínál annak, aki nem önállóan, hanem a közösségben kívánja sporttal tölteni szabadideje egy részét.**

A sportszakosztályok, illetve a diák- és tömegsport lehetőség szerinti támogatásával a jövőben is biztosítani kell a fiatalok egészséges fejlődéséhez szükséges rendszeres testmozgást. A sportlétesítmények megfelelő üzemeltetése, az állagmegóvása, és a szabadidősportban rejlő lehetőségek kiaknázása, a felnőtt rendszeres szabadidősport támogatása elengedhetetlen.

Az önkormányzat a helyi sport működését a **sportlétesítmények kedvezményes, vagy ingyenes biztosításával nagymértékben támogatja. Ez az összeg csak 2020. évben a költségvetés tervezésekor közel 47 millió Ft.**

Kapcsolódó projektek:

- Tiszavasváriban **2019. évben egyedi kormányzati támogatással** előzetes igényfelmérés és önkormányzati támogatási igény benyújtásának alapulvételével **30 millió ftból összesen két kézilabdapálya került kialakításra** a szegregált területeken élő sportolási lehetőség biztosítására.
- Tiszavasvári Város Önkormányzata a Magyar Kézilabda Szövetség Országos Tornaterem Felújítási Programjának keretében a **„Komplex sportcsarnok és tornaterem-felújítási program” pályázati kategóriában pályázatot nyújtott be** az Önkormányzat tulajdonában lévő, **Városi Sportcsarnokot érintő beruházások megvalósítására.**

A Városi Sportcsarnok állagának megőrzése érdekében az alábbi beruházások valósulnak meg:

- **tetőszerkezet teljes felújítása**
- **csatlakozó kábelrendszer, elosztók cseréje**
- **napelemrendszer telepítése**
- **belső nyílászárók cseréje**

2021. március 1-től 150 napon keresztül tart a kivitelezés melynek keretében megvalósul a **tetőszerkezet felújítása/cseréje, a napelem rendszer kiépítése.** A felújítás időszzerű, mivel az elmúlt évben már folyamatosan akadályozta a **tető beázása az edzések, mérkőzések megtartását.**

Március első két hetében megkezdődnek a földmunkák, hogy a tetőn kialakítandó napelem rendszerhez szükséges **áramellátás is kiépülhessen,** majd a későbbiekben a **tetőszerkezet felújítása veszi kezdetét.**

Folyamatban van a sportcsarnok elavult hő-, és füstelvezető rendszerének kiépítése, javítása is.

- A Nemzeti Sportközpontok (továbbiakban: NSK) még 2017 júniusában kereste meg Tiszavasvári Város Önkormányzatát **tanuszoda beruházás** előkészítésével kapcsolatosan. Több egyeztetést követően két helyszín mutatkozott megfelelőnek a tanuszoda elhelyezésére, a Vágóhid u. 6661 hrsz vagy a Városi Sportcsarnok (Petőfi út) területe.

A két terület kapcsán az NSK elkészített és rendelkezésre bocsátott egy költségkalkulációt, mely a Vágóhid u. 6661 hrsz. alatti megvalósítás esetén 90 millió forintot, míg a Városi Sportszarnoknál (Petőfi út) történő megvalósítás esetén 50 millió forintot.

2019. évben az állam biztosította az önkormányzatot a támogatásáról, átvállalva a tanuszoda építésének önjelölését is. Kijelölésre került továbbá a helyszín a strand felé vezető útszakaszon.

A strand környezetében megvalósuló fejlesztések kapcsán globálisan gondolkodunk, fejlesztéseink nagy része összefügg. A turizmus fellendítése kiemelt célunk. Ezért épülhet ide szálloda, ezért alakítunk ki parkolókat közvilágítással, műfüves focipályát a „Zöld város” projekten belül, ezért építettünk hozzá kiszolgáló épületet, újítjuk fel a piacot, a kerékpár utat, ezért terveztünk rekortán pályát és közösségi szabadidős tevékenység eltöltésére alkalmas szalonnasütőket áramvételi lehetőséggel a csónakázó tóhoz, és ezért alakítunk itt ki játszótér is.

Jelenleg a Nemzeti Sportközpont kérelmére megindult az építési engedélyezési eljárás a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Építési és Örökségvédelmi Főosztályán.

- 2021. évben kezdetét veszi a kivitelezés a csónakázó tó környékén rekortán pálya és közösségi szabadidős tevékenységhez faházak elektromos áram vételi lehetőséggel a Helyi Akció Csoport által elbírált nyertes pályázat szerint, melynek benyújtója az önkormányzati fenntartású EKIK Találkozások Háza.

IV.2.8. Közterületi jelenlét, szubjektív közbiztonságérzet javítása

Kamerarendszer kialakítása a településen:

Jelenleg már több biztonságtechnikai szolgáltató kínál olyan biztonsági kamera rendszereket, amelyek hatékony segítséget nyújtanak a megelőzésben és a felderítésben. Valamint egyre több magánszemély részére is elérhetővé vált ez a fajta védelem

Az egyre inkább romló közbiztonság miatt fontos szerepet kell, hogy játsszon a bűnmegelőzésben a térfigyelő kamerarendszer kiépítése. Ebben az esetben már nem csak a hatóságokra hagyatkozhatunk, hanem mi magunk is tehetünk az ügy érdekében. Bár a statisztikák szerint az elmúlt évek folyamán csökkenő tendenciát mutatnak a vagyon ellen

elkövetett bűncselekmények, ám érdemes tudni, hogy mindez annak is köszönhető, hogy egyre nagyobb figyelmet fordítunk a megelőzésre és az esetleges bűnelkövetések felderítésére.

Tiszavasvári Város Önkormányzata, a közbiztonság javítása, a bűnüldözés elősegítése, valamint a település lakosságának biztonságérzetének javítását célzó intézkedéseinek keretein belül, meglévő térfigyelőrendszerének bővítését, fejlesztését hajtja végre **egyedi kormányzati támogatással 30 millió forint értékben.**

A Települési Térfigyelő Rendszer fejlesztésének keretein belül új megfigyelési pontok kerülnek kialakításra. A legmegfelelőbb rálátást biztosító megfigyelési pontok tervezése során – figyelemmel a Tiszavasvári Rendőrkapitányság szakmai javaslataira – megállapításra került, hogy szükség mutatkozhat a településen található magántulajdonban lévő ingatlanok meghatározott részeinek igénybevételére.

A megvalósítását követően is keresni kell a lehetőségeket és forrásokat a rendszer további bővítése érdekében.

Fentiekén túl önerőből épített ki kamerarendszert az önkormányzati tulajdonú Tiva-Szolg Nonprofit Kft., mint üzemeltető a Tiszavasvári Köztemetőben. A kamerarendszer (17 db kamera telepítése) kiépítésével a megnövekedett koszorú- és viráglopásokat, valamint a rongálásokat kívánjuk megakadályozni. A beruházás 1.567.230.- Ft ba került.

V. Záradék:

Magyarország Kormánya a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló **27/2021. (I.29.) Korm. rendeletével** az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében **Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki.**

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdés értelmében: „**Veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja.** Ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.”

A katasztrófavédelmi törvény hivatkozott rendelkezései szerinti jogkör alapján a polgármester veszélyhelyzet esetében jogosult az önkormányzat zökkenőmentes működése érdekében intézkedni.

A Tiszavasvári Város jelen bűnmegelőzési koncepcióját **veszélyhelyzetben átruházott hatáskörben Tiszavasvári Város Polgármestere a 133/2021 számú PM határozatával jóváhagyta.**

Tiszavasvári, 2021. május 28.

